

3/1/30

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ మార్చి నెల 3-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శాల్కణమాస శుద్ధ అష్టమి ౮.

No. 280
సంచిక ౨౦౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుబోట్ల బాపును,
పొన్నపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
జేతములలో కూడ వాడునున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

గ్లాసు పాళీలు
అగేట్ కలములు

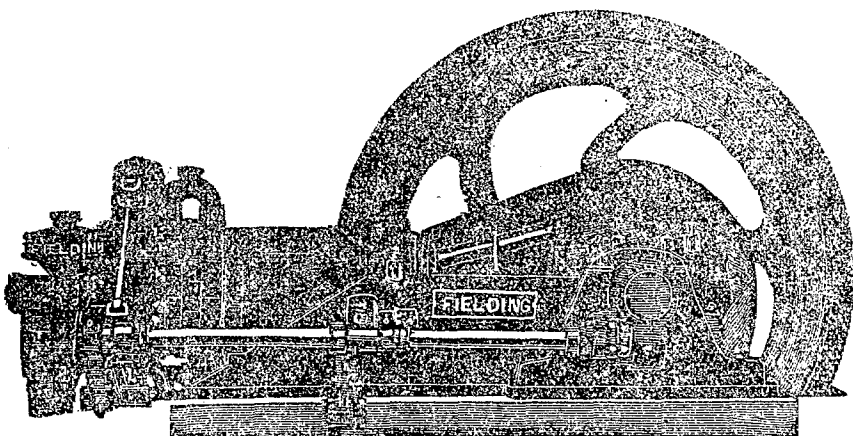
2957

ఫిబ్రవరి నెలాఖరువరకు
గ్లాసు రూ 10 లు చొప్పున పంపబడును.
విక్టోరియా డిపో,
మైసూరు — మద్రాసు

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగు” వేటెంటు శనిదీశర్
క్లీక్ స్టారింగు క్రాడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చ్చుని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు
కాగలదు. యెటువంటి క్రాడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతుష్టికరముగా పనిచేయును. క్రాడు
ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

కలెఫోన్
నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., పోస్టుబాక్సు
నెం 203 రు.
12, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

వెల్లింగుటన్ సి నీ మా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు 953
28-2-25 శనివారమునుండి 6-3-25 శుక్రవారమువరకు
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నం 3-15 గంటకు మాటనీగలరు.
“నో డి ఫెన్సు” విట్రాఫ్సు
స్పెషల్ డ్రామా
విల్లియంషిన్ కన్, ఎడ్మండు జాన్ సన్ అత్యద్భుతచర్యలు,
సాహసోత్సర్జములు, వింతలు చూడదగినవి.
4 వ న్యూసీరీస్ డి నెవర్ ఫుష్టర్స్ కూడ చూపబడినవి.

రెడ్డిరాణి సచిత్రమౌళిక 1781
సంగీత చంద్రా రు కి
సుత్త, సాంఘిక, వ్యవసాయ విద్యావిషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత్ర (నాటకము, విట్రాఫ్సు, వి
కత్తెలయు అద్భుతచర్యలు,
నీవివర్ణన చదివితీరవలయును. నెల ౧ 12

మిదునానురాగము (పేరుగన్న నలు) నెల 12
నరసింహకారికావృత్తి (అపస్తంబ గృహ్య
సూత్రములకు తెలుగు
తాత్పర్యముగల స్మార్తగ్రంథము రు. 1-10-0

రెడ్డిబ్రదర్స్ రామవరము, గోదావరిజిల్లా.

కావలెను

ఈ త్రవర్కార్లులలో కిరసనాయిల్ అయ్యు ఏజెంట్లు కావలెను.
వివరములకు ఈదిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.
Pennsylvania Oil Co., of India Ltd.,
Post Box No. 178, MADRAS

డైరీబుక్కు (1925) ఉచితము

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

అన్ని వ్యాధులకును సులభముగా చికిత్సచేసికొనవచ్చును.
ప్రతిగృహముందును, ప్రతివైద్యునియొద్దను యుండదగినది.
1 భాగం రు 1-4-0. 2 భాగం రు 1-12-0.
8851 ఆయుర్వేదచంద్రిక:— ఆరోగ్య, జ్యోతిష, వస్తుగుణ,
చికిత్స మొ॥ వ్రాయబడుచుండును. సం॥ చందా రూ 2-8-0.
పి. జి. పి. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం,
మాదిరి యుచితము. పెరిచేపి- నెల్లూరుజిల్లా

అ స్మ దా న ము

“దైత్యమవలంబిండును. మృత్యువు మనలను వలసి.
తెలిసికొనుము. తెలిసినప్పుడు తెలిసికొనినతర్వాత మంచిమలు
చేసి ఏల చావగూడదు.”

మేరీమహారాజ్ఞి బాలికాపాఠశాల విశాఖపట్నం

28-2-25 తేదీని విశాఖపట్నం మేరీమహారాజ్ఞి బాలికాపాఠశాలయందు గొండుబాలికలను గొండు ఉపాధ్యాయి నగ్గుని గలిసి యాంగ్లభాషయందు ప్రాచీనస్థాయి అను కవిచే ప్రాయశచిన్ కృష్ణకుమార్తీ యనునాటకమున గొండుభాగము ను, రవీంద్రనాథ్ ఠాకూరుగారిచే రచింపఁబడిన పోస్టాఫీసు నాటకమును మిక్కిలి మనోహరముగ ప్రదర్శించిరి.

24-2-25 తేదీ నాడు నుప్రసిద్ధాంధ్రకవులగు చితక మర్తి లక్ష్మీనరసింహుగారిచే రచింపఁబడిన గయోపాఖ్యాన మను నాటకమును బ్రెం జెప్పఁబడినవారే ప్రదర్శించిరి. ప్రథమ ప్రదర్శనసమయమున నీపురమందలి యాంగ్లేయవర్తలు పెక్కుఁ యును నాంగ్ల భాషాపరిచయముగల హైందవకాంతలు కొందఱును వచ్చి నాటకమును దిలకించి మిక్కిలి యానందించిరి. నాటకమునుదిలకించిన యాంగ్లవనిత్యైల్లరును నాటకము మిక్కిలి చక్కఁగ బ్రదర్శించినందులకాగున పిల్లలను మిక్కిలి యభినందించిరి.

ద్వితీయప్రదర్శనకుఁగూడ నీపురమందలి హైందవనీతలు పెక్కుమందియును గొంతయందీ యాంగ్లేయనీతలను వచ్చిరి. నాటకము మిక్కిలి మనోహరముగ బ్రదర్శింపఁబడినది. సామాజికతలై రత్యానందభరితాంతకరణం లయిరి. ఈనాటకమును దిలకించిన యాంగ్లభాషాపరిచయ మంతగలేని యాంగ్లేయనీతలకుఁగూడ నీప్రదర్శన మానందపారవశ్యముగ గలిగించెను. అట్టితరీ హైందవనీతల కీ ప్రదర్శన మానందదాయకమయ్యెనని నేఱును నవసరముండదు. జేయేల నాటకమును దిలకించినవారందఱును దత్తత్యాత్రములచే బ్రదర్శింపఁబడు రస విశేషములందు లీనమానను లయి యానందాద్ధి నోలలాడిరి.

బాలికలు ప్రదర్శనసమయమున నెక్కుడునేర్పును జూపిరి. భావప్రకటనమనందున, హాసభావ విలాసము లందును, ఆకారవికార చేష్టలందును నేలోటును లేక సంపూర్ణజ్ఞానమును సంపాదించి బాలికలు సామాజికమనంబుల నాకర్షించిరి.

గయనిపాత్ర మతిరమ్యముగ ప్రదర్శింపఁబడినది. కృష్ణాని ప్రతిజ్ఞ విన్నపియ్యట గయనఁగల్గు విచారాతిరేకమును నారకసందర్శనమైనపిమ్మట నర్జునుని శరణుజొచ్చుటలో గావలయు వివరములనుగూడ సంతోషమున మిక్కిలి యదృశ్యముగ ప్రదర్శింపఁబడినవి.

అర్జునపాత్రము మతిరమ్యముగ ప్రదర్శింపఁబడినదని గయన కథయొక్కసంగతులలో గావలసిన భూతదయయు త్కృతియధర్మమును వారత్రాణపరాయణత్వమును నిరుపమానముగ జూపఁబడినవి. తనకర్మిలి మిట్టనును జెలికాడును నగు శ్రీకృష్ణుడే గయనిజంపఁ బ్రతిపఱచిన నంశమును విన్నపియ్యట గావలయు కాంతగంభీరభావమును, దైర్యాధిపద్యములును, గృష్ణునితో సంభాషించుచుండగల్గిన కాంతవీరసమ్మేళనమును నతి నిపుణులుగ ప్రదర్శింపఁబడినవి.

కాశికునిపాత్రముగూడ మిక్కిలి చమత్కారముగ బ్రదర్శింపఁబడినది. బాలికలకు రూపకప్రదర్శనమున నిడి ప్రథమ ప్రయత్నమైనను నాటితేదినటులవలెనే ప్రదర్శించిరిచెప్పటలో నినునంతయు సతికయోక్తిలేదు. రూపకప్రదర్శనమున బాలికలయత్నసాము మిక్కిలి కొనియాడఁదగియున్నది. రూపకద్యయమునకు శ్రమయనక విచ్చేసి తమకు మిక్కిలియత్నసామును గల్గించిన పోగనితలకు మేరీరాణి పాఠశాల బాలికలై యును మిక్కిలి కృతజ్ఞులయ్యున్నారము. (ఒకవిలేఖరి)

ధర్మవైద్యశాల - చేబ్రోలు (గుంటూరుజిల్లా) చేబ్రోలు గ్రామముకు సుమారు 2 మైళ్ళదూరమున వున్న వేదేంద్రశాస్త్రవద్ద శ్రీ బాలకోటిశ్వరస్వామివారి ఉత్సవముకు గుంటూరు తెనాలి చుట్టుపట్ల గ్రామములప్రజలు ప్రభలుకట్టుకొని ఉత్సవముచూచుటకు వచ్చి వాడుకగలను. ఫిబ్రవరి 21 వ తేదీ శివరాత్రిపుత్సవముకు అన్నిప్రదేశములనుండి ఘనము 4000 మంది ప్రజలు వచ్చిరి. ఈ దేవాలయమువద్ద ధర్మపత్రము కట్టించుచున్నట్టి వడ్లమాడికాపురస్థులు మ.రా.శ్రీ మూర్త్యదేవర వెంకటప్పయ్యగారి క వైద్యసహాయమునకు పాకావేయించియుచ్చుటవలన వైద్యధర్మవైద్యశాలను అందుంచిరి. చాలామందితోసలకు చికిత్సజరుపబడెను. ఈ ఉత్సవసందర్భమున ఈవైద్యశాలకు డబ్బులన్నియు 10-10-2 లు వసూలుకాబడెను. (ఒకవిలేఖరి)

గ్రామ్యగ్రాంధికవాద సభ రాజమండ్రి

ఫిబ్రవరి 24 తేదీని రాజమహేంద్రవరము టౌను హాలులో మహారాజశ్రీ చిలుమూరి నారాయణరావుపంతులు గారి ఆధ్వర్యతక్రింద ఒకసభ జరిగినది. మహారాజశ్రీ జయంతి రామయ్య పంతులుగారు గ్రామ్యగ్రాంధిక వాదముగురించి ఉపన్యసించినారు. చాలాకాలముక్రిందట అంతరించిన దనుకొన్న గ్రామ్యవాదము మళ్లీ నేటికి పిచ్చివక్రవిషయములాగు కనిపిస్తున్నదని చెప్పినారు. ఈసంవత్సరం తణుకులోజరిగిన ఆంధ్ర సాహిత్యపరిషత్తులో గ్రామ్యముకాని వ్యావహారిక భాషలో పూర్వ సంప్రదాయసారముగా గ్రంథములు రచించవచ్చునని ఈసభవారు అభిప్రాయపడుతున్నారు" అని మహారాజశ్రీ రావుసాహెబ్ గిడుగు వెంకటరామమూర్తిపంతులుగారు ఉపపాదించిన తీర్మానము ఆమోదింపబడెను. ఆడి మనసులో పెట్టుకొని కాబోలు ఈ ఆసభ్యులయిన నీచోపమప్రయోగించి యొందరు రామయ్యపంతులుగారు.

తర్వాత గ్రామ్యము అంటే నియమములేనది. సలక్షణముకానిది అని తమ కొత్తనిర్ణయము చెప్పినారు. రామమూర్తిపంతులుగారు ఏభాషను వ్యావహారిక భాష అని అంటారో ఆభాషనే తాము గ్రామ్యమని వాడుతున్నామనిన్ని అందువల్ల నీచత్వము ఏమాత్రము ఆపాదించడము తమ ఉద్దేశము కాదనిన్ని చెప్పినారు. వ్యావహారిక భాష అన్నిజలాలలోను ఒక్కతీరుగా లేదు. అందుచేత అందరికీ సుబోధకముకాదు. గ్రాంధిక భాష ఆంధ్రదేశముం దంతటా ఒక్కలాగే ఉన్నది. ఇప్పుడు ఎవ్వరు ఆభాష మట్లాడుకొంటున్నారో అదే సర్వత్ర సుబోధకముగా ఉన్నది. భాషకు ఏకత్వము ఉండడము అవసరము. గ్రాంధికమేగాని వ్యావహారికము యేకరూపముగా ఉండదు. ఒకమండలమువారి వ్యావహారికము ఇంకొక మండలమువారికి బోధపడదు.

రామమూర్తిపంతులుగారు వ్యావహారిక భాష అంటే శిష్టులు సభలలో మాట్లాడేభాష అని చెప్పినారు. కాని శిష్టులు అంటే ఎవరో శిష్టులుకానివారెవరో స్పష్టముగా చెప్పినారుకారు. శిష్టులునా ఆధికారతారతమ్యముబట్టిని దేశకాల పాత్రభేదముబట్టిని వేరువేరువిధముల వ్యావహారిక భాష మాట్లాడుతారు, ఎవరితో మాట్లాడినప్పుడు వారిభాషే మాట్లాడకపోయినట్లుంటే వారికి అది బోధపడడము కష్టము. వ్యవహార హాని కలుగుతుంది. పిమ్మట కాసనముల భాషగురించి తమ అభిప్రాయము చెప్పినారు. కాసనములభాష గ్రామ్యము. ఆకాలమువారికి తెలిసేటందుకుగానున్న చిరస్థాయిగా ఆకాసనములు ఉండవలెనను ఉద్దేశము లేకపోవుటచేతనున్న ఆగ్రామ్యభాషలో కాసనములు చెక్కించినారు. ఆభాష కావ్యములకు పనికిరాదు.

గ్రాంధిక భాషలో కొన్నిశబ్దాల సాధుత్వా సాధుత్వ నిర్ణయముచేయడము కష్టమనిన్ని లక్షణములో ఏకత్వము లేదనిన్ని కోశములయినా ప్రమాణములు కావనిన్ని రామమూర్తిపంతులుగారు చెప్పినారు. అయితే ఏలక్షణములేని వ్యావహారిక భాషతో అనేకత్వమేగాని ఏకత్వము ఏలాగ ఉంటుంది.

వ్యావహారిక భాష మాట్లాడడానికేగాని గ్రంథరచనకు ఉపచరించదు. వ్యావహారిక భాషలో పుస్తకాలరచితే కొంతకాలాని కవి భాషమారేపోతుందిగనుక సోధనపడవు. చిరస్థాయిగా ఉండవలసిన పుస్తకాలు సంస్కారము ఉన్న భాషలో ఉండవలెను.

సలక్షణముకాక వ్యవహారముచూడత్రమే ఉన్న భాష వ్యావహారిక భాష. లక్షణమునిర్మించి ఈభాషే గ్రంథము చేస్తే అది గ్రాంధికమే అవుతుంది. అప్పుడు దానికిన్ని కట్టుబాటు ఉంటుంది. ఆవిధముగా కట్టుబాటుతో ఉన్న భాష ఒకటి అప్పుడే ఉండగా మళ్లీ మరొకభాష దానిస్థానములో పెట్టడము అవసరము.

ఉపన్యాసము పూర్తికాక పూర్వమే ముగించాలని నచ్చినది. మనుపటిలాం శ్రీ రామయ్యపంతులుగారు ఏమిచెప్పినా మహాబాగు అని సభనామ చల్లగా కిలలుపడానికి బదులుగా ప్రతివిషయములోనూ ఎదిరించి అడ్డు ప్రశ్నలు వేసినారు. ఆ ప్రశ్నలలో కొన్నిటికి పంతులుగారిచ్చిన సమాధానము తృప్తిగాలేదు. కొన్నిటిగురించి ముందు చెప్పిన అని చెప్పి ఊరుకొన్నారు. ఈవిధముగా మధ్యమధ్య అడ్డుప్రశ్నలవల్ల ఉపన్యాసము సాగినదికాదు. సభకువచ్చిన పాఠికమందిలో సగము చుండికేవైగా వ్యావహారిక భాషావాదులు గిడుగు రామమూర్తిపంతులుగారివాదము వారికినచ్చుటవల్ల వారికి రామయ్యపంతులు గారివాదము నచ్చలేదుగాబోలు.

"సభ్యుడు"

గద్వాలసంస్థానము నిలుచుటెట్లు?

ఈవిషయమున మన బ్రిటిషప్రాంతములోని ఆంధ్రుల కర్తవ్యమేమి? ఛరిపాలన భేదించినదికాని పశ్చిమాంధ్రము (తెలంగానా) మాడ ఆంధ్ర భూమియేకదా! గద్వాల ఆంధ్రసంస్థానము. అకాలము నాభాను యథాస్థితికి తెచ్చుటకై యత్నించుచున్నాడు. గద్వాలవ్యవహారము ఆంధ్రజాతీయ సమస్య. ఈ గద్వాలవిషయమై మన మురుకొనిన ఆంధ్రజాతీయత మనకు కలదని గర్వించుటకు వీలగునా? మనరాష్ట్రీయ సమస్యను పరిష్కరించుకొనలేనది మనకు జాతీయత గలదని చెప్పుకొనగలమా? ఎట్టి కఠిననిర్బంధములకైన సిద్ధమై స్వరాజ్యపోరాటము సాగించుచున్న ఆంధ్రులు తమ జాతీయసమస్యను సాధించి తీరనిలసియున్నది. తక్షణం గంజాంమొదలు చిత్తూరువరకు, బందరుమొదలు బళ్లారివరకు అసమ్మతిసభలు జరిగి ఆతీర్మానములను వైజాంసర్కారువారి కంపవలెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారి విషయమై శ్రద్ధతీసికొనవలెను. రాష్ట్రీయసంఘమువారి తీర్మానమును నయిజాంవారు తృణీకరించువో ధర్మకాంతియంతమైన యావత్ప్రయత్నములకు రాష్ట్రసంఘమువారు సలుపవలెను. అన్యాయభివ్యులు కొందరు తమ అసమ్మతిని దెప్పిరి. కర్నూలులో రెండవసమ్మతిసభలు జరిగినవి. ఇటులనే మన ఆంధ్రులందఱు శ్రద్ధహింపవలెను. రాష్ట్రీయసంఘమువారి ఎక్కువభాగ్యులగును. రాజావు సమావేశములో గద్వాలవిషయమును ఎఱచడాతోజేర్చి చర్చించి గద్వాల రాజ్యలక్ష్మిని సంపాదించుటకు ప్రబలు కృషిసల్పున శ్లోకముగావించవలెను.

సుసర్ల శ్రీరామనృసింహం.

“గోదావరిమండల దేవాంగసంఘం పెద్దాపురము

మాఘపూర్ణిమ సమావేశము 8-2-25 తేదీని పెద్దాపురమున శ్రీయంత ముప్పన సామరాజుగారి బంగళాయందు సుమారు 300 మంది దేవాంగ కులజులు సాయంత్రము మూడుఘంటలకు, శ్రీయంత బళ్ల కామరాజుగారి యధ్యక్షును సమావేశమైరి. “ఆంధ్రదేవాంగ మహాజనసభకు, తమ శక్తివంచన లేక, నేపకేసిన స్వచ్ఛందకేస కులుగూడ సభ నలంకరించిరి.

డాక్టరు శ్రీయంత సజ్జా మూర్త్యనారాయణ రావుగారు ఆంధ్రదేవాంగమహాజనసభకు, కడుశ్రద్ధహింపించి నెరవేర్చినందులకు, శ్రీయంతులు ముప్పన సామరాజు, యా పీరాజు, బళ్ల కామరాజుగార్లుకును, అన్నివిధముల వోడ్పడిన పెద్దాపుర ప్రదేవాంగకుల సోదరలకును, తమ మనఃపూర్వకమందనము లర్పించిరి. స్వచ్ఛందకేసకులు కడు విషయవిధేయతలతో, సభ్యులకు చేసిననేవ వారివన్నల బొందినందులకు మిక్కిలి శ్లాఘించిరి.

రాయసాహెబు శ్రీయంత మిడితల హంపయ్యగారు వెలివిచ్చినట్లు గోదావరిమండలమునకు, ఒక సంఘము స్థాపించి, రిద్దవారా, మన కలాభ్యుదయమునకు కలయకార్యములు సల్పుచుండవలయుననియు, మన కులసోదరులు పెక్కుమంది గ్రాహమున నుండుటచేత, “ప్రథమ ఆంధ్రదేవాంగ మహాజనసభ యిచ్చుటనే జరిగించుటవలనను, ఈపట్టణమునందే, గోదావరి మండలమునకు, కేంద్రస్థానముగ, మనసంఘము నిర్మాణమునకు, స్థాపించవలయుననియు, ఈ జిల్లాయందుండు తదితర గ్రామవాస్తవ్యులకు, మన కులసోదరులను కొందరిని కార్యనిర్వాహకవర్గములో జేర్చుకొనవలయు ననియు, వారు యిచ్చుటించిరి. తరువాత గోదావరిమండల దేవాంగసంఘము స్థాపించబడి దానికి కొన్నినియోమకములు గావించబడి, కార్యనిర్వాహక వర్గము ఏర్పాటుచేయబడెను. (ఒకవిలేఖరి)

అమలాపురము

(ఒకవిలేఖరి)

ఫిబ్రవరి 28:— సుమారొక వారము దినములక్రిందట గోదావరిమండల వ్యాయాధిపతులైన ధాలదూరవా రీపురమాన కరుడెంచి జిల్లామునపలు కచేరీని విన్ని వ్యాయాధికుల వ్యాయాసానంబును పరీక్షించిరి.

జూలై మాసాంతమునుండియు మాపురంబున తెనివ్వాడివిజనలు కచేరీని తెరచుదురనియు, తాలూకాబోర్డు ఆఫీసు పెట్టుదురనియు, మ్యునిసిపాలిటీ యేర్పరుదురని యున్నది. ఏప్రిల్ మాసాంతమునుండియు మోబిల్ పేటయందలి చిన్నతపాలా కచేరీని సలుఆఫీసుగా మార్చుదురని.

ఇది నిజమేనా రాక్షసకృత్యమే నాభాలో అకాలివైదీల ఘోరదుస్థితి

మహాత్మునివ్యాసము

26వ తేది ఎంగుళంకియా

నాభానుండి యిప్పుడు వచ్చిన శిశువలన నచట చాలభాగం రము జరుగుచున్నదని తెలిసినది. అకాలివైదీలందరిని పృథ్వి తప్పిపడిపోవునరకును నిర్దాక్షిణ్యముగా బాదుచున్నారు. శిశోజములను గొడ్డలకులపట్టి లాగుచున్నారు. నీళ్లలోనుంచి అడుముచున్నారు. ఎర్రగా కాల్చిన యిసుకపట్టిలో ఒపెలినిండ్ వాటి లువేయుచున్నారు. తలక్రిందుగా వ్రేలాడదీయుచున్నారు. చాలమంది చనిపోయిరి. మరిపెక్కుమంది మిక్కిలి అపాయస్థితిలోనున్నారు. విస్తారమునందీ అపాయకరములగు గాయము తగిలెను. ఫిబ్రవరి 18, 24 తేదీలలో కొంతమందికి తిండిపెట్టినేలేదు. చాలసంఖ్యభము కలిగినది పరిస్థితులు చాలదారుణముగానున్నవి. వెంటనే పనిచేయవలెను. అని వార్తలువచ్చెను. అని కోమటి సంఘమువారు అవ్యుత్సరునుండి స్థానము తంతి వార్తనంపిరి.

వెంటనే పనిచేయవలెనని వారు కోరిగాని ఏమి పనిచేయగలుగుదుమో తెలియకున్నది. ప్రజలకు వారిపట్ల సంపూర్ణముగా సానుభూతికలదనుట కెట్టి సంశయమునలేదు. భారతభావననభిలాష ప్రశ్నలను చూచుట జవాబులు వెలువడుచుగాని వానివలన నేమిలాభము కలుగగలదు? ఒకవేళ నీవార్తలలో కొంత అతిశయోక్తి యుండునోమో అనిగూడ వాకు సంశయము కలుగుచున్నది. ఉద్యోగు లిట్టిరాక్షసకృత్యములను చేసియుండక పోవచ్చును.

నాభా అధికారి వివరములను పూర్తిగా ప్రకటించుననియు నిష్పాక్షికముగా విచారణ ననుమతించుననియు నమ్మెనను. [మో. క. గాంధీ]

ఆచార్య గిద్దానీగారి విడుదల

ఈతంత్రివార్త నాకు 28 వ తేదీని చేరినది. నేను చాల సంతోషించితిని. దేశీయులందరునుగూడ సంతోషించునని నమ్మెను. “శిక్షకు రద్దుపరచి ఫిబ్రవరి 22 వ తేదీ సాయం కాలము గిద్దానీగారిని విడుదల”

ఆచార్య గిద్దానీగారి పోదరుడు అలింగిద్దానీగారు 8 వ తేదీని గిద్దానీగారిని చూడబోగా గిద్దానీసతిగారిలో ఈ మాటలు చెప్పవలెనని ఆయనద్యోగి అలింగిద్దానీగారిలో చెప్పెను. నాభా రాజకీయములలో కల్పించుకొననని గిద్దానీగారు వాదనను చేసినచో ఆయన నేడే వెళ్లిపోవచ్చునని ఆమెతో తెలుపవలెనని యుద్యోగి చెప్పెను. ఆమె అసంగతి గిద్దానీగారి కెరిగింపగా అదియే బహిష్కరణపు టుత్తరమైనచో నేను దాని నుల్లంఘింపను. అట్టియుద్దేశము వెనుక నా కుండలేదు. ఇకముందుగూడ నుండ దని గిద్దానీగారు కలుగుపంపిరి. ఉద్యోగి కోరినదయే నని 11 వ తేదీని ఆమె మరల గిద్దానీగారికి తెలిపెను. “మీరు వాదననును కోరుచున్నారని నా భార్య నా కెరిగించినది. మీకు నిస్సంశయముగా నేను వాదన మొనగెదను. నిరుదు నేను అవ్యుత్సరునుండి వచ్చినపుడుగూడ ఆజ్ఞోల్లంఘనము చేయవలెనను నుద్దేశము నాకు బాత్తుగా నుండి యుండలేదు. ప్రవేశమున కనుమతి నియ్యవలెనని మీకు నేను వ్రాసితిని. మీరు తిరస్కరించినచో వెనుక కుపోవుటకే నే నభుడు నిశ్చయించితిని. అసంగతి 8.8.1924 వ తేదీని నేను పంపిన లిఖిత పత్రము నందు పూర్తిగా వివరింపబడెను. నామొదటితేఖ సకాలమున మీకు చేరనందుననే యీతొందరలు కలిగినది మామిత్రులవలన వింటిని. నేను బయలుదేరుటకు ముందు కాంగ్రెసువారిని మహాత్మునిగూడ కలుసుకొని యుంటిని. మీఉత్తరువు నుల్లంఘింపగూడదని యే కాంగ్రెసువారును మహాత్ముడును గూడ తెలిపిరి.” అని గిద్దానీగారు 11 వ తేదీని ఉద్యోగికి ప్రత్యుత్తరము నంపిరి

12 వ తేది ఉదయమున ఉద్యోగి ఢిల్లీకి వెళ్లి 15 వ తేదీని మరల నాభాకు వచ్చెనుగాని వెంటనే జయిటోకు వెళ్లవలసివచ్చినందున 21 వ తేదీ రాత్రికి మరల నాభాకు వచ్చెను ఆరాత్రి తెల్లవారుజామున 4 గంటలకు విడుదలయై త్తరువు గిద్దానీగారికి చేరినది. అని మహాత్ముడు వ్రాసెను

గిద్దానీగారు నేడు (28 తేది) రాత్రి బయలుదేరి ఢిల్లీకి వెళ్లి హిందూకళాశాల ప్రిన్సిపలుగారి యింటనుండి మహాత్ముని ఉత్తరువు నిరీక్షించెదరు.”

అని తంత్రివార్తలో నున్నది. గిద్దానీగారిని కారాగృహమున నుంచుట చాల అన్యాయము. ఇప్పుడాయనను విడుదలవలన న్యాయము జరిగెను గాన నే నిందులకు సంతోషించెదను. నాభా ఉద్యోగుల చర్యల చాల చిత్రముగా నున్నవి. వారు కోరినచో నేను వ్రాసినరీతిగా లేఖను వ్రాసియిచ్చుటకు గిద్దానీగారు మొదటనే అంగీకరించియుండును. ఉత్తరువు నుల్లంఘించు తలంపుతో గిద్దానీగారు నాభానరిహద్దుకు వెళ్లియుండలేదని. చాలసార్లు తెలిపియే యున్నాము. మానననేమి చేయుట తనవిధిగాన దానిని నెరవేర్చుటకే ఆయన అచటికి వెళ్లెను. కారాగృహవాసమువలన గిద్దానీగారికిని దేశమునకును గూడ నష్ట మేమియును కలుగలేదు. ఇది స్వాతంత్ర్యముకొరకు జరుగవలసిన త్యాగము. ఇదియే జనసరమం అభ్యాసవిధి.

(మో. క. గాంధీ.)

ధిల్లీ ఐకమత్యోపసంఘము

ఈ ఉపసంఘసభ 28 వ తేదీని మరల ఢిల్లీలో జరుగును. వీరికి వైకుంఠ భారమహారము.

ఈ సంఘమువారు రెండు భాగములుగా నేర్పడిరి. ఒక తెగవారు స్వరాజ్యవిభావమును వ్రాయుచున్నారు. రెండవ తెగవారు హిందూ మహమ్మదీయమైత్రినిగూర్చి ఆలోచించుచున్నారు. మొదటి తెగకు డాక్టరు బిసెంటుగా రధ్యులు. వారు నివేదకు పూర్తి చేసి ఉపసంఘమువారి కందజేసిరి. హిందూ మహమ్మదీయమైత్రి విషయమున సమాధానము కుదరలేదు. ఉపసంఘసభ్యులుగాని ప్రముఖులతో నాలోచింపవలెనని కొందరు కోరినందుననే తాత్కాలికముగ సభ విరమింపబడెను. కాన రాగలిగిన వారందరును, 28 వ తేదీని సభకువచ్చెదరని నమ్మెను. చాలమంది సభ్యులు 28 వ తేదీకి రాజాలనుని తెలిపిరిగాన మార్చి 22 వ తేదీ వరకు నిలుపవలెనని లాల్ బాల్ జవతిరాయిగారు వాకు తంత్రివార్త నంపిరి. నేనటుల నిలుపజాలను. 28 వ తేదీని సభకువచ్చినవారే అవసరమైనచో నిలవగలుగుదురని నేను మరల తంత్రివార్త నంపితిని. అందుకు తమ అభిప్రాయముల నిదరకే రూఢిగా తెలిపియున్నారు. క్రొత్తగా తెలుపున దేదీయునుండబోదు మధ్యస్థానమున రేదైనకలదా అను విషయమునుగూర్చి మాత్రమే ఆలోచింపవలసియుండును. ఎటులైన సమాధానమును కలిగించుటకు రెండు మతములవారును మనఃపూర్వకముగా కోరుచున్నారో అను ప్రశ్నగూడ దాని వెంటనే కలుగుచున్నది. స్వరాజ్యసమస్య గూడ చాల ముఖ్యతమమేగాని హిందూ మహమ్మదీయ సమస్య నిరోధకముగానున్నది గాన 28 వ తేదీ సభకు రాగలవారందరును ముఖ్యముగా రాగోరెదను. రాజాల నివారు తమ అభిప్రాయములను వ్రాసి పంపినచో ఒకవేళ సభకు జరుపుటకే నిశ్చయించినచో అనుకూలముగా నుండును.

[మో. క. గాంధీ]

బారుచాగారి దినచర్య

ఈదిగువ వివరించిన ప్రకారము మార్చిఖండములో దస్తకే-దేహిగార్లు నేనును సంచారము చేయుచున్నాము. 18-2-25 భూసావలు-350 రూపాయల వెల ఖద్దరు బట్టలను ముఖ్యముగా న్యాయవాదులకు విక్రయించితిమి. 12 బెంగాలు మణుగుల ప్రత్తిని సంపాదించితిమి.

14-2-25 జునునీ-16½ మణుగుల ప్రత్తిని సంపాదించితిమి.

15-2-25 చాలిస్టోను-న్యాయవాదులకు 810 రూపాయల ఖద్దరును వర్తకులకు 450 రూపాయల ఖద్దరును విక్రయించితిమి. 1 బెంగాలు మణుగుల ప్రత్తిని సంపాదించితిమి.

16-2-25 పచోరాలో 12 మణుగుల ప్రత్తిని సంపా

దించితిమి. సింహాద్రిలో 5 పక్కా బెంగాలు మణుగుల ప్రత్తిని సంపాదించితిమి.

17-2-25 నేనుయావాలులో నున్నాము. 28వ తేదీలోగా యీప్రాంతమున పనిపూర్తిచేసెదనని దస్తకేగారు తెలిపిరి. అనిబారుచాగారు వ్రాసిరి.

ఇతర ప్రచారశునకును నాయకులకును ప్రోత్సాహకముగా నుండుటకు నేనేకేళిను ప్రకటించితిని. ఈరీతిగా వ్యాపారసంబంధ నిరంతరకృషి జరిగిననేగాని నిజయును కలుగదు. మనచా రెండు శ్రేణుగా పనిచేసెదనో అచట దేశీయులుగూడ చానసహాయము చేసెదరనియే అనుభవమువలన నేను గ్రహింపగలిగితిని. (మో. క. గాంధీ)

వట్టి పిచ్చి నమ్మకము

4500 ఏండ్లనుండి యీదేశమున హిందువులకును మహమ్మదీయులకును విరోధభావ మేర్పడియున్నది. (బ్రిటిషువారి పరిపాలనము వచ్చినప్పటికి విధిలేక రెండుమతములవారును ఓరిమిని చూపవలసినప్పటికి గాని అస్థిరముగ విరోధభావ మెంతమాత్రమును తొలగలేదు. ఈమైత్రికి వసిన హిందూమత సాంప్రదాయము కారణముకాదనియు (బ్రిటిషువారి పరిపాలనమే కారణమనియు నేను తలంచెదను” అనునది ఒక వంగజమీందారుడు నాకుపంపిన పెద్దపుత్తరువులోని ఒక వాక్యము. హిందూమహమ్మదీయమైత్రిని, ఆస్పృశ్యతను, స్వరాజ్యమునుగూర్చి అతి డీలేఖను వ్రాసెను. దానిని ప్రకటించుట నవసరము. ఈ వాక్యమునుబట్టి దానిపరిభావము నూహింపవచ్చును.

ఈయూహా వట్టి పిచ్చియూహ. మహమ్మదీయుల ప్రభుత్వమునందు రెండుమతములవారికిని మైత్రి ఏర్పడియేముండెను. మహమ్మదీయ ప్రభుత్వ మేర్పడకముందే చాలమంది హిందువు లామతమునవలంబించిరి. (బ్రిటిషుపరిపాలనము లేకున్నను యీదేశమున క్రైస్తవులు తెలుసుకుందురో అటులే మహమ్మదీయ ప్రభుత్వము లేకున్నను యీదేశమున మహమ్మదీయులుండియే యుండురు. (బ్రిటిషుపరిపాలన మేర్పడువరకును రెండుమతములవారును కలహించుచునే యుండిరనుటకు నిదర్శనమునపడదు. (బ్రిటిషువారు మిత్రభేదపద్ధతి నవలంబించుటవలననే విరోధములు ప్రబలెనని నేను తలచెదను. ఐకమత్యవశ్యకతను దేశీయులుగూర్చించువరకును యీతగవులు తీరవు. పడవులకొరకును అధికారము కొరకును పోటీతొలగవలెను. హిందువులే మార్గదర్శకులు కావలెను. మో. క. గాంధీ.

సింధుదేశమునకు క్రొత్త జూడిషియల్ కమిషనరు

బొంబాయి, మార్చి 2:- ఫయిజా బి. త్యాజీ చారిష్ట్రుగారిని సింధుదేశములో జూడిషియల్ కమిషనరుగా, యాప్రముగారి స్థానమున నియమించిరి. వీరు 1912 లో మదరాసు పరిధాన న్యాయాలయమున న్యాయాధిపతిగను, ప్రస్తుతము బొంబాయి న్యాయకళాశాలలో వక్తగను యుండిరి.

ప్రపంచముందు మొదటియందు చదరంగపాలు గాండ్రలో నొకడగు కాస్టిచ్ యనునాతడు బొంబాయి బీమెన్సు చతరంగపు క్లబ్బులో మూడుయాటలనాడెను.

రైల్వేల ఆదాయము

ధిల్లీ, ఫిబ్రవరి 28:-ఫిబ్రవరి 14 వ తేదీతో అంత మొదిన వారమున స్టేటురైల్వేలకు 22.8 కోట్ల రూపములు ఆదాయము వచ్చెను. 1925 సంవత్సరము జనవరి నెలలో 948 కోట్ల రూపముల ఆదాయ మేర్పడెను. ఆనెల సాధారణ ఖర్చులు 496 కోట్లు. (అ. ప్రె.)

గొప్ప యగ్నిప్రమాదము

లాహోరు, మార్చి 2:- లాహోరులో బట్టలవర్తకుడగు క్లాబ్బుగారి కంపెనీకి నిప్పుంటుకొని పూర్తిగాదగులబడెను. రైల్వేవారి యొక్కయు, పురపాలక సంఘమువారి యొక్కయు ట్రైగ్గేడులువచ్చినవి కాని లాభము లేకపోయెను. కోట్లులోని సామానేగాక స్వంతయాస్తి గూడ చాలవలకుపోయెను. నష్టము సుమారు 1½ లక్షల రూపాయలుండును. కారణమేమో షుత్ర మింకను దేల లేదు. (అ. ప్రె.)

రవీంద్రుని మహదాశయములు

భూలో లేని ప్రయత్నము నావిధి

బొంబాయిలో రవీంద్రునితో ఇండియా ప్రీ ప్రెస్ ప్రతినిధి సంభాషించెను. ఈ క్రింది ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను:—

ప్ర:—మీ భండారిత సంపాదకత్వముల హతాత్మక సంచార మిపు డాపినకారణములు, భవిష్యత్కార్యక్రమములనుగూర్చి తెలుపరా?

ఉ:—నాసంచారము అస్పృశ్యతతో అగిపోయినది. నేను జపానులో నున్నప్పుడు నాకు పెరూనుందిచ్చిన ఆహ్వానముపై యీ భండారితసంచార మారంభించితిని. దక్షిణ ఆమెరికా సెంటినిరీ నెల్లీచేవనులను చూచుటకు నా కాహ్వానము వచ్చినది. ఈ తరతరమెరికాను దక్షిణ ఆమెరికాను గల పోలిల లేదా తెలిసికొనుటకై నేను చాలకాలమునుండియు దక్షిణ ఆమెరికాలో నున్నమిందుమంటిని. ఈ రెండుభండారితం దుండు జాతులందు వారి విజ్ఞానములందు భేదములున్నవి. దక్షిణ ఆమెరికా విజ్ఞానము లాటికేవడగర్. ఈ తరతరమెరికాది ఆంగ్లోకాన్యముకడగర్. జనుల తెలివి లేలందున్న భేదముగూడ కనిపెట్టవలె ననుకొంటిని. అందుచే నేను ఆహ్వానము నంగీకరించితిని. అట్టి జాతీయ పండుగసందర్భమున నన్ను ఆహ్వానించుటకు నా పేరు వారికి గూడ తెలిసినందుకు నే నాశ్చర్యపడితిని. అందుచే జపానునుంచి ఇండియాకు రాగానే వెంటనే నేరూకు ప్రయాణ మైతిని. మొదట నేను యూరప్ను వెళ్లితిని. అచట నొకవార ముంటిని. తరువాత దక్షిణ ఆమెరికాకు బయలుదేరితిని. త్రోవలో జబ్బు పడితిని.

ఆరైంమైనులో బ్యూనస్ ఏయెరెస్ కడ దిగగానే నావైద్యుడు నన్ను ప్రయాణ మాపవలసినదిగా సలహానిచ్చెను. అచటి ప్రజలు నాయం దమితకరుణ జూపిరి. నాకు ప్రత్యేకముగా నడితీరమున నింటి నొకదాని నిచ్చిరి. అక్కడ నే నాయవారములుంటిని. అక్కడ ప్రజలకు నేను బహిరంగముగా కాన్పింపలేదు. ఉపన్యసింపలేదు. అట్లున్న నా ప్రజలు నాయందు వాత్సల్యముతో నుండిరి. గుంపులుగావచ్చి నన్ను చూచెడివారు. నేను జారితో కలిసియుండుటకు వీలులేకపోయిననూ వారు నన్ను ప్రేమించుచునే యుండిరి. నేను మరల పెరూ ప్రయాణ విషయమై నావైద్యునితో సంప్రదించితిని కాని లాభము లేకపోయినది. తరువాత నేను ఇటలీకి వెళ్లితిని. అందుచే జేపాను స్వస్థపడు ననుకొంటిని. మిలూనుందు మకాము చేసితిని. నాకు ప్రజల చుట్టు అత్యుత్సాహముగా స్వాగత మిచ్చిరి. ఇటలీయన నాకొకవిధమైన అభిమానము. కవుల కది స్వగృహము. వారిలో నేనొకడను. అచటి ప్రజలకు నేను మరలవత్తునని చెప్పితిని. కోమాసరన్ను పరిసరమునందు నడివనప్రకృతి నాకొక మహానందమును కలిగింపజేసినది. పాశ్చాత్య ప్రజానిధుల భావముల కనుగొను నవకాశము నా కభివృద్ధి.

ప్ర:—మీ యుద్ధోద్ధానలందు పాశ్చాత్యులకు ముఖ్యముగా నభివృద్ధి?

ఉ:—ఈప్రశ్నకు జవాబిచ్చుట కష్టము. పాశ్చాత్యులొక్కమిష్యమునందే నన్ను గౌరవింపలేదు. నావిద్యాప్రసంగము, కవిత్వాధారణి, మతప్రబోధము అన్నియు వారి కుత్సాహము కల్గించినవి. అన్నిటియందును వారు పాల్గొనిరి. దక్షిణ ఆమెరికా జనులు నా గ్రంథముల స్పానిష్ భాషలో చదివి యానందించిరట. అందుచే వారికి నేనే తెలుపకండ తెప్పిపోయినది. నేను ప్రయాణముచేయు ఓడలోగూడ చాలామంది నాప్రసక్తుల శ్రద్ధతో చదువుచుండుట నేను చూచితిని. అందుచే నేను వారి హృదయములందుంటిని తలచితిని. మిలూన్ లో నా అనుభవము యిట్లేయన్నది.

ప్ర:—విజ్ఞానాత్మకత ప్రబోధమును గూర్చి మీయద్దేశములు మీవిధానములు ఏమియో వివరింతురా?

ఉ:—ప్రపంచకమంతకును సంబంధము కల్గించుట నాతలపు. నాతెక్క ప్రకారము ఇండియా అంధకారములో నుండగూడదు. నాగరికత నిర్మాణమునందు ఇండియా గూడ భాగస్వామిగానుండి ప్రపంచమునకు తోడ్పడవలయును. ప్రతీచిగూడ ఇండియా విజ్ఞానములమున ప్రాగ్భావముల సరయయత్నించుచున్నది. విశ్వభ్రాతృయద్యుమ మింతటి తీర్చగలదు. నాదేశమునకునే చేయగలసేవ యిదియే. ప్రపంచకమంతయు నొకటి. అందు దేశములు భాగములు కావున ప్రత్యేకముగా నుండుట కిదేశమునకు అవకాశములేదు. మనము వేరుగానుండదలచినచో మనల లక్ష్యపెట్టరు. మనము మానవాభివృద్ధికి తోడ్పడినవారము కావాలము.

ప్ర:—మీ ఆశయమును నెరవేర్చు కొనుటెట్లు?

ఉ:—అదృష్టవశమున భండారితముల నేను పేరు సంపాదించగల్గితిని. అందుచే నేను ఇండియాకు మిగతా భండారితములకు సంబంధము కలుప యత్నించెదను. ఇండియా ప్రాక్రమితి సయోగమును మార్చవలెను. అందులకే నేను చీనా జపానులందు తిరిగితిని. ఇందువలన విజ్ఞానాత్మకమును సంబంధము కొంత యేర్పడినదని నేను తలచుచున్నాను. అట్లే పశ్చిమమున గూడ తిరిగి సంబంధ మేర్పరుతును. ఇందు నేనెంత పనిచేసిననూ అంత తక్కువయైనను కాశ్యత ఫలితములు కొన్నియైననూ కలుగక మానవు.

ప్ర:—విజ్ఞానాత్మకతను గూర్చి మీకుగల యభిప్రాయములే మీదేశీయుల కెందరికెగలవో మీకు తెలియునా?

ఉ:—నాకు తెలియదుగాని నా జీవితము నందులకే గడపితిని. వైతికభౌతిక సత్యముల వినియోగించితిని. నాపేరునకు తగినట్లు ప్రాద్దేశమునం దుదయించి పశ్చిమదేశమునం దస్తమింప నెంచితి. రవికివలెనే ప్రాక్రమితియలకు సంది చేయదలచితిని.

ప్ర:—అన్ని విషయములందును అత్యంత భేదములుగల ప్రాక్రమితియలకు సయోగము కుదురునను నమ్మకము మీకున్నదా?

ఉ:—నాకున్నది. ప్రపంచ భూగోళనిర్మాణము నందైక్యత యుండినప్పుడు ప్రజల యందుండకపోదు. అట్టి ఐక్యత గలవాకే గొప్పవారైరి. వారి పారస్పర్యములు, శాస్త్రములు, కళలు వృద్ధిచెందినవి. అట్టి ఐక్యతకు భంగకరముగ వర్తించినవారు నశించిరి. ఇప్పుడు రాకపోకలకు అనుకూలవసతు లేర్పడినవి. మానవులొకరికొక రిపుడందుబాటులో నున్నారు. అందుచే వారియం దైక్యభావములు పెంపొందును. ఇందరి యాధార్థ్యమును సరిగా గ్రహించిరేని విత్వైక్యత సిద్ధించుటకు అటంక ముండదు. విశ్వభ్రాతృయందులకు తోడ్పడుచున్నది. ఇదియే నా దేశమునకు నేనీయగల బహుమతి. దీనిని నాదేశీయు లంగీకరింపక పోదు. విత్వైక్యాభిప్రాయము భారతదేశమునందే మొదట పుట్టినది. ఇందు లకు భారతీయులు గర్వ పడవలసియున్నది. ఉపనిషత్తులు బోధించు తత్వము విత్వైక్యతయే. ఇదియే భారతవాణిపలుకునది. ఇందే సత్యవాక్కు గలదు.

ప్ర:—మీ ప్రయత్నములు కాలానుగుణ్యముగా లేవనియు మీ ఆశయములు అసాధ్యము లనియు మీకు తోచుటలేదా?

ఉ:—భగవద్గీత లేమనుచున్నది. “ప్రయత్నముచేయు ము ఫలమాకంపమని” లేదా. ప్రయత్నము గణనముగాని ఫలితముగాదు. ప్రయత్నమే ప్రశంసనీయును. నా ప్రయత్నముల ఫలితము లెట్లుండునో నాకు తెలియదు. కాని నేను సత్యత్యమునకై కృషిపల్చుచున్నాను, విమర్శనలకు సత్యము లొంగదు. ప్రయత్నమే మనవిధి. ఫలాశకాదు. నా సందేశము నాదేశము పూర్తిగా వినలేదు. కాని నాదేశీయుల సాయము చాలవాగుగానున్నదని ధైర్యము నాకుగలదు. ఇందుచే నేను నిరత్యాహపడుటలేదు. నిజత్యము కొంతమందికి బోధపడినను అదియే పదిహేం. అంతటితోనే తృప్తిపడుదును.

ప్ర:—రాచీయ ఫిలిగతులను బట్టి యిండియా మీ సందేశము నాలకించుటకు వీల్లేదని పరిశీలు లండుండుట మీ తరుగరా?

ఉ:—అగును. కష్టములున్నవి. ఏదైన గొప్పకార్యమును చేయతలచిన అందుల కాటంకములు లక్షలుండును. ఇండియా ప్రత్యేకింపబడినది. మన అత్యుయ వికాసమునకు భంగకరములగు పరిస్థితులు కలవు. నీ చ త్యము కల తలుమెందుగానున్నవి. కాని మనకు తెలివి లేలు తక్కువగాదు. మనము స్వతస్సిద్ధముగా సాత్వికులము. మనప్రస్తుతపరిపాలనము, విధావిధానము, మనయభోగికి కొంతవరకు కారణములని నే నెరుగుదును. అందులకు మనవారిని నేనెదురను. మనము ఉన్నతాశయములందు విశ్వాసము కోల్పోవుచున్నాము. భౌతికత్యము మనల నావహించుచున్నది. పాశ్చాత్యులకన్న పాడైపోవుచున్నాము. ఇవిన్నియు నేనెరుగుదును.

ప్ర:—పాశ్చాత్యులకన్నగూడ మనము భౌతికులమని మీకు తలచెదరా?

ఉ:—తలచెదను. భౌతికత్య మననేమి మతమునందు నడచులాంచనత్యము. దాంబికాచారములు భేషజములు కావలెననుట విటితో నేమా ఆధ్యాత్మికతయన్నదనుట ఇదియే భౌతికత్యము. పాపమును నీటితో కడిగిగాని, పెద్దలపాదములంటిగాని, పదభూతి కిరమునదాల్చిపోగొట్టుకొందుమునట భౌతికత్యముకాదా.

ఇందునిజవిషయ మేమనగా మనదేశము వెక్కుబాటులకు తానకమై వివిధదశలందుండిన ఆజాతులయొక్క తబ్బిబ్బులతో ఘటనాప్రతిఘటనలతో ఆనుకూల్య ప్రాతికూల్యములతో తొలుతవడి ఆభోగామియైనది కాని నిపుడున్న తస్థితికి దెచ్చుటకష్టము. అభివృద్ధియందలి దశలనుబట్టి ఏర్పరచిన విభాగము లిపుడు మతమునందు గొప్పకళంకములైన కుటుమలై సాంఘిక దుర్బలత్యమును వెల్లంచుచున్నది. ప్రాచీన సాంఘికా చారములు ఇపుడు గొప్ప ప్రతిబంధకము లైనవి. వాటి పనియైన జంటనే యవి తీసివేయబడవండుటచే నిట్లు జరిగినది. ఈ భేదము లిపుడు మత విశ్వాసములై పోయినవి. ఈ భేదములన్నియు మతమునందేకలవు. భగవంతుడే నీటికి కర్తయును నేను నమ్ముచాలను. ఇవి తెచ్చి ఐక్యతకడ్డగా తెచ్చిపెట్టుకొనిన యాటంకములు. ఈ యాటంకముల ప్రస్ఫుత్తియే భౌతికత్యము.

ప్ర:—సాధారణముగా జను లుపయోగించు భౌతికత్య పదమునకు మీ అర్థము భిన్నముగాదా.

ఉ:—అగును. నేను ఆపదమును భారాభారమున నుపయోగించుచున్నాను. భౌతికత్యమనగా మూఢవిశ్వాసములు లాంచనములు పిచ్చియాచారములని నా యర్థము. ఇట్టివి జీవి మందుండవచ్చునుగాని ఏ విధులు విత్వైక్యతకు భంగము కలిగించవో అవియుండుట నా కిష్టమే. మానసికాత్మీయమైనదే ఐక్యతగాని కారీకమైనదికాదు. ఐక్యత కెప్పుడునూ అవకాశముగలదు. ఎన్ని తేడాలున్ననూనే ఈ తేడాలున్నవిగాని ఉండి తీరవలెనను నియామకములేదు. అత్యుయవిజ్ఞానమున మనమున్నత స్థానమును గ్రహించి మానవసేవలమై మన ఆశయములైననే దృష్టినుంచి జయాపజయములకు జంకకుండుట మనవిధి.

మంగరాష్ట్ర శాసనసభ

బడ్డెటు చర్చ

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 28:—మంగరాష్ట్ర శాసనసభలో బడ్డెటుచర్చ నేటిదినము ప్రారంభమయ్యెను. 12 రు ఉపన్యాసము లిచ్చిరి. అటుపిమ్మట సభయందు సభ్యులసంఖ్య అతిస్వల్పముగ నుండుటచే సభ ఆపుటచేయబడెను. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమునకు ఫలితముగ ఏర్పడిన మూడు క్రొత్తపనులను రద్దుచేయవలయునని కోరుచు నుదర్శనచక్రవర్తిగారు సాధారణ జీవనాధారములపై పన్నువిధించుట ప్రభుత్వమువారి దివాలగీతిని నూచించుచున్నదనియు రాష్ట్రీయకపము తగ్గినను ఈస్థితి మారజాలదనియు చెప్పిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు బడ్డెటును నిరాకరించక చక్కగ విమర్శింపవలయునని చెయినదీనిగారు హితమొనగిరి. ఈబడ్డెటు నగరసౌకర్యముల అభివృద్ధినిమాత్రమే నూచించుచున్నదనియు నీచవారి స్థితిగతులను మార్చుచేయు విషయమై ఎట్టి నూచన కానరాదనియు నిశితనెనుగారు చెప్పిరి. వ్యాపారాభివృద్ధిని బడ్డెటునూచించుచున్నదని టాపర్సుగారు చెప్పిరి. గ్రామములలో అనేకులు నల్లమందును బొవధముగ ఉపయోగించుచున్నారని ఇండియాప్రభుత్వము వారు జనీవాసభలో సమర్థించి రనియు, నిజముచూడ కలకత్తానగరములోనే ఎంతో నల్లమందు వ్యవసాయమున్నదనియు యఫ్. ఇ. జేమ్సు గారు జెప్పిరి (ఆ. ప్రె.)

కొచ్చిన్ శాసన సభ

కొచ్చిన్ 2 మార్చి:—కొచ్చిన్ మొదటి శాసనసభయొక్క ప్రథమ సమావేశము ఏప్రిల్ 3 వ తేదీ కుక్రవారము నాడు త్రిప్పనిత్తురై హిల్ పాలెసులో ప్రారంభమగును. యన్. యస్. కోడరుగారు రాజీనామా నిచ్చిన యూధుల ప్రత్యేకశాసనమునకు ఆప్రమామ సాధ్యముగాను నిరాటంకముగా యెన్నుకొనబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

వైకం సత్తాగ్రహము

కొచ్చిను, మార్చి 2:—కొచ్చిన్ నీలకంఠయ్యునిపాదు తనవైన కొల్లూరు జిల్లా యధికారి వైకం లొనికి రామచంద్రుని జూచి చెప్పినయొత్తవును వ్యతిరేకించి నందులకు వైకం సలుమేజిస్ట్రేటు రిగెలల శిరశ్చి విధించెను. తన కుత్తయ్య జూరీచేయబడెనని చెప్పి పెనుగాని, జూరీచేయబడినటు తెలిసి వచ్చినందులకు శిక్షించుటని చెలియజేసెను.

ప్రేటుకొన్నిలు

ప్రభుత్వోద్యోగిలోని నిర్ణయమందు

వర్తప్రాతినిధ్యము గోరుట

దేర్ఘి, మార్చి 2:—నేడు ప్రేటుకొన్నిలలో నేడరవా ఆలిగారు, ప్రభుత్వోద్యోగిలోని నిర్ణయము (జిల్లా కలెక్టరుల సంఘానికి మొదలగువారు) దీనిని నమోదు మహమ్మదీయులకు గూడ ప్రాతినిధ్య ముండవలయుననియు, కనీసపు నిర్ణయ సంఖ్యయొక్క మహమ్మదీయులకు నిర్ణయించబడవలె ననియు, గోరుచు తీర్మానము నొకదానిని తెచ్చిరి. దానికి సమాధానము నిచ్చుచు, ప్రభుత్వ మాయోగ్యముల విషయము దీర్ఘిలో చరచ జేయుచున్నారనియు, నట్టి యయోగ్యములలో మూడవ వంతు భారతదేశములోనే, సమర్థతయొక్క బడుదరునియు నికముం దాభారతీయులలో మూడవవంతు ప్రాతినిధ్యమునకై ప్రత్యేకపరిపాలననియు జరిపిరి. పోటీపరీక్షలు జెట్టి సవర్ణుల నేలుదుము. అట్లు జేయుటచే సవర్ణులు రానియెడల మఱుల ప్రభుత్వమువారు తమయిచ్చవచ్చినవారిని పరీక్షలు లేకుండ నిర్ణయించుదురు. సమర్థత లేనియెడల మాత్రము వీరిని నియమించుదురు. పోటీను, యింజనీరింగు, అటవీపాలన, పీటిలోగూడ మూడవవంతువంతు భారతీయులను దీనినిగోరుదురు.

పై వివరములు తెలిసిపొమ్మట రజా ఆలిగారు తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

ప్రశ్నోత్తరములు

దేర్ఘి పురపాలక సంఘమువారు తమపట్టణములో నన్ని మతములవాటికిని గలిపి యొకముగ నొక జేయెన్నిక లుండునటుల నిశ్చయముజేసికొనగా, దేర్ఘి కమిషనరు దాని కభ్యంతరము నొందినది. దానిపై రజా ఆలిగారు రానిశ్చయమెప్పుడు చేయఁబడెనని యడిగిరి.

నర్ మహమద్ హబీబుల్లాగారు - ఈనడుమనే

రాష్ట్రములలో ప్రేటుకొన్నిలు ఓటర్ల క్రొత్తజాపితాలు గావింపబడుచున్నవాయని జేదమూర్తిగా రడిగిరి. సర్ నర సింహశర్మగారు సమాధానమిచ్చుచు నొక రాష్ట్రమువారే క్రొత్త యెన్నికలకు పరిమిత జాపితా తయారుజేయలేక పోయిరిగాన వారిని మఱుల దయచేయుట కనుజ్ఞయాయబడినది.

స్వామికాళా సభ్యుడు, వచ్చేయెన్నికలలోపుగ ప్రస్తుతమున్న జాపితాలు మార్పుటకు గూర్చి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము లో నాలించింపబడుచున్నదనియు జెప్పిరి.

జేదమూర్తిగారికి సమాధానముజేప్పుచు, రునుము ముందు జెల్లింపబడిన పంపబడు పత్రికావార్తల ఖర్చు రు 7500 లకు పని లీగారు నడిచిరి.

నజీకంగారు—ఈనిశ్చయమునకు రాకముందు పారి క్రామికోపసంఘము యొక్క సలహా నడిగిరా?

లీగారు—లేదు.

నజీకంగారు—ప్రభుత్వము నజీ వార్తా పత్రికల సంఘమునుండియైనను, యాత్రాపణలు వచ్చినవా.

లీగారు—వచ్చినవి. ఉత్తరహిందూస్థాన వార్తాపత్రికా సంఘమువద్దనుండివచ్చినవి.

వర్తప్రాతినిధ్య తీర్మానము

ప్రశ్నోత్తరము లయింపిమ్మట సయ్యదు రజా ఆలిగారు ద్యోగియుల నేర్పుటలో ప్రస్తుతమున్న విధానమును మార్చియొ క్రింద నూచించినరీతి నుంచవలెనని తీర్మానము నుపహించిరి.

(అ) స్వామ్యమునంత సంఖ్యల యయోగ్యములు, పోటీ పరీక్షలునుంచి దీనిని నమోదు, లేక ప్రభుత్వమువారే యేర్పినను, మహమ్మదీయులకు జేయబడవలయుననియు.

(ఆ) పోటీపరీక్ష లేజెట్టి నిర్ణయించుచో గృహాధ్యక్షుల నవారిలో మహమ్మదీయులకొకపట్టిక, తదితరుల కొకపట్టిక వ యారు చేసి, ఖాళీ స్థానములంబట్టి యెవరెవరికెటుల రావలయు నో సమర్థతనుబట్టి ప్రముఖుగా నుద్యోగముల నియమలయును. జిల్లా కలెక్టర్ల యయోగ్యములందు, రక్షణ కాఖయోగ్యము లందును ముఖ్యముగా జరుగవలయును.

(ఇ) ఈ యయోగ్యములకు కనీసపు సమర్థతను నిశ్చయించి, యంతకు లోబడినవారి నెప్పుడును దీనినిగోరగూడదు.

రజా ఆలిగారు

ప్రస్తుతమున్న వర్త ప్రభుత్వముల వాపునను దృఢ విశ్వాసముతో నీతీర్మాన ముంచబడినది. ఈతీర్మానము నెన్నివచో, స్వపరిపాలిత భారతీయుల మహమ్మదీయసంఘమున కెట్టి య

బృందియునుండనను నమృతము వారిలో గలుగును. విదేశముల లోని తోడిమతస్థులకంటె భారతదేశముమే యెక్కుడు దని మహమ్మదీయులు హిందువులకంటె నిదర్శనమియవలయునో, యటులే హిందువులు నీ తీర్మానమునకు సహాయమిచ్చి, మహమ్మదీయుల భయములం బాపవలయును.

ప్రభుత్వమున, మింటో ప్రభువు రాజప్రాతినిధిగ నుండి నపుడు, పలుకుబడిగల మహమ్మదీయులకు మొకటి విన్నప ముజేసికొనగా, తదనుగుణముగ మింటో మార్గ సంగమ రణములందు, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మంగీకరింపబడెను. ఇది కొంతవఱకు మహమ్మదీయుల భయములబాపెను. 1916 లోని లక్నోసంధి గాకపోయినయెడల, మహమ్మదీయులు, సంస్కరణములు వచ్చుటకు సహాయముజేసి యుండెడివారు కారు. ఈ సందర్భముక ముఖ్యముత్రము, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును కాపనసభలయం దంగీకరించుట. ఇక నుద్యోగముల విషయము యి ప్రభువు నియోగము 1886 లో జరిగినప్పుడు, పోటీపరీక్షలు జెట్టి యయోగ్యియుల నేర్పునెడల, విశ్వవిద్యాలయ శిక్షణలో ముందంజనిడుచున్న హిందువుల కెక్కుడు లాభమేర్పదు నని నూచింపబడినది. ఈప్రశ్నయే దరిమిలను విల్లింగ్టన్ సంఘ మేతద్విషయ విమర్శనజేసినప్పుడు మఱుల నచ్చెను. దురదృష్టవశమున 1912 లోనున్న పరిస్థితులే నేడుగూడ మా పట్టెడిని. హిందూదేశముచే జిల్లాయధికారి నియోజన మేర్పడినప్పటినుండి యొక్క మహమ్మదీయులైనను యెన్నుకొనఁబడలేదు. పోటీపరీక్షలుంచుటలని ప్రయోజనములలో నిజ యొకటి. కాని రక్షణకాఖలో మాత్ర మెంత యన్యాయము లేదు. ఏలన యయోగ్య నిర్ణయమందు ప్రభుత్వమువారు తమ యిష్టానుసార మెన్నుకొన్నట్లుచే నట్లు కొంతవఱకు యరవంతము గనుండుటకు వీలయినది. మహమ్మదీయులకు కొంత ప్రాతినిధ్యము నిశ్చయించినగాని, ఉద్యోగములలో మహమ్మదీయులే లేకుండ బోవుదురు. అదృష్టవశమున నీప్రాతినిధ్యము సంయుక్త రాష్ట్రములందు దవలించింపబడుచున్నది. దాని పరంజాయి గారు లక్నోలో దమ యధ్యక్షులొకసభాసమున, వెనుకబడి యున్న వర్ణములకుఁ దగు, ప్రాతినిధ్యముక్రింద కొంత సంఖ్య నిర్ణయించబడవలెనను వాదమున కనుబడించిరి. కాపనసభలో నీవిషయము పలుసారులు చర్చింపబడెను. ఒకానొక తీర్మాన ముపై, సర్ మాల్గం హెయిలీగారే యొక వర్ణమువారు నెక్కువగా నియమించబడుతున్నట్లును, అన్ని రాష్ట్రములకు నన్ని మతములదేను స్వామ్యముగ రావలసినంత ప్రాతినిధ్యము వచ్చునట్లు భారత ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుననిగూడ జెలిసెను. ప్రభుత్వమువారేగాక ప్రజలుగూడ పతితజాతి ప్రాతినిధ్యము నంగీకరించిరి. ప్రభుత్వోద్యోగములం దీప్రాతినిధ్య విషయ మున నెంతమాత్రము సంశ్య పైకరముగ లేదు. తల్పవరణకు విశేష ప్రయత్నము సలుపబడవలయును.

నర్ అలెగ్జాండరు మడి మనుగారు

ప్రస్తుతము మన యెదుటనున్నది ముఖ్యముగ విషయమే. ప్రభుత్వపాలన యెవరిచేతు లందున్నను, ప్రభుత్వపాస్ సదృశములగు నీయయోగ్యములు మాత్రము సమర్థవంతములై యుండవలయును. దాని కెట్టియడ్డును గలుగఁగూడదు. నేటివఱకు భారతీయులయిన, నాంగ్లేయులయిన విశ్వాసవంతముగను, ప్రజాసేవకోదేశముతోడను, శ్రద్ధగనుజేసిరి. ఇప్పుడు లీసంఘమువారి నూచనలు బయటఁబడినవి గనుక వాటినిననుసరించుటలో నెంత వఱ కావలెనుకో యను శంక జనించుట స్వాభావిక. ప్రభుత్వమువారు తమ యయోగ్యములకు దీనినిగోనుటలో నొక నిర్ణయించబడిన విధానము ననుసరించుచున్నారు. హిందువులగుని, యైకోపావాసులగుని, సమర్థతప్రాముఖ్యము ఒకపక్ష ద్యోగమునకుఁ దీసికొనబడిన యెడల వానిముందుయభివృద్ధి వానిచేతులలోనేయొన్నది. ఎవరియొక్క కృపకుగాని జూడ నక్కరలేదు. ఏలన దయచేతేమ మేమియును జేయలేదు. వాని శ్రద్ధ, కుశలతయే ముందుదీసికొని పోవును. సమర్థతను బట్టియే యభివృద్ధిగలుగును. ప్రత్యేకద్యోగముల నెన్నుకొనఁబడువారు తమ ద్యోగమునకుఁ గావలసిన సామర్థ్యమునుబట్టియు, ప్రజాతేమమునుబట్టియు నుండును. ప్రస్తుతమున్న యయోగ్యములను దీని హిందువుల నభివృద్ధిజేయుట యెన్నటికిని జరుగదు. ఈయద్యోగియులం దీసికొనుటలో ప్రభుత్వము జేగినపడగూడదు. ఈ రథను బోషింపవలయును. ఆ నూత్రమునుండి విడగూడదు. హెయిలీగారు కాపనసభలో ట్టి తీర్మానముపైనే మాట్లాడుచు, హిందువుల నాయయోగ్యములకు దీసికొనుటలో యెబారికి స్వామ్యము జరుగకుండునటుల జూచుటకు ప్రయత్నింతురని జెలిపిరి. 1928-24 లో జెట్టిన పోటీపరీక్షలలో 45 గురు

భారతీయులు గృహాధ్యక్షులు. ఒక్క మహమ్మదీయులైనను లేదు. కాని ప్రభుత్వము తమ యిష్టమునుగూడ నుపయోగించి యేర్పినది ముదిలోను ముగ్గురు మహమ్మదీయులను దీసికొనిరి. రక్షణకాఖలో 1928-24 లో గృహాధ్యక్షులయిన 27 గురిలోను 8 మహమ్మదీయులుగలరు. కాని ప్రభుత్వ యిష్టానుసారము దీని కొనువారిలో నిద్దరు మహమ్మదీయులుగలరు. ఈపరీక్షా ఫలితములు కొంతవఱకు మనోభిప్రాయము లందు కలవరము బుట్టించెను. ప్రస్తుతమున్న సందర్భములు, కాపనసభలో వ్యతిరేకముగా ప్రవేశింపబడినను, అంగీకరింపబడినవి. కాని పూర్తిగా నెటు లానూత్రముల నమలలో జెట్టగలవో తెలియకున్నది. ఏలన నొక మతమువారెక్కువుండుట పరీక్షకు గట్టినవారినిబట్టి యుండును. పరీక్షకువచ్చిన వారందఱకు నొక్కపట్టికయే యుండవలయుననిగాని, ప్రతివర్ణమునకు వేరుగా నుండుటకు వీలులేదు. ఇదిగాక గుణము ప్రధానము. అల్పసంఖ్యాకులగు మతస్థులకు ప్రాతినిధ్యముండవలయునని యెప్పుకొందును. కాని ప్రతివారిని జేర్చకొని సమర్థతకు భంగము గలుగ జేసికొనజాలము. సమర్థత యెన్నయెడల ప్రాతినిధ్యము గూర్చుటకుగూడ ప్రయత్నించుచున్నాము. ప్రస్తుతము ఖాళీయగు జిల్లాయధికారస్థానములలో 1/3 వంతు భారతదేశము నందే దీసికొనుటకు నిశ్చయించితిమి. పోటీపరీక్షా ఫలితములను బట్టి యిదివఱకు వలెనే యొకముందుగూడ నుద్యోగియుల నిర్ణయించుము. ఫలితములు వాగున్నయెడల మాకెట్టిశ్రమయును లేదు. లేనియెడల మాయిష్టానుసార మేరుదుము. సాధ్యమయినంతవఱకు పోటీపరీక్షలకు వచ్చినవారిలోనుండి యేరుదుము. అప్పుడుగూడ దొరకనియెడల నితరమార్గము లవలంబింపవలసి వచ్చును. అసమర్థుల నెన్నడును నియోగించుము. మిగిలినపోటీను, యింజనీరింగు, అటవీపరిపాలనలందుగూడ నిటులే మూడవ వంతు వేలునేయుదుము. (హర్మము.)

“నేజిప్సినదీయములు చాలవఱకు రజా ఆలిగారికి సంఖ్య పైకరములుగ నుండుననియు, తీర్మానము నుపసంహరించుకొం దురనియు నూహించుచున్నాను. ఈనడుమ వారిలో గలుగు విద్యావ్యాపకమునుబట్టి వారుగూడ తమహక్కులకొంత భారాడుచున్నారు. దేశీయసభ్యుని నూచనలు వారి కంగీకృతము గావచ్చును. ఇకముందు నూతనముగు మార్పులు చేయునెడల, అల్పసంఖ్యాకులగు సంఘములలోగూడ నాలించింపవలయును.”

ఇతరవక్తలు

సర్ ఉమర్ హాయత్ ఖానుగారు, తీర్మానము మరి యొకప్పుడు జెచ్చినచో, కొంచెము మార్పు మఱుల సభయెదుట నుంచుటకు నూచించెదిరి. తానును మహమ్మదీయు డగుటను, మహమ్మదీయులు బీదవారై వెనుకబడియుంటును, మహమ్మదీయులేరులందఱతోడను వీరుగూడ పరీక్షకు వచ్చునెడల వారెన్నటికిని గృహాధ్యక్షులుగా లేకుండుటను, దేశీయకాఖ వారంగీకరించురీతిని తీర్మాన మొకముక మార్చి, తప్పక యంగీకరింపబడవలసినదే యనిరి.

పిమ్మట నజీకంగారు మాట్లాడుచు చాల కష్టమగు శ్రద్ధయనియు, మహమ్మదీయులరులకు మహమ్మదీయులతో సమాధానము జేసికొన ప్రయత్నించుచున్నారనియు, ప్రత్యేక కాఖలందు కొన్నియయోగ్యములు వారికి నియమించిన రజా ఆలిగారు సంతోషించురని తెలిపిరి.

రజా ఆలిగారు సమాధానము జెప్పుచు తన మతస్థుల వలెనే అల్పసంఖ్యాకులగు నితరమతస్థుల విషయము మఱుల బీదనియు, ప్రభుత్వసభ్యుడు జెప్పిన వాక్యములకు గృతజ్ఞతజెలిపి, స్వామ్యముగ జేయునెడల, యాందోళన ముండదని యు బలికిరి.

తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి. కేపు సభగూడి, భారత కాపనసభలో నంగీకరింపబడిన యధికారపు బిల్లుల జర్పించును. (అ. ప్రె.)

నేటికార్యక్రమము

దేర్ఘి, మార్చి 3:—ఎవిర్లపకు చర్యయంతేకే, ప్రేటుకొన్నిలసభవారు, భారతకాపనసభలో నామోదించబడినటుల నెసికనిలయ (కాంటను మెంటుయాన్సు) చట్టముయొక్క సవరణ తీర్మాన మామోదింపబడెను.

కెరారుగారి నూచనపై, భారతకాపనసభలో సవరించి నటుల కారాగారములచట్టము నంగీకరించిరి.

భారతకాపనసభవారు మార్చినరీతిని యల్ల ప్రయరణ చట్టములో జేసిన మార్పుల నంగీకరించిరి. సర్ మెన్జీ దాదాభాయిగారు మాట్లాడుచు కేంద్రసభ వారసవరపునూచనలం జాల గఁ జేసి ర నియు, నీ ప్రేటుకొన్నిలు లో జేసి క యే తీర్మాన ము ను గూడ మార్చుచేదే వారంగీకరించుట మామూలు లేదనియు జెప్పిరి. ఎటులైనను

ఇండియా బడ్జెటు

వత్రికాభిప్రాయములు
“టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా”

బొంబాయి మార్చి 2:—రాష్ట్రీయ కన్వెన్షన్ తగ్గించుటలో బెంగాలుకు చూపిన పక్షపాతమునుబట్టి తమకు తాము సహాయము చేసికొననివారికి సాయముచేయవలెనను సూత్రమును ప్రభుత్వమువారు స్థాపించియున్నారు. ఎంతవత్సరమును విధించవలెనో అంత విధించియున్నారు. బెంగాలు తన ఆర్థికములను క్రమపద్ధతిలో పెట్టుకొనలేకపోయినదిగావునను, అన్ని రాష్ట్రములకంటె ముఖ్యముగా బెంగాలుదేశము తన రాజకీయాందోళనకును అసహాయోద్యమమునకును ఆరాజకమైన క్షులలకును ప్రసిద్ధిజెందియున్నది గావునను తక్కినరాష్ట్రములలోపాలు ఎంచుటలేదు. అని “టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా” పత్రిక చెప్పుచున్నది. కావున బెంగాలుయొక్క లోపములకై బొంబాయి నింత అన్యాయముజేసినందులకై బొంబాయిశాసనసభను నిలిపివేయవలెనని సభ్యులు సూచించుట ఆశ్చర్యము కాదనియు, ఆర్థికసభ్యుని ప్రకారము ప్రతి ఎక్సైజుపన్ను విషయము ఆలోచించదగిన విషయమే కాదనియునియు బొంబాయికి సంబంధించినంతవట్టుకు సంతృప్తికి కారణమే లేదనియు నీపత్రిక చెప్పుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

భారత శాసనసభ

3 వ తేదీ సమావేశము

ఢిల్లీ, మార్చి 3:— ఫిబ్రవరి 28 వ తేదీన నివేదించబడిన బడ్జెటును సభ్యులు చదువుకొన్న పిదప రెండు రోజుల విశ్రాంతి యైన పిదప భారత శాసనసభ సేటి యుదయమున సమావేశమయ్యెను. సేడు ప్రారంభించుటకు బడి న చర్చ పూర్తయినను, ఆర్థికశాఖలో పి.ఆర్. రావుగారినుండి సభ్యుడుగా గానము తీసుకొనబడెను.

కిమన్లలో సెప్టెంబరుగారికి జవాబుచెప్పుచు సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధీ ముడిమెనుగారు సివిలుజస్టిసు కమిటీవారి నివేదికము 20వ తేదీన ప్రకటింపబడునని చెప్పిరి.

చువ్వలూల గారికి జవాబుచెప్పుటలో హార్నింగుగారు యిండియా కు తిరిగి వచ్చుట ప్రజలకు క్షేమకరము గాదనియు, కొరదగినవిషయము కాదనియు హాంమెంబరుగారు చెప్పిరి.

విల్సన్గారియొక్క ప్రశ్నకుజవాబుచెప్పుచు విశాఖపట్టణమున హార్నింగు నిర్మాణమును రాధాపూర్ పార్వతీపురమార్గ నిర్మాణమును ఒక్కసారియే ప్రారంభింపబడునని సర్ చార్లస్ యిన్నీసుగారు చెప్పిరి. ఇండియా నుండి శాన్స్ నుచేసి నట్లు జవాబు రాగానే రెండుకు ప్రారంభింపబడును.

హార్నింగు కిమన్లూల గారికి జవాబు చెప్పుచు కలలోని యలో కమిటీ సభ్యులగు రంగాచారియరు. కే. సి. రేగారు నివేదించిన మిమెరాండమును ప్రకటించువిషయ మింకను ఆలోచనలోనే యున్నది. (ఆ. ప్రె.)

అంతరాతీయ చదరంగపు

ఆట గాడు
జగద్విఖ్యాతుడగు కోస్టిచ్చిగారు

బొంబాయి, మార్చి 2:—చదరంగపు ఆటయందు జగద్విఖ్యాతి నొందిన అయిదుగురు ఆటగాండ్రలో నొకరగు కోస్టిచ్చిగారు కొన్ని దినములక్రితము భారతదేశమునకు వచ్చిరి. జోషి, ఆరుతొకారు, బోదాను అనువారలతో నిన్నును వీరూను చదరంగపు సంఘముందు మాడుటలలు కోస్టిచ్చిగారు ఆడిరి. ముగ్గురగు కోస్టిచ్చిగారు ఓడించిరి. కొలదికాలములో వీరు ముఖ్య పట్టణములన్నియు సందర్శింపనున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

దాని కాక్షేపించడలచుకొనలేదు. ఏలన తీర్మానము నధిక్షేపించినచో, రెండుసభలనుగలసిన మహా సభకావించబడవలసియుండును.

ప్రశ్నకాలమున, లల్లాభాయి శ్యామలదాసుగారికి సమాధానమిచ్చుచు, యె. యె. వాడియాగారు, ప్రాగ్దేశ మాంగ్ ప్రభుత్వమునకు రక్షకదళముగాముగి జేసినందులకు జపాను వారికి హిందూ దేశములో దినుమతినేయు పన్నువులపై నుంక ముందరినెప్పినదానియందు తెలిపూత్రము సత్యములేదని కెరారుగారు జెప్పిరి.

తూర్పు పంగదేశముందు హార్లీ అబ్బోట్ కరీంగారికి బదులుగావచ్చిన ఖాన్ సాహెబు అమాన్ ఆలీగారు సభలో బహుళమును దీసికొనిరి. సభ తేల్చుకొనును. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి శాసనసభ

ఇండియా బడ్జెటులో రాష్ట్రీయ కన్వెన్షన్ క్రింద బొంబాయికి ఏమియు తగ్గించనందున అసంతృప్తి.

సభను నిలిపివేయుట

బొంబాయి, మార్చి 2:—కేంద్రప్రభుత్వమువారి బడ్జెటులో బొంబాయి రాజధాని కన్వెన్షన్ తగ్గించనందున బొంబాయి శాసనసభ్యులు నిరాశజెందిరి. సభను నిలిపివేయవలెనని నేడొక తీర్మానము సభలో తీసికొని రాబడును.

(ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి మార్చి 2:—ఇండియా బడ్జెటునుగురించి ఆలోచించి బొంబాయియొక్క ఆర్థికస్థితిని విచారించి ఆవిషయమై యిండియాదొరతనమువారితో సరిగా తెలుపుకొను నిమిత్తము సభను నిలిపివేయవలెనని తీర్మానమును ప్రతిపాదించుటకు బొంబాయి శాసనసభ వారి సాయంకాలమున లాలాజీ నారాయణజీగారికి అనుజ్ఞనిచ్చిరి. ఈతీర్మానము చర్చింపఁగి నడేనని సర్ మారిసు హేవాడ్ గారు రంగీకరించిరి. సాయంకాలము 4 గంటలకు యాతీర్మానము ప్రతిపాదించబడును.

(ఆ. ప్రె.)

కోర్టుఫీజు ఆర్టు సవరణవిల్లును ఆలోచించు విషయము తిరిగి నిలిపివేయబడుట.

బొంబాయి 2 మార్చి:—తనకు నష్టమును కలుగజేసి యితరరాష్ట్రములకును బెంగాలుకును చూపబడిన పక్షపాతమునకు కోపముతెచ్చుకొనెను. ఆయనమృత్యుంతయు బొంబాయి శాసనసభ ఒక్కసారిగా నిలిపివేయబడెననియు, యిది వరకే మార్చి 16 తేదీకి నిలిపివేయబడిన కోర్టు ఫీజు ఆర్టు సవరణవిల్లును ఆలోచించువిషయము మరి కొంతకాలమువరకు ఆపివేయబడె ననియు అందరను చప్పట్లు చరచుచుండగా బొంబాయి ప్రభుత్వము పక్షమున ఆర్థికసభ్యుడు తెలియజేయుటలో ప్రకటింపబడెను.

తరువాత ‘టీ’ యైనతరువాత సభ నాలుగుగంటలకు తిరిగి సమావేశమయ్యెను. అప్పుడు యిండియాదొరతనమువారి ఆర్థికసూచనలు బొంబాయికి నష్టము కలుగజేయుచున్నందున వాటి విషయమై యిండియా దొరతనమువారికి సరిగా తెలియజేసికొనునిమిత్తము సభను నిలిపివేయవలసినదని లాలాజీ నారాయణజీ(ప్రాందనవాడీజ్యసంఘము)గారు ప్రతిపాదించిరి. ఈ తీర్మానమును ప్రతిపాదించుటలో అరగంటకుపైగా సువస్య సింగి యిట్లు చెప్పిరి:—ఇండియాబడ్జెటు తంత్రములతో కూడుకొన్న బడ్జెటు. బొంబాయిసభవారు చర్చించువిషయములకంటె అందు పెక్కునికేమములు కలవు. కేంద్రప్రభుత్వమునకు పెక్కువగా చెల్లించుచున్నందున రాష్ట్రీయ కన్వెన్షన్ విషయమున బొంబాయికి యెక్కువహక్కులుగలవు. రైల్వే, కన్వెన్షన్, రాబడి పన్నులక్రిందనున్న మొత్తము 185 కోట్లలోను బొంబాయి 68 కోట్లు చెల్లింపుచున్నది. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ధైర్యముగలిగి సరిగా చెప్పుకొనలేదు. బొంబాయియొక్క లోపమేమనగా యెప్పుడును నష్టములేని బడ్జెటులను చూపుచువచ్చెను; మరియు స్థానికప్రభుత్వమువారు ఇష్టముచచ్చినప్పుడెల్ల డబ్బుచట్టులను ప్రవేశపెట్టి బొంబాయి యెక్కువపన్నుల నీ యగలదనే దురభిప్రాయమును కలుగజేసిరి. రాజకీయకారణములచే యిండియా దొరతనమువారు రాష్ట్రీయ వైషమ్యములను కలిగించియున్నారు.

పంగదేశము యీటక్కిరివేమములకు లోబడకుండ ప్రభుత్వమువారిని ధిక్కరించుటలో బొంబాయితో నేకీభవించునని తలచెనను అపసరమైనయెడల మనస్థితి అందరికి తెలియజేయదలంచినయెడల బొంబాయి శాసనసభ్యులు స్థానికప్రభుత్వమువారికి గ్రాంటులనన్నింటిని నిరాకరింపవలెను.

ఎ.యస్. నర్య(బ్రాహ్మణేతరుడు) గారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఇట్లనిరి:—

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న అన్యాయమునకు మనము సరమను కలిసి పనిచేయవలెను. పూర్వము పొందవలసిన కారవులవలె మారు విధుగా రెండుపక్షము లుండవచ్చును. కాని యుద్ధయుపక్షములవారికి కేత్రులైనవారి సెమర్కొనవలసి వచ్చినపుడు నూరును విదును కలియవలెను. (చప్పట్లు)

ఇట్టిగతిపట్టుటకు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి దుష్టత త్వమే కారణమని బాప్టిస్టాగారు చెప్పిరి. పంగదేశమునగా డిల్లీ ముగ్గురిద్దరును గొల్ల జాథువుగారు వాతీయనిర్మాణశాఖలపై బెంగాలుకుంట కూడ బొంబాయియే యెక్కువ వ్యయపరచుచున్నదని చెప్పిరి. ముంబాయి గారును తీర్మానమును బలపరచిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న అన్యాయమునకు మనము సరమను కలిసి పనిచేయవలెను. పూర్వము పొందవలసిన కారవులవలె మారు విధుగా రెండుపక్షము లుండవచ్చును. కాని యుద్ధయుపక్షములవారికి కేత్రులైనవారి సెమర్కొనవలసి వచ్చినపుడు నూరును విదును కలియవలెను. (చప్పట్లు)

ఇట్టిగతిపట్టుటకు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి దుష్టత త్వమే కారణమని బాప్టిస్టాగారు చెప్పిరి. పంగదేశమునగా డిల్లీ ముగ్గురిద్దరును గొల్ల జాథువుగారు వాతీయనిర్మాణశాఖలపై బెంగాలుకుంట కూడ బొంబాయియే యెక్కువ వ్యయపరచుచున్నదని చెప్పిరి. ముంబాయి గారును తీర్మానమును బలపరచిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న అన్యాయమునకు మనము సరమను కలిసి పనిచేయవలెను. పూర్వము పొందవలసిన కారవులవలె మారు విధుగా రెండుపక్షము లుండవచ్చును. కాని యుద్ధయుపక్షములవారికి కేత్రులైనవారి సెమర్కొనవలసి వచ్చినపుడు నూరును విదును కలియవలెను. (చప్పట్లు)

ఆర్థికసభ్యుడు

తరువాత ఆర్థికసభ్యుడు గొల్ల జాథువు గారిట్లు మాట్లాడిరి:— ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆర్థికసభ్యుడు బడ్జెటును ప్రకటించుటలో బొంబాయిసంగతి యేమియు విచారించలేదని మనమందరమును యోకీభవించుము. ఇతరరాష్ట్రములవారి క్షేమముల సరసిన మనకెట్లు నష్టమో అట్లే బొంబాయికి మేలుగోరి నట్లయిన ఇతరరాష్ట్రములను నష్టమరచితి పరిస్థితు లేర్పడియున్నవి. అదిగాక యిండియాదొరతన మనగా రాష్ట్రీయవైషమ్యములను అనూయలను మించినయధికారము కాబట్టి మనహక్కులను వారు న్యాయము గావింపకపోయినయెడల నది వారికి విరోధభావము అనూయయు ఉండి కాదనియు మన న్యాయమైన హక్కులను సరియైనరూపులతో తెలుపునకపోవుటచే తనే అట్లు జరిగినదనియు తెలిసికొనుట బుద్ధివేషమై యున్నది. (వినుడు, వినుడు) తిరిగి చెప్పుచు మెప్పును ఎవరయొక్క పుట్టుకయు చరిత్రయు వివరముగాచెప్పి మెప్పును కమిటీవారిచ్చిన తప్పుపుతెక్కలు తప్పును ప్లేటు మెంటులవలననే బొంబాయి రాజధానికి అన్యాయము జరిగినని లారెన్సుగారు నుడివిరి. “కాబట్టి మనప్రయత్నములన్నియు ఆయెవాడ్ గారు సర్దుబాటు చేయించుటయందు విమోగించవలెను. దానిని సర్దుబాటును చేయుమని బొంబాయి ప్రభుత్వము వారు ప్రతిసంవత్సరము అడుగుచు, ఆర్థిక సంబంధమైన చిత్తులు పోయినతరువాత యిండియా దొరతనమువారు బొంబాయిని మెచ్చుకొందురగదా యను నమ్మకముతో దానిని పరీక్షింపవలసినదని పన్ను విచారణసంఘమువారిని మొన్ననే అడిగియున్నారు. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు కర్వులను తగ్గించుటను మిగుల శ్రమపడినారు. నిశ్చయముగ బొంబాయియొక్క లాభమును పోగొట్టుకొని యిండియా దొరతనమునకు లోబడి యుండుటగాదు.” తరువాత ఆర్థికసభ్యుడు యిండియా బడ్జెటు సూచనలను విశదించి అవన్నియు బొంబాయికి అన్యాయముకలుగజేయుచున్నదని రుజువుపరచెను. బొంబాయికి మేలుచేయదలంచినయెడల ప్రతిపాద ఎక్సైజుపన్నును తొలగింపవలె నని చెప్పెను. తుదకు సభ వారందరను దిగ్గరగా కోర్టుఫీజు ఆర్టుసవరణవిల్లును గురించి ఆలోచించుట తిరిగి కొంతకాలమువరకు ఆపివేయుటకు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరిని లారెన్సుగారు చెప్పిరి. గోవర్ధన్ దాసు పటేల్, ఆర్. జి. ప్రధాన్, డి. బి. దేవా, పటేల్, ఓవెన్, సి. యస్. వాడియాగారు తరువాత తీర్మానమును బలపరచిరి. జయకరుగారు తమ యామోదమును తెలియజేయుచు లారెన్సుగారు నేడు మాట్లాడుటలో మార్పుకలదనియు రాజకీయములలో కాళ్ళెత్తమైన మిత్రులుగాని కేత్రులుగాని లేరనియు జెప్పిరి.

తీర్మానముయొక్క ఉద్దేశ్యములతో సర్ మారిసు హేవాడ్ గారు అంగీకరించిరి. తీర్మాన మేకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడెను. 5-10 నిమిషముల కన్వెన్షన్ సభ నిలిచిపోయెను. తిరిగి రేపు రెండు గంటలకు సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

స్వతంత్ర పక్షము

కలకత్తా, మార్చి 2:— స్వతంత్రపక్షమువారిక సభ జేసి వి. చక్రవర్తిగారిని అధ్యక్షులుగను, ప్రేమనాథ్ బాసన్ సాహెబ్ మహుల్ వర్గిగారును కార్యదర్శులుగను ఎన్నుకొనిరి. హిందూదేశము శీఘ్రకాలములో స్వరాజ్యమును సంపాదించుటగాని బ్రిటిషు రాజ్యములో సంపూర్ణ స్వాధ్యతాయంత ప్రభుత్వమును సంపాదించుటగాని జాతీయపక్షమువారి యుద్దేశ్యమై యున్నది. దానికి మొదటి మెట్టుగా రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు జాతీయపక్షమువారు శ్రద్ధతో ప్రయత్నింతురు. తమవిధులను నిర్వహించుకొనుటలో యీపక్షమువారు శాసనసభలకు లోపలను వెలుపలనుగూడ పక్షముతోగాని సంఘములతోగాని లేక వ్యక్తులతోగాని కలిసి పనిజేయవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు తీసికొనినవస్తువులను వాటివారి యొగ్యతలను బట్టి యీపక్షమువారు చట్టసమ్యక్తముగా నానిని బలపరచుటయో లేక నిరోధించుటయో చేయుదురు. స్వరాజ్యమును త్వరలో సంపాదించుటయలో సహాయము చేయుటకుగాని అడ్డుపడుటకుగాని యిదియే మార్గము. (ఆ. ప్రె.)

కస్తూరిమాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-10-0
ఇవి స్వచ్ఛమైన నేపోలేరేకేపు కస్తూరి, మంచిగోళాజనము, అదిపచ్చికాన, పొవుదారు, మంచికుంకుమపువ్వు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి శ్రేష్టము, శ్రేష్టభాగము శ్రేష్టజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, అధిర్జ్వరము, మూర్ఛము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును, చంటిమల్లల అల్లర్లను వర్షకాలము జెంటునే నూన్లును. ప్రతివారును సామాన్యముగా వాడలేదని. ప్రతిగోళమును నుండలేదని. ముఖ్యముగా శిల్పియగు గృహమం దుండదని.

అమృతాంజనముడిపో, మదరాసు. బొంబాయి

గౌ॥ వే.రామదాసుపంతులుగారి కథినందనములు

చెన్నపురి ఆంధ్ర విద్యార్థుల సాంఘిక సమావేశము

సర్వోత్తమ. వి. రెడ్డినాయుడుగారి ప్రశంస

నిన్నటి సాయంత్రము సర్వోత్తమ. వి. రెడ్డినాయుడుగారి యధ్యక్షతన జరిగిన - చెన్నపురి ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘ సాంఘికసమావేశమున, వేమనరపు రామదాసుపంతులుగారు స్టేటుకాన్సిలు ఎన్నికలందు విజయము నొందినందులకు వారి నభినందించుచు సన్మానపత్రము నర్పించిరి. చెన్నపురి ఆంధ్రవిద్యార్థులలో చాలమందియు దేశోద్ధారక కా. నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు మున్నగువారును సభనలంకరించిరి. సభ ప్రారంభమునకు పూర్వము ప్రస్తుతసమావేశాధ్యక్షులకు సర్వోత్తమ. వి. రెడ్డినాయుడుగారును, వేమనరపు రామదాసుపంతులుగారును పుష్పహారాలంకృతులుగ నొనర్పబడినపిదప, వారి యొక్కయు విద్యార్థిసంఘ కార్యనిర్వాహకులయొక్కయు ధాయాపలుము దీయబడెను.

సభ్యులందరికిని యల్పహారము లొసగబడిన తరువాత ప్రార్థనలతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. చె. ఆ. విద్యార్థిసంఘ కార్యదర్శియగు ఎస్. ఎం. కృష్ణమూర్తిగారు గతవత్సర నివేదిక సాంగ్రహమును జదివి, ఈసంఘనిర్మాణమునకును, సంఘ మేల్పడినతరువాత నధ్యక్షులుగనుండి ఇంతవరకును వేమనరపు రామదాసుపంతులుగారి నర్పిస్తవహాయమునకును, కృతజ్ఞతను తెలిపిరి.

సన్మానపత్రము

పిమ్మట సాంధ్రవిద్యార్థిసంఘముతరపున పంతులుగారికి సన్మానపత్రము సమర్పింపబడినది. ఆంగ్లభాషయందున్న సన్మానపత్రమున కీక్రింది భాషాంతరీకరణము.

ఆర్యా, స్టేటుకాన్సిలునకు జరిగిన యెన్నికలయందు మీరు విజయమునందులకు గాను, ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘసభ్యుల మగు మేము మిమ్ముభినందించుచున్నాము. భారతరాజకీయ రంగ మనుభూతికములగు క్లిష్టపరిస్థితులచే నాచార్యులమై యున్న సమయమున-దేశేయ అభిప్రాయభేదములచే చాలరాజకీయ పక్షము తేర్పడి దేశేయమార్గముల నవలంబించుచున్న సమయము నందున దేశీయలందరు తమమతములను మీ రా జ కీ య ప త్న మునందున్నారనది. కాదనటకు నీలులేనివిషయము. మీ కీ సమయమున గలిగినవిజయము-మిత్రమునందు ప్రజలవిశ్వాసముగలదన గెయ్యమునకు చిహ్నమునటమాత్రమేగాక-దేశేయ హారములను, తెలివితేటలతోను, సాధనముగను, సార్వభౌమిక భావముతోను నిర్వహించుటకుగాను ఎక్కువ శక్తిసామర్థ్యములుగలవారు ఇకమీదటనుండిగాన సభసభ్యుల ప్రవేశించెదరను విషయమునుగూడనూచించుచున్నది. రాజ్యపురికలందు స్వరాజ్యపక్షము పొందబోవు గొప్పవిజయములకు మీవిజయము పూర్ణాతమగునని నమ్ముచున్నాము.

ఈసంఘమును పునరుద్ధరింపజేయుటకు మీరే ముఖ్య కారకులు. ఈసంఘము జీవించియుండుటకు మీరే యాధారము. ఈసంఘ మింకను తైశావస్థయందే యున్నను, ఆదర్శమునందుటకు ఎక్కువకార్యమింకను నిర్వహింపజాలకపోయినను, ఈసంఘము-మీమార్గదర్శిత్యముక్రింద ఈపట్టణమునందు కాశ్యపమను సంస్థగనుండి-ఆంధ్రదేశమునందటను కాఖోపకాశలతో విరాజిల్లుచు- సాంఘికవైఖానికాదర్శములనందుటకు పట్టుదలతో సన్నిహితులగునని గాఢముగ గోరుచున్నారము.

మీరుగలవలెయిదమిదిన సానుభూతి-ఆన్ని సమయములందును సహాయమునందుటకు సంకీర్తన-విశాలదృష్టి-దీర్ఘ-విక్రాంతిగారిశక్తి-మాతృదృష్టిగములుగనున్నవి-మీనుప్రసిద్ధ నాయకులగు చిత్తరంజనదాసుగారివలె-మీరు పూనుకొనిన యుద్ధమునకును సేవయొనర్చుటకు పూర్తిగ కృషిచేసెదరనియు మీరు స్వాగతముని తలచినదానికొరకు పోరాడుటకుగా నెట్టి ఆసంఖ్యాకశక్తులైన నెదిర్చెదరనియు ఆశించుచు-బాలవాక్యము ప్రహ్వవాక్యముకన్న గొప్పదిగాన- ఆశీర్వాదించుచున్నాము.

ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘ సభ్యులు.

కె. ఎస్. వరదాచలూరుగారు (లాకాతేజ) ఆంగ్లభాషలో సామాన్యముగాన్ని సంవత్సరములుగా నీసంఘము పనిజేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నావని మేటిసంఘము పునరుద్ధరింపబడినదియును, ఈవత్సరమును ప్రథమగ నుండినందులకు సంతసమును తెలియజేసిరి. చెన్నపురియందు ఆంధ్రులు నిరాశ్రయులై

యున్నారనియు, వారికొక భోజనసలిగృహము చాల అవసరమనియు, ఆంధ్రులందరును నొక్కచో గలయుట కొకసంఘ మున సరమనియు నుడివిరి. పట్టణమున వ్యాధులు వ్యాపించియున్న సమయమునను ఇతర సమయములందును, ఆంధ్ర విద్యార్థులు భోజనసలికొరకు చాల ఇబ్బందిపడుచున్నారు.

పి. కీతారామయ్యగారు, రామదాసుగారి విజయమున కభినందించుచు, విద్యార్థులకు పాక్షికరాజకీయములతో సంబంధములేదనియు, స్వరాజ్యాదర్శమునే వాంఛించుచురనియు, రామదాసుపంతులుగారు చేయుపనియందు నిరంతరదీక్షకొరకెదురుజాతుమనియు, అది విద్యార్థులకు మార్గదర్శకముగనుండి, యువకులను నిజముగ పురుషులవలె ప్రవర్తించు స్వభావము నలవరచుననియు నుడివి, ఆంధ్రవిద్యార్థుల కొక భోజనసలి గృహము యొక్క యు, కల్పయొక్కయు అత్యవశ్యకతనుగూర్చి నుడివిరి.

తరువాత నాలుగుండి సభ్యులు, రామదాసు పంతులుగారు విద్యావిషయములందు గావించుచున్న పనిని ప్రశంసించుచు నాంగ్లభాషయందు చుపన్యసిరి. టి. రామశంకరాచార్యగారు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును గురించి రానున్నచక్కయందు అధ్యక్షుడు తన ధర్మమును నిర్వహింపవలెననియు ఈసందర్భమున ఆమరావతియొక్క అర్హతలను గమనింపవలె ననియు నుడివెను.

రామదాసు పంతులుగారు

రామదాసు పంతులుగారు తెలుగులో ప్రత్యుత్తరమొసగుచు, జాతీయోద్యమప్రచారమునందు దేశోద్ధారక నాగేశ్వరగారును ఆంధ్రపత్రికయు నొనర్చుచున్న సహాయమును వివరించి వారిసహాయములేనిది ఏయధ్యయమును నెగ్గజాలదని నుడివిరి. ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘమును నిర్వహించుటలో తాను జేసినదేమియు లేదనియు, మొదట కొంతమంది విద్యార్థులకు తేర్చిసంఘమును మాత్రమేర్పరచితిమియు, అటుతరువాత పనిసంత సు సంఘసభ్యులే యెవర్పరచియు నుడివిరి. స్టేటుకాన్సిలును ప్రవేశించి జేయుపనియేమని కొంతమందికొక ప్రశ్న గలుగవచ్చును. సాధారణఎన్నిక లింక నారుమాసములలో మాత్రమే జరుగనున్నను ఇప్పుడీ ఎన్నికలందు పోటీచేయుటకు రెండుకారణములుగలవు. ఈస్థానమున నింతవరకును ప్రతినిధిగనున్న రైలుఅవరములు వి. శ్రీనివాసకామ్ర్యగారు, బీదవారిప్రతినిధి. ఈస్థానమునకు పోటీచేయుటకు మంత్రివర్గపక్షమువారు ముప్పిల నాయకుగారు అను జమిందారుని నిలిపిరి. బ్రాహ్మణేతరీద్యమము నెడల మొదటినుండియు నాకు ఇష్టముగలదు. అది దేమాక్రాటిక ఉద్యమము. దేశములో నూటికి 98 మంది బీదవారై యుండగా ప్రాతీనిధ్యమునకు జమిందారుని నిలువబెట్టుట దేమాక్రాటికపక్షము చేయవలసిన పనిగాదు. బీదవారి తరపున కాంగ్రెసు పక్షమువారు న స్తీస్థానమునకు పోటీజేయవలసినదిగా నియమించిరి. ప్రజాభిప్రాయ మేరితి ననుదియు రైలుపుటకు పరీక్షార్థముజేసు నిలిచితిని. మంత్రివర్గపక్షమువారు బ్రాహ్మణేతరీద్యమమును ముప్పిలనాయకుగారికి వోటు నొసగవలసిన దని జాబులు వ్రాసిరి. బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతర సమస్త స్టేటుకాన్సిలునకు సంబంధించ దనియు ప్రజలయభిప్రాయమును సరిగా వ్యక్తీకరించునని ఎవరియందు నమ్మకమున్న వారి నెమ్మొకనవలెనని నేను చెప్పితిని. ప్రజలు సాంఘికాభిమానముతోడనే తమ వోటు నిచ్చెనరా? లేక జాతీయదృష్టితో వోటు నిచ్చెదరా యను విషయమును తెలిసికొనుటకు నిలిచితిని. ఈవిషయమున ప్రజలయొక్క అభిప్రాయములు ఎన్నిక ఫలితములవలననే స్పష్టమయ్యెను గాన వేరుగ జెప్పవలసరములేదు.

స్టేటు కాన్సిలునకు నేను వెళ్లుటవలన ప్రత్యక్షముగ నిప్పుడు జేయదగినపని లేకపోయినను కొన్ని సమయములందు యొగకరముగ నుండును. ప్రస్తుతము భారతకానసభయందు స్వరాజ్యపక్షమువారిసంఖ్య తక్కువైనను స్వతంత్రసభ్యుల సహాయముతో ప్రభుత్వము నోడింపగలుగుచున్నారు. భారతకానసభవారు గావించిన తీర్మానమును, స్టేటుకాన్సిలు నిరాకరిస్తే అప్పుడారెండు సభలకును సంయుక్తసమావేశము చేర్పరపవచ్చును. స్టేటుకాన్సిలునందు స్వరాజ్యపక్షములున్నయెడల సంయుక్తసమావేశమునందుగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రభుత్వము నోడించుటకు వీలందును. స్టేటుకాన్సిలునందు 15 మంది వరకు స్వరాజ్యపక్షమువాడందుటకు వీలుగలదు.

ఈ సయోజక వర్తము నందరును ధనితులు - జమిందారులు, స్థానికసంఘాధ్యక్షులేగాన వారు మిమ్మెమ్మకొనరని మొదట చాలమంది సంతకమును వెలియిచ్చిరి. జాతీయోద్యమము దేశముతన వ్యాపించినపుడు వీరిని మాత్రము మార్చుకుండునాయని యెంచితిని. ధనితులు గూడ జాతీయోద్యమముపక్షము

ననే యున్నారని ఎన్నికలవలన స్పష్టమయ్యెను. నేనీయెన్నికయందు పోటీజేయుటవలన రాజ్యపు ఎన్నికలయందు వేరరాను తరపున గల రి స్థానములకును గూడ స్వరాజ్యపక్షమువారు పోటీజేయ నవకాశము గలదని తెలిసెను.

స్టేటుకాన్సిలులో గల 50 మంది సభ్యులలో నే నొక్కరుడను జేయగలవని లేదు. ప్రజాభిప్రాయ వివిధముగ నున్నదని మాత్రము జెప్పి మాన్పొనెదను. అదియే నా కర్తవ్యము. అంతకంటె నెక్కువజేయగల నని భ్రాంతిపడరాదు. నేను ప్రజాభిప్రాయమును సరిగా వ్యక్తీకరించుచున్నానా లేదా యనిమాత్రమే మీరు పరీక్షింపవలెను.

ఇంతకు పూర్వముపన్యసించిన విద్యార్థులలో నొకరు, ఒక దౌచ్యక వాగ్ధ్యమునుబలికెను. కానసభలలోనికి వెళ్లిన వారెవరు ప్రభుత్వమువారివలలో పడెదరను తలంపు పరియైనదిగాదు. వెళక కానసభలందువిచారణసంఘమువారు న స్తీట్టి ప్రశ్ననే జేసినపుడు, ప్రభుత్వమువారు తుదయొగింపు వ్యామోహములకు లోబడినవారు కొలదిమందియైనను దేశములో లేనియెడల స్వరాజ్యోద్యమమే నిలువజాలదని నుడిపితిని. ప్రస్తుతముగాయ విషయములవలన నిది యుధాధ్యమని రుజువయ్యెను. మధ్యపరగజాలయందును, ఇతరవాద్యములందును, మంత్రివర్గములను స్వరాజ్యపక్షమువారి కొనగినను వారు నిరాకరించిరి. జీతముగల యేయద్యోగమును స్వరాజ్యపక్షసభ్యులంగీకరింపరాదు. వారి ముఖ్యనిబంధనలలో నొకటి.

ఆంధ్రులు గూడనసభలో ఆంధ్రులు, ఆంధ్రవిద్యార్థులు తెలుగు భాషలోనే మాటలాడుచుండవలెను. ప్రజలవద్దకు వెళ్లి నయెడల మీ యాంగ్ల భాష వారి కర్థముగాదు. ప్రజలలో మీ కేమైన పనిజేయ నెందునెడల ఆంధ్రభాషనే మాట్లాడుట అవసరము. ప్రస్తుతము ప్రజలకు విద్యార్థికులకు సంబంధము లేక పోవుటకు విద్యార్థికులు దేశభాషయందు మాటలాడవలసాటు పడకపోవుటయే కారణము. విద్యార్థికుల విజ్ఞానమువలన ప్రజాసామాన్యమునకు ఇనుమంతయైన సువయోగముగలుగజాలకున్నది. విద్యార్థికులు తాము తెలిసికొనిన విజ్ఞానమును తెలుగు భాషలో ప్రజాసామాన్యమునకు వివరింపలేకున్నారు. దేశభాషలయందు విద్యార్థికులకు గల నిరసక భావములన ప్రజలయెదుటకు జని తమకు తెలిసిన విషయములను ప్రజలకు తెలుపవలెనను శుభాహులుగూడ లేక పోవుచున్నది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము వచ్చినపుడు, హైస్కూలు, కాలేజి తరగతులందుగూడ సాంధ్ర భాషయందే విద్యగజపుటకు పీశ్వర్యుపబడునని ఆశించుచున్నాను.

ఆంధ్ర విద్యార్థులందరును ఖద్దరును ధరింపవలెను. అందువలన ఆంధ్రులకు, ఆంధ్ర విద్యార్థులకు వ్యక్తీత్వభుండరు కద్దరు ధరించునెడల కద్దరుప్రచారముధికమగును. ఆంధ్ర దేశము నాధికముగ గన వంతముగనొనర్చినవారు రసమరు. ప్రస్తుతము అనిరాహురు లైయుండు ఎంతమందియో బీదలకు హారము సగినవారగుదురు. రాట్టమును ప్రవేశపెట్టి దేశమునందు ముష్టి తుకొనువాటి సంఖ్యను తగ్గింపవలెనని నే నిదివరకు నూచించినందులకు ఇట్టి మాధునికీ వోటు నొసగి స్టేటుకాన్సిలునకు పంపరాదని మదరాసుమెయిలు ప్రతీక వ్రాసెను. ఆ సందర్భమున ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు నాగలాపురమున డామపీడితులకు రాటుముల నొసగి, ఎంతమంది నో డామము బాధనండి తప్పించుచున్న విషయమును నిదర్శనముగ జూపితిని. ఆంధ్రులందరును కద్దరు ధరించినపుడే ఆంధ్రులకు ఆంధ్రసంఘమునకు వ్యక్తీత్వముండును.

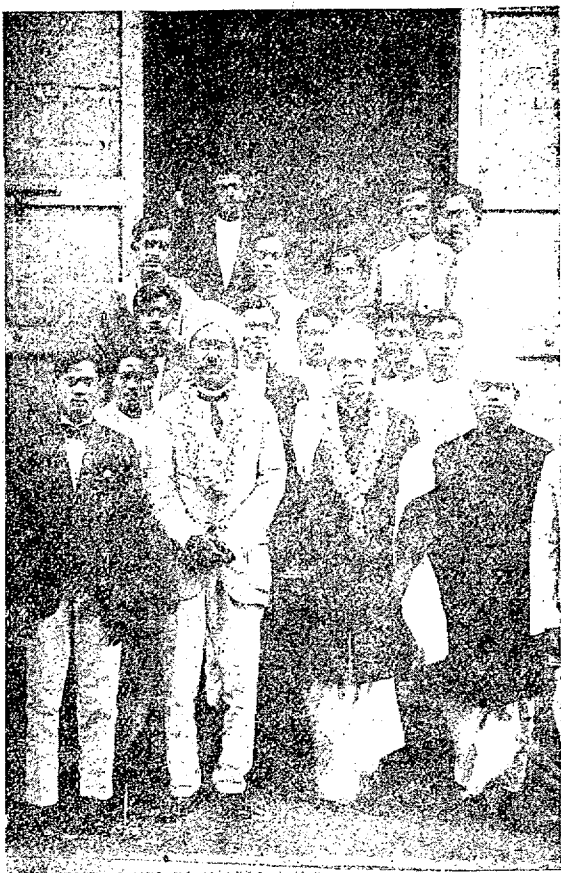
రామదాసుపంతులుగారు రువన్యాసమును ముగించుచు; రాజ్యపుజేసంగియందు ఆంధ్రదేశమునను, తమిళదేశమునను పర్యటన మొనర్చినపుడు ప్రతిప్రారంభమునను, ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘమునకుపకాశుల చేర్పరచెదనని వాదన మొనర్చిరి.

సర్వోత్తమ. వి. రెడ్డినాయుడుగారు

రెడ్డినాయుడుగారు తెలుగుభాషలో నుపసంహారోపన్యాసము గావించుచు తమకును, రామదాసు పంతులుగారికిని రాజకీయములం దెన్నివిధములన్నను, మాతృదేశము విషయమువచ్చినపుడు అవియేవియు నడ్డుము రాజాలవని నుడిపిరి.

ఇటీవల అభిప్రాయభేదం గలిగినా 1918 సం॥ వరకును నేను కాంగ్రెసులోనే యుంటిని. అభిప్రాయములు వేరైనను, జేశాభిమానములం దొకరికొకరు దీసిపోము. నాకును-రామదాసు పంతులుగారి పక్షమునను భేదాభిప్రాయము లున్నను, వారి విజయమునకు గౌరవించుటకు జరుగుచున్న ఈసభకు నే నన్యాస సాధిపత్యము పహించుటకు రెండుకారణములు గలవు. 1. మన మందరము ఆంధ్రుల మగుట, 2. రామదాసు పంతులుగారిలో నాకుగల స్నేహము.

గౌ. వేమవరపు రామదాసుపంతులుగారు

స్టేటుకౌన్సిలుసభ ఎన్నికలయందు విజయము గాంచిరి.

నెన్నటిదినము ఆంధ్రవిద్యాసంఘమువారు వివాదానికి

గౌ. కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు అధ్యక్షత వహించిరి

ఈదిన ముపన్యసించిన పిదపాంధ్రలో చాలమంది-భోజన వసతిగృహము విషయమున తమమగల కష్టములగురించి నడిపిరి. ఇది ధనికులు పూనుకొనవలసినపని. నే నట్టివానిలో నొకడను గాకపోయినను నాసహాయము నిరభ్యంతరముగానే సేసెను. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము విషయములోగూడ మీరు సంఘటింపగల వినవని లేదు. భారత ప్రభుత్వమువారు వాగ్దాన మొనర్చిన 126 లక్షలను ఇస్తే ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మిప్పుడు సమమా తును. ఈవిషయము కావనసభయందు చచ్చకు వచ్చినపుడు పట్టు పట్టి తగినంత పని చేసెదను. 19.6 సం॥న తెల్లూరులో జరిగినసభయందు, ఆంధ్ర శిశు విద్యా లయావశ్యకతను గురించి నేనుకొన్నివిషయముల చెలిపియుంటిని. అందు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయావశ్యకతను కొన్నిబులును త్రొత్తకారణములచెలిపితిని ఆంధ్రపత్రికబలపరచెను. కా ను భయందు రాజీవుచచ్చయందు నేను శక్తివంతుడనై యుండ పని చేసెదనని మీ రెంచవచ్చును.

స్టేటుకౌన్సిలు ఎన్నికలందు మానాయములు సురెవరినో ముంచివినను వారికి నావోటునియ్య లేదు. బ్రాహ్మణేతర పక్షము డెమాక్రాటికులూత్రములపై నాధారపడియున్నది. ప్రజా సామాన్యము అంతటి తేనుమును గోరుదుందుకు. నామొనటి వోటును శివశంకరము పిళ్లెగారికిని రెండవవోటు రామదాసుపంతులుగారికి నిచ్చితిని. రామదాసుపంతులుగారు విజయముందుకు వారిపక్ష మే గావలెనుగాదు. పంతులుగారి సమగ్ర తత్వందుకుకా రణము చాలమంది సమగ్రతనుగూర్చియే వోటులిచ్చిరి. (బ్రాహ్మణేతరులు సమగ్రతనే గమనించెదరు. బ్రాహ్మణేతరులు అభ్యర్థి బ్రాహ్మణేతరుడాయను విషయమునే జూచెదరను ఆరోపణ అసత్యముని ఈఎన్నికలవలన స్పష్టమయ్యెను. రామదాసుగారి నియోజకవర్గములో సభికసంఖ్యాములు బ్రాహ్మణేతరులు బ్రాహ్మణేతర అభ్యర్థులున్నను వారు రామదాసుగారిని ఎన్నుకొనిరి. ప్రజాక్షేమమున కెక్కువగ పాలుపడుటయే వారుగమనించెదరని ఇందువలన చెలియవచ్చును. స్టేటుకౌన్సిలు పెద్దలసభ. భారతకానసభవారి బండికి ప్రేమగా నేర్పరుపబడినది. కాని ఈప్రేమ ఇట్టివల బండి నసలేకదలకుండ జేయుచున్నది. పంతులుగారి వంటివారికి పంపినయెడల ప్రేమనుసరియగు వుపయోగంలో మాత్రమే వుంచెదరను సుదేశముతో నెన్నుకొనిరి పిరిచ్చటను వెళ్లుటవలన ప్రజాప్రతినిధుల యభిప్రాయం తెలువిధముగనున్నదని ప్రపంచమునకు చెలియును. ఇదివరకు స్టేటుకౌన్సిలునకు వెల్లినవల్లరు దక్షిణాదివారే అనవ్యయముగా నీయుటకుగాను దక్షిణాదివారుగూడ నిపుడు రామదాసు పంతులుగారికి వోటులకొసగిరి.

రామదాసుపంతులుగారి పప్పును ఆక్రమించియున్న పాపముగూడగూడగోతులే గారి సానము నాక్రమించి, ప్రపంచ

మునందంతలును ప్రసన్నులనంది-భారతీయులలోగూడ గొప్పరాజ తంత్రజ్ఞులుగలరని చెప్పి భారతదేశము స్వరాజ్యమున కర్హమైనదని ప్రపంచమునకు జూపిన రైలు ఆనరలులు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి స్థానము-ఈస్థానమునకు గల కీర్తిప్రతిష్ఠలనిజపు భారము రామదాసుపంతులుగారి మీదపడినది. దానిని జూచి రామదాసుపంతులుగారు భయపడనక్కరలేదు శేవలము దేశభక్తి ప్రజలక్షేమము మనమునందుండుకొని పనిజేసిననో వారికి వచ్చినంత భాగి వీరికిని రాగలదు.

ప్రొ॥ పి. సుబ్రహ్మణ్యం గారు అధ్యక్షునకును రామదాసుపంతులుగారికిని కృతజ్ఞతాపదనముల సమర్పించుటతో సభముగి సేసెను.

వ్యామామ కీ డావార్తలు

ఔన్ను సు పోటీపంచెములు

రామస్వామిగారు ఓడిపోవుట

ఫిబ్రవరి 28 వ తేదీ శనివారము మద్రాసు క్రికెట్ క్లబ్ వారి ఔన్ను సు పోటీపంచెములందు పురుషుల సింగిల్సునందు ప్రైవేట్ జరిగెను. కలకత్తా ఛాంపియను పర్కెస్సుగారు ముఖ్య సిద్ధులు సి. రామస్వామిగారితో ఆడిరి. పర్కెస్సుగారి ఆటయందు ప్రత్యేక అగ్రణము లేదు. సర్వము చచ్చగ నుండును. కాని పోరాటమునందు ప్రతిపక్షుని కలతపెట్టగల సామర్థ్యమున్నది. పేసింగునందు అగ్రుతమగునైపుణ్యము గలదు. నైపుణ్యమునందు ప్రతిపక్షునిచేతికి అందనివిధమున డ్రైవు చేయుటయందు వీరికి గల సామర్థ్యము ప్రశంసనీయము. ఇంక రామస్వామిగారి విషయమై చెప్పనక్కరలేదు. వారిఆట చూచుటకు నేత్రోత్సాహుగ నుండును. వారి సర్వమును ఎదుర్కొనుట మిగులకష్టము. డ్రైవింగులయందును, నెట్ వద్దకువచ్చి ఆడుటయందును వీరికి గొప్పసామర్థ్యముగలదు. ముందొకపర్యాయము మద్రాసు యాన్లై కెడ్ క్లబ్ పోటీపంచెములందు పర్కెస్సుగారు రామస్వామిగారిచే ఓడిపోయిరి. అదేవిధమున ఈపర్యాయముగూడ రామస్వామిగారి విజయము నిశ్చయముని పలువురు నమ్మిరి.

వీరి ఆటను చూచుటకు ప్రేక్షకులు అధికముగ వచ్చియుండిరి. ప్రైవేట్సుయగుటచే రి సెట్టు ఆడివలసినవైనను.

రామస్వామిగారు ప్రేక్షకులకు సంపూర్ణముగ ఆకాళింగము కలగజేసెను. సర్వము వారికి తప్పదుండెను. పర్కెస్సుగారు కాంతముగ ఆడుచు తుదకు విజయముగాంచిరి. మొదటి సెట్టునందు రామస్వామిగారు రి ఆటలనుమాత్రమే గెలిచిరి. రెండవ సెట్టునందు కొంత పట్టుదలతో ఆడి ఆసెట్టు గెలిచిరి. కాని కడిపటి రెండు సెట్టులను పర్కెస్సుగారు గెలిచి ప్రేక్షకుల అభినందనములకు పాత్రులైరి.

స్ట్రీలు-ప్రైవేట్సు

స్ట్రీలు ప్రైవేట్సునందు మోబిల్ క్లబ్ పోటీపంచెములతో ఆడినను. రెండుపక్షములవారు స్ట్రీలుగలతో డను నైపుణ్యముతోడను ఆడిరి. ఈపోటీపంచెములలో ఈవిధపురియాల అన్ని విధముల శ్రేష్ఠముగనున్న ఆటలలో నొకటి యని చెప్పవచ్చును. మొదటి సెట్టును మోబిల్ క్లబ్ గెలిచెను. రెండవ సెట్టునందు గెడ్ హైండుసతి పట్టుదలచూపి మోబిల్ క్లబ్ గెలిచెను. ఆటలనుమాత్రమే ఇచ్చి సెట్టు గెలిచెను. మూడవ సెట్టునందు ప్రారంభమునను గెడ్ హైండుసతి గెలుపొందుమండెను గాని మోబిల్ క్లబ్ తన ప్రత్యేక నైపుణ్యములతో ప్రకటించుచు సెట్టును గెలిచెను.

స్కోరు వివరము లీదిగన ప్రకటింపబడినవి.

పురుషులు సింగిల్సు

పర్కెస్సుగారు రామస్వామి గారిని ఓడించిరి
6-8; 8-6; 6-8; 6-8.

స్ట్రీలు-సింగిల్సు

మోబిల్ క్లబ్ గెడ్ హైండుసతిని ఓడించిరి
7-5; 2-6; 8-6.

బహుమాన ప్రదానము

గోవనప్రభుగారు ఆటలను చూచుటకు వచ్చియుండిరి. ఈపోటీపంచెములందు గెలుపొందినవారికి ప్రభుగారు రజతపాత్రములను బహుమానములుగ పంచిపెట్టిరి.

* * * * *
నిన్నటి దినము సాయంకాలము ఈపోటీపంచెములలో మిగిలియున్న మిక్సెడ్ డబుల్సు ప్రైవేట్సు ఆడబడెను. గోవ

దక్షిణాంధ్రదీయా ఔన్ను సు పోటీపంచెములు

ఈ పోటీపంచెములలో సింగిల్సు ప్రైవేట్సునందు గెలిచిన

జి. పర్కెస్సుగారు (రెంగాలు ఛాంపియను)

వీరు సి. రామస్వామిగారిని ఓడించిరి

దక్షిణాంధ్రదీయా ఔన్ను సు పోటీపంచెములలో మోబిల్ క్లబ్ పోచి న్నుగార్లను ఓడించిరి.

యస్. వి. ఎ. ఎ.

సౌతుఇండియను అథ్లెట్స్ అసోసియేషను వారి యాజమాన్యమున ఏర్పరుపబడిన ఔన్ను సు పోటీపంచెములు నిన్నటిదినము ప్రారంభమయ్యెను. మద్రాసు క్రికెట్ క్లబ్ నందు మిక్సెడ్ డబుల్సు ప్రైవేట్సు ఆడబడుచుండుటచే కాబోలు ఈ ఆటలనుచూచుటకు వచ్చిన ప్రేక్షకులసంఖ్య అతిస్వల్పముగ నుండెను. నిన్నటిదినము వాలుగుపంచెములు ముగిసెను. ఆడినవారి పేర్లు స్కోరువివరములు ఈ దిగువ ప్రకటింపబడినవి.

పురుషులు-సింగిల్సు

వి. వి. యస్. ప్రసాదరావుగారు డి. శ్రీరాములుగారిని ఓడించిరి. 6-4; 6-0.

వి. ఆర్. రాజగోపాల్ గారు యస్. యం. గోపాలకృష్ణగారి నోడించిరి. 5-7; 6-4; 6-3.

టి. కె. గోపాలనాయుడుగారు వి. వి. దేవనాథంగారి నోడించిరి. 6-1; 6-8

కమలాకరరావుగారు సి. వి. చలపతిరావు గారి నోడించిరి. 6-2; 8-6.

నేటిదినము ఆటలు

నేటిదినము స్ట్రీలసింగిల్సునందు వాలుగు ఆటలు జరుగను. పార్లించాసతి గాంపర్లుజ సతితోను, మకవరుసతి డ్రైవ్ తితోను, కొంపతి గ్రాంటుసతితోను, హాపలకన్య మోబిల్ కన్యతోను ఆడెదరు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1925-వ సం॥ మార్చి నెల 3-వ తేది

మంగళవారము

చెన్న రాజధాని:

ధన సమము

కొత్తలో అధిమానమనటుల, మద్రాసు ప్రభుత్వమునకు, డబ్బునష్టముగూడ యీ సంవత్సరముననే తటస్థించినది. పూర్వపు ఆర్థిక సభ్యులగు టాడుమాంటుగారు గతసంవత్సరమున బడ్జెటును ప్రవేశ పెట్టించు, నోరురునటుల బలికిరి. 1924-25 సంవత్సరమునకు వదులక్షల లాభము చేకూరునని నమ్మకముతో జెప్పిరి. కాని లాభము మాటయటండ, ముప్పదిరెండులక్షల పై మొత్తము నష్టము చేకూరెను. ఇండియా ప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యులగు బ్లాక్లెట్యుగారు ఎట్టెటులో లాభము గనుబడిచి సంత్సృష్టిజెందుచుండ, మద్రాసు సందుమాత్రము దివాలాబడ్జెటు కింకను కాలము దాటిబోలేదు. పాపము, నూతనార్థికసభ్యులగు గౌ. గ్రహముగారు ధనసమమును సూచించెడి ఆదాయవ్యయప్రకరమును నిన్నటిదినము మద్రాసు శాసనసభ్యుల ఎదుటనుంచవలసివచ్చెను. రాబోవు సంవత్సరమున ఎన్నెన్ని ఎనుమిది లక్షలరూపాయల నష్టముగలుగునని, వీరు అంచనాపైచిరి. ఇట్టి నిరుత్సాహకరమగు బడ్జెటును ప్రవేశ పెట్టినపుడు, ఆర్థికసభ్యుని కెంత కష్టముగ నుండునో దెలుప నక్కరలేదు. గ్రహముగారు పాఠకులకు విశేష బాధ గలిగింక, తమ యువనాసమమును కొలది పరిమితిలో నిమిడ్చిరి.

శాసనసభ్యుల కిట్టి బడ్జెటు అసంతృప్తి గలిగించునని, గ్రహంగారికి దెలియును. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖల కిచ్చిన ద్రవ్య మత్వమునియు, వీరంగీకరించుచున్నారు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయాది స్కీముల నమలులోనికి దేవలయునని కుతూహలపడుచున్న మంత్రుల యభీప్సములు నెఱవేరుట దుర్లభమని, గ్రహంగారొప్పుకొనుచున్నారు. క్రొత్త పన్నులను విధించునో ప్రజలలో సంతృప్తి హెచ్చునని వీరు దెలుపుచున్నారు. "రావే ఈశ్వర కావవే" యనురీతిన రాష్ట్రకష్టములు తగ్గినగాని తమకు విముక్తి గలుగదని వీరు నిస్పృహ జేసికొనుచున్నారు. కాని తామడిగిన కొలదియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు బెట్టు జూపెదరేమోయని భయముగలదు. బెంగాలుకు బట్టిన యదృష్టము, మద్రాసుకు బట్టదనియు, బెంగాలు పరిస్థితులు వేరనియు దెలిపి, వీరు నిరాశ దెలుపుచున్నారు. కాని బడ్జెటు ప్రకరమును గ్రహంగారు ముగించునప్పటికీ, ప్రైవేటుమున రాష్ట్రకష్టములలో నూట ఇరువదియారులక్షలు తగ్గింపబడినటుల వార్త యరుదెంచెను. గ్రహంగారికి, క్రంగి పోయిన ఆశలు మరల తలయెత్తెను. ప్రతిసంవత్సరమున రాష్ట్రకష్టములవిషయమై భగ్నాశయులగుట యాచారమగుటచే, యీ సంవత్సరము వేరుగ జరుగునని గ్రహంగారు దలంపరయిరి.

ఇప్పటి కయినను, ఎవరు తుమ్మిన వ్యవహారము వెనుకబట్టునో యని గ్రహంగారు వణకుచున్నారు. సామాజ్యశాసనసభ్యు లంగీకరింతురో లేదో యను సందియము వీరి కింకను గలదు. ఇందు కనుగూర్చుముగ బొంబాయిరాజధాని ప్రతినిధు లట్టహాసము జేయుచున్నారు. బొంబాయిరాష్ట్రమునకు కష్టము లలో నేమాత్రమును తగ్గింకబోవుటచేతను, దేశీయ వస్తుములపై పన్నును తొలగింక బోవుటచేతను, అక్కడివారికి మిక్కిలి అసంతృప్తి కలుగుటలో వింత లేదు. కాని, తుదకెవరికి కోపము వచ్చినను, బీదయగు మద్రాసురాజధానికే నష్టము సంభవించును. మద్రాసు చెల్లింపవలసిన కష్టములను తగ్గించింత మాత్రాన, అరచేత వైకుంఠము గనుపించునని తలంపగూడదు. ధనసమముమాత్రము పూడునని, గ్రహంగారు దెలుపుచున్నారు. ఇదివరకు ప్రారంభమయిన విధానములు కొంతవరకు ముందుకు సాగవచ్చును. కాని, పెద్దస్కీములను ప్రారంభించుటకు వీలగునా యని, ప్రజల డికిరేదరు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మేమగును? అందుకేయిన ఆశగలదా? ఈ ప్రశ్నల కెట్టినమాధాన మరుదెంచునో చూడవలయును.

మద్రాసురాష్ట్రపు ఆర్థికపరిపాలనము మిగుల లోపభూయిష్టముగనున్నదని బడ్జెటును జూచినంతనే దెలియగలదు. రాష్ట్రపరిస్థితులను గ మ నింపక లాండు రివిన్యూనుండి ఎక్కుడు లాభముగలుగునని యూహించుట గొప్ప పొరబాటు. కావేరి వరద లిందుకు మరింత తోడ్పడెను. ఇంతకన్నను, త్రాగుడు రాబడినధికముగనంచనావైచుటఎక్కుడు పొరబాటునుటకనందియములేదు. మత్తుపదార్థముల రాబడి మాత్రమేగాక, ప్రజలలో త్రాగుడుకూడ తగ్గెనని గ్రహంగారు రంగీకరించుచున్నారు. అవినీతి కరమగు నిట్టి రాబడి తగ్గినందుల కెల్లయను సంతసింపవలసియుండ, గ్రహంగారు అధికార సాంప్రదాయముల ననుసరించిచింతించుచున్నారు. ఇకనయినను త్రాగుడు త్వరితముగ తగ్గిపోవునటుల, ప్రజలు విశేష కృషిసలిపి, ధన్యత గాంచ గోరెదము. ఎక్సైజు రాబడియందు పరునారులక్షలు తగ్గుట యొక గొప్పకాకున్నను, మద్రాసు రాజధాని యందు ప్రబోధము గలుగుచున్నదనుట నిశ్చయము. ఈసంవత్సరము చేకూరిన రాబడికన్నను, రాబోవు సంవత్సరమున ప్రభుత్వమువారు దాదాపు రెండులక్షల నధికముగ అంచనావైచుట శోచనీయము. వీరియూహలు సఫలముగాకుండ జేయవలసిన బాధ్యత ప్రజలపై గలదు. మానవుని పశుతుల్యుల గావించెడి నిట్టిదుర్భాషము యెంతత్వరలో యంతరించిన, దేశమునకు అంతమేలు గలుగగలదు.

ప్రభుత్వవ్యయము జూచిన, రిజర్వుడు శాఖా వ్యయము ముందర, ట్రాన్సుఫర్డు శాఖావ్యయ మత్వముగ గనుపించును. అందుచే, ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలకు ప్రభుత్వమువారిచ్చిన గ్రాంటులుకడుకొలదియనుటకు సందియములేదు. ప్రజలకు ముఖ్యముగ గావలసిన ఇరిగేషనువ్యయమును నిరుటికన్నపడులక్షలు తక్కువగ అంచనావైచుట, శోచనీయము. జనరల్ డిపాలనావ్యయము రెండుకోట్ల పై మొత్తముగలదు. ఈవ్యయ మన్నిటికన్న యధికముగనున్నది. దీనిని తగ్గించుటకు మార్గములేదా? దీనికి పిమ్మట, పోలీసు వ్యయమధికముగ గనుపట్టుచున్నది. నూటలొంబది

మూడులక్షల పై మొత్తమును పోలీసు శాఖా వ్యయముక్రింద ప్రత్యేకించుటయు, విద్యక్రింద నూట యెనుబదియారులక్షలనుమాత్రము ప్రత్యేకించుటయు జూడ, నిజపరిస్థితులు నెల్లడియగును. గత సంవత్సరము వైద్య, పారిశ్రామిక, వ్యవసాయశాఖలక్రింద జేసినవ్యయము బడ్జెటులంచనాకన్న తగ్గిపోయెను. ఇందుకు కారణమేమియో తెలియదు. ఈమారు, పరిశ్రమలవ్యయము ఇంకనుతక్కువుగ అంచనాజేయబడుచున్నది. పారిశ్రామికాభివృద్ధి కిది సూచకముగాబోలు! సివిలువర్కులక్రిందఅంచనావైచినవ్యయము లొంబదిఅయిదులక్షలు, కట్టడములు మున్నగు వానికుపయోగపడును. తిన్నగ పరిశీలించిన చో; ఈ వ్యయమునందు చాలవరకు తగ్గింపవీలగును. పెన్షనులు అల్ల వెన్నలక్రింద అరువది యొక్కలక్షల నంచనావైచుటజూడ, చెన్నరాజధాని ఎంతటిభారము వహింపవలయునో గ్రహింపవచ్చును.

గ్రహంగారి ప్రతిపాదనము ప్రకారము, మద్రాసు రాజధాని రాబోవు సంవత్సరము దాదాపు, రెండుకోట్లధనమును అవ్వదీసికొనును. రాష్ట్రకష్టములు దగ్గిన, కోటిరూపాయలు సహజముగ తగ్గిపోవును. గుంటూరు వైద్యశాల స్థాపించుట నిశ్చయముని తెలిసినది. కృష్ణాల్లా విభజనము జరుగగలదు. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖల కిచ్చిన ఇదువది నాలుగులక్షలగ్రాంటులును, ఎంతవరకు సద్వినియోగమగునో తెలియదు. విద్యకొరకెచ్చిన పదకొండులక్షలును, భవనములకొరకును పరిశ్రాధికారుల కొరకుగాక, విద్యాభివృద్ధికై వినియోగమగునటుల జూచు బాధ్యత శాసనసభ్యులపైగలదు. వీరు తమ బాధ్యత నెంతవరకు నిర్వహింతురో త్వరలో దెలియగలదు. అన్ని రాష్ట్రములందును, బడ్జెటుల ని సమయముననే ప్రవేశ పెట్టుచున్నారు. కాని ప్రజాభిప్రాయానుసారముగ ఆదాయవ్యయ నిర్ణయము జరిగినగాని, దేశమభివృద్ధి గాంచజాలదు. అట్టి శుభస్థితి చేకూరుటకు స్వరాజ్యసిద్ధి యవసరము. బడ్జెటు సందర్భమున, ప్రజలను సత్వర స్వరాజ్యసంపాదనమునకై పురిగొల్పుగాక!

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము

చెన్నరాజధానియందు, బ్రాహ్మణేతర ప్రాతినిధ్యమును, ఉత్తర హిందూస్థానమునందు మహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్యమును, ప్రజల మనములను చీకాకు బరచుచున్నవి. బ్రాహ్మణేతరుల కుద్యోగముల సాధికముగ ప్రసాదింపవలయునని జేసిన యుత్తరువు ఆచరణలోనికి వచ్చుటలేదని, డాక్టరు నటేశనుగారు వగచుచు, మద్రాసు శాసనసభలో నిన్నటిదిన మొకతీర్మానము నుపసాదించిరి. ఆవిషయమైవిచారించి ఫలప్రదమగుమార్గములసూచించుటకువిచారణసంఘమునెకదానిని నియమింపవలయునని, రామలింగచెట్టిగారు తెచ్చిన సవరణ, శాసనసభ్యుల యామోదము బడసెను. బ్రాహ్మణులును బ్రాహ్మణేతరులును ఈసవరణ నంగీకరించిరి. ఇంత మాత్రముతో బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరవిభేదములంతరింపవు. రామలింగారెడ్డిగారు సూచించినటుల, ప్రజలు స్వరాజ్యసంపాదనపై తమ దృష్టిని లగ్నము జేయవలసి యున్నపుడు, అంతర్విభేదములను వెంటనే

సమయజేయుట ముఖ్యము. పరస్పరానుమానములు దొలగిపోవలయును. అధికారవర్గము విభజించి పాలించుట కవకాశ మేమాత్ర ముండగూడదు. అందుచే, బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతర విభేదములు సమసి పోవునటుల, నాయకులెల్లరు కలిసి కృషి సలుపుట ముఖ్యము. ఈవిషయమై శాశ్వతపరిష్కారము జరిగిన గాని, సత్వరాభివృద్ధి గలుగనేరదు. స్టేటుకాన్సిలు సభలో, రజాఆలీగారు మహమ్మదీయులకుద్యోగములను వివిగనొసంగవలయునని గోరిరి. పరిపాలనా సౌష్ఠవమునకు భంగములేకుండ తాము మహమ్మదీయులకుప్రోత్సాహ మొనగెదమని, హాంమెంబరు గారువాగ్దానముజేసిరి. హిందూసభ్యులుగూడఇందుల కంగీకరించిరి. ఉద్యోగముల కొరకును, గౌరవ పదవులకొరకును, వివిధజాతులును కలహించుట అవమానకరము. ప్రజలు నిజముగ స్వాతంత్ర్యమును కోరుచున్నారా యనునందేహము బాడముచున్నది. అఖిలపక్ష సమావేశమువారు, హిందూ మహమ్మదీయ విభేదములను సమయజేయుటకుజరిపెడి ప్రయత్నము లింతవరకును విఫలమయినందుకొనిచింతించెదము. ప్రస్తుత వాతావరణము హిందూమహమ్మదీయ సమస్యపరిష్కారమున కనుకూలముగ లేదని మహాత్ముడు ప్రకటించుట మిగుల సంతాపకరము. ప్రతిజాతియు, ప్రతినంఘమును, మైలాకు పద్ధతిననుసరించి తమభాగము తమకురావలయునని, మంకుతనము జేయుచో, ప్రయోజనముండునా? మాతృవిమోచనమున కిట్టి దుష్ఫిత్తి యనుకూలించదు. గాంధీమహాత్ముడు ప్రత్యేక నియోజకవర్గములవలన లాభములేదనియు, సంయుక్త నియోజకవర్గము లుండుట భావ్యమనియు చెలుపుచు, మహమ్మదీయులతో నెడంబడిక నేర్పరుచుకుని ప్రత్యేకసంఖ్యను నిర్ణయించుట భావ్యమని సూచించెను. మహాత్ముని సూచనల నంగీకరింపవచ్చుచు, అంగీకరింపక బోవచ్చును. కాని, లాలా లజపతి రాయగారివలె మహాత్ముడు మహమ్మదీయుల నభిమానించుచున్నాడనియు, హిందువుల షేమమును పాటించుటలేదనియు, దూరుట అసభ్యము. నిష్పక్షపాత బుద్ధితో ప్రవర్తించ బ్రయత్నించువారందరును, యిట్టి నిందకు లొనగుట తథ్యము. ఐనను, బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతర విభేదములను గాని, హిందూమహమ్మదీయ విభేదములనుగాని పరిష్కరింపకతీరదు. ఇయ్యవి తలచునంత పెద్దవిగావు. హృదయములుమార్పుజేంది, దేశభక్తి వెల్లివిరిసిన, విభేదములంతరింపగలవు. దేశమునందిపుడు విషమస్థితి జనించినది. స్వరాజ్యమునకు జాత్యైక్యము ముఖ్యమనసంగతి నిశ్చయమగుచో, ఇందు కొరకై ఎట్టిత్యాగముల సలిపినను, అధికమనిపించుకొనవు. నాగపురమునందు, హిందువులకును మహమ్మదీయులకును గలిగిన మతకలహములను అబ్దుల్ కలాం అజద్, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగార్లు పరిష్కరించిన విషయమును చదువరు తెలియుదురు. ఆ పరిష్కారము మహాశివరాత్రినాడు పరీక్షకు వచ్చెను. హిందువులును మహమ్మదీయులును పరిష్కార నియమములను గౌరవించిరి. హిందువుల యూరేగింపును మహమ్మదీయ మసీదు ముందరగ బోనిచ్చిరి. మత కలహములు సయిత మితిరస పరిష్కారమగుచు, ఐక

మత్యమును రక్షించుచుండు, రాజకీయ గౌరవోద్యోగములకు సంబంధించిన విభేదములను తొలగింప సాధ్యపడదా? దేశ మీవిషయమై శ్రద్ధవహించి, స్వరాజ్య సంపాదనార్హతను నిరూపించుగాక!

కీ॥ శే॥ ఎబ్దుగారు

జర్మను రిపబ్లిక్కున కధ్యక్షులగు ఎబ్దుగారు చనిపోవుట, జర్మనుల దురదృష్టమని చెప్పవచ్చును. వీరి మరణమునకు నిన్న మొన్నటివరకు శత్రువర్గమున నున్నవారు గూడ విచారమునూపిరి. కెయి జరుచక్రవర్తి, దురాశ పూరితుడై ప్రపంచమునంతను కబళింపవలయునని జేసిన ప్రయత్నములు భగ్నమై, జర్మనుప్రజలు శాంతికై పరితపించుచున్న సమయమున, ఎబ్దు ప్రజాస్వామ్యాధిపతి యయ్యెను. నిరుపమాన సామర్థ్యాతిశయముగల కెయిజరు చక్రవర్తిని పదభ్రష్టుని జేసినవిమృత, జర్మనీని సకలకలవా రెవరిని సందేహము దోచెను. ఎబ్దుగారు వాగ్దానము నాక్రమించి, మరల జర్మనీపునరుద్ధరణమునకు తోడ్పడగలరా యనుప్రశ్న జనించెను. జర్మనీతలమెత్తుటకు ప్రాన్ను తగినయవకాశ మీయకపోయెను. ఘనసాధించుటకు తీవ్రమార్గముల ద్రొక్కెను. అటులయినను, ఎబ్దుగారు తొణకక, జర్మనీదేశము మరల సత్వరాభివృద్ధిగాంచునటుల జేయగలిగెను. నేడుపారిశ్రామికముగ జర్మనీ ప్రపంచమునందున్నత స్థానమును వహించుచున్నది. జర్మనీ యుద్ధములో నోడిపోయి తలవాల్చినను, చితికి షీశింపకుండుటకు ఎబ్దుగారి సామర్థ్యాతిశయమే ముఖ్య కారణమయ్యెను. జర్మనీ సైన్యబలము కృంగియున్నను, సాత్వికనిరోధమునందక్కన పరాక్రమమును గనుబజచి, ప్రపంచదృష్టి నాకర్షించెను. ఎబ్దుగారి నైపుణ్యమువలన, మరల రాజ్యాధికారమును నెలకొల్పదలచిన జాతీయవాదులకును, ప్రజాస్వామ్యపక్షమునకును సంఘర్షణము జరుగకుండ తప్పిపోయెను. ఎబ్దుగారిమరణము, జర్మను రాజ్యాంగమున తీరనికొరతను వాటిల్ల జేసినది.

త్వరపడుడు

ఆంధ్రదేశమునందు సత్యల్ప సంఖ్యాకులే నూలుచందాను పంపిరని వినుట కెంతయు చింతించెదము. పలువురు, నూలుపడుకుట కాలస్యముగ మొదలిడి యుండవచ్చును. జిల్లాసంఘములు తమ సంఖ్యలను పంపుటలో తగినశ్రద్ధను వహించియండకబోవచ్చును. కారణ మేమియైనను, ఆంధ్రదేశము వెనుకంజవైచుట, ఆంధ్రులకేగాక భారతీయుల కందరకును నిరుత్సాహమును గలిగించక మానదు. ఆంధ్రమహాశయలారా! కావునత్వరపడి ఆంధ్రదేశపు కీర్తిని నిలువజెట్టుడు.

భూకంపపు వార్తలు

భూకంపపువార్తలు, ఇంగ్లండు, కెనడా, అమెరికా, ఇండియామున్నగు దేశములనుండి వివరముచున్నవి భూకంపమునకు న్యాయార్హు నగరమునంక, గొప్పభవనములన్నియు కడలెనట. ప్రపంచమంతరించునని అమెరికాలో కొందరు గ్రామస్థులు భావించి, భయకంపితు లయరట. అమెరికా, కెన

డాలో సనేకప్రదేశములందు భూకంపమువ్యాపించె ననివార్తలుచెలుపుచున్నవి. రక్తాక్షి కడపటిప్రతాపము నీతరున జూపుచున్నది గాబోలు!

ధీర్ఘ ఐకమత్యోపసంఘంభ

ప్రస్తుతము నిలపివేయబడెను

మహాత్ముగాంధీ పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగార్లు ప్రకటనము

"28 వ లేదని ఉపసంఘసభ్యులు సమావేశమై ప్రస్తుతము చర్చనీయమై, అధి: సంఖ్యాకు లగు సభ్యులు కోరినపుడు మరల సభను జరుపునట్లును తీర్మానించిరి. సభకు 58 మంది సభ్యులలోను 14 గురు మాత్రమే వచ్చిరి. హాలానా మహమ్మదాల్, షాకరల్, శ్రీధానందస్వామి, పండిత జవహరలాలు నెహ్రూ, డాక్టరు ఎన్. కే. డి. టా, అహమదాల్ (ఎం. ఎల్. ఏ) రజా అహమదాల్ ఖాన్ (సలాంత్లా) నవాబు సర్ సాహెబు బాదా అబ్దుల్ ఖాయం, వహబురు యాహూబు, ఎన్. ఎం. జోషీ, ఎన్. సి. కెల్కర్లు గార్లును మేమిర్జమును (మహాత్మాజీ, మోతీలాల్) మొత్తము 14 మంది సభకు వచ్చియుంటిమి. అపుడు యిండిపెండేలు పక్షమువారి సభగూడ జరుగుచుండెను. జిన్నగా రా సభకు వెళ్లిరి. అటుండి యీసభకు గూడ వచ్చిరి నిమిషములు మాత్రమేయుండి వెళ్లిరి. జయకరు, శ్రీనివాసయ్యంగారు, జముందాసు గార్లు రాబాలయగాన సభను ప్రస్తుతిము నిలపనలెనని లాలాజపతిరాయగారు మాకు ప్రాసరిగాని మేము స్వతంత్రించి నిలవవలసినయొ సభవారిని, కోరెదమనియు మేము లాలాజీకి వ్రాసితిమి. అటులే సభకు వచ్చినవారిని కోరితిమి. లాలా లజపతిరాయగారును తక్కిన ముగ్గురును మాత్రమేగాక మరి పెక్కుమందిగూడ రావందున వీనిర్వరణ చేయుటకునుగూడ వీలుకలగలేదు. అదిగాక ఇప్పుడు సభలో శ్రోతగా చూపింప జగిన అభివృద్ధియేదయను కనబడలేదు. ఇంత శీఘ్రములో నికమందైన సట్టిదేదయను కలుగుజాడగూడ కనబడలేదు. కాన మోమునుండి సభ్యులు కోరిననేగాని సర్వసభ్యసభను జరుపుటకే అవకాశ ముపడలేదు. దీనివలన దేశీయులకు నిరుత్సాహము కలుగవచ్చును. కాని ఎవ్వరును నిరాశచెంద నవసరములేదు. వృత్తులను చిన్ని తెగలవారును యింకను కృషిసలుపుట కెట్టి ఆక్షేపణయును కనబడదు. ఇది ఒక భాగమువారి పనియగు హిందూమహమ్మదీయ మైత్రినిగూర్చిన విషయము. ఇక రెండవ భాగమువారు డాక్టరు బిసెంటుగారు మున్నగువారు స్వరాజ్యవిధానమును సిద్ధపఱచి. దానికి ఆసంఘసభ్యులు కొందరు ఆక్షేపణను మాకు పంపుచున్నారని యీసభకు 14 గురు మాత్రమే వచ్చినందున ఆవిధానమునుగూడ చర్చింప వీలుకలగలేదు అని మహాత్మాజీ, మోతీలాలు నెహ్రూగార్లు ప్రకటించిరి.

(అ. వె.)

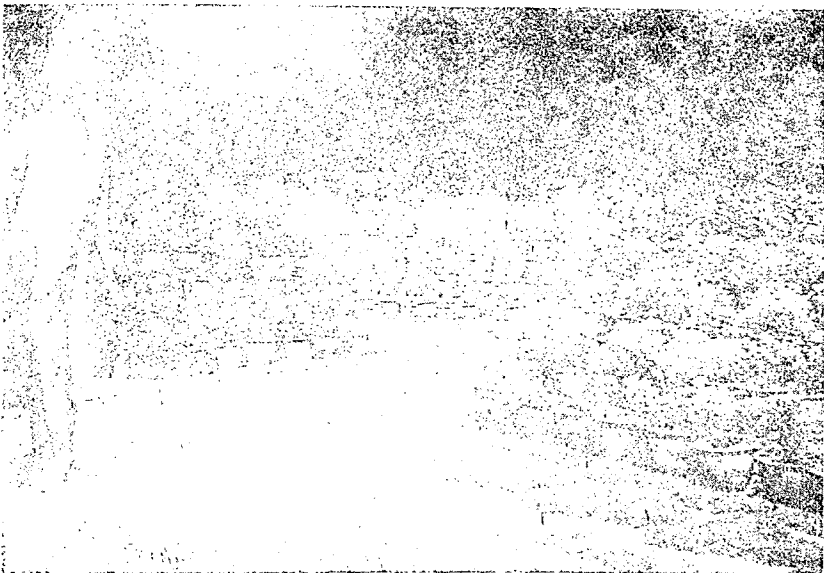
చమన్ లాలుగారు జనీవాకుఁబోవుట

ధీర్ఘ, మార్చి 2:—జోషీగారిలోఁగూడ, అఖిలభారత పారిశ్రామిక సభాకార్యదర్శియు, భారతశాసనసభలో స్వరాజ్యభ్యుదయ నకు చమన్ లాలుగారు, మేసెలలో జనీవాలో జమన్ సంతర్వాతీయ కార్మికసభకు బోయెదరని దెలియచున్నది.

తంజావూరు జిల్లా బోర్డు

కుంభకోణము, మార్చి 1:—ఉమయ్యల్ పురంగ్రామములో బోర్డు సత్రం కాలికు చెందిన 40 ఎకరములమాగాని భూమిని స్వాధీనము చేసికొనవలెనని చెన్నపురి కేంద్ర వరదపహాయసంఘమునకు చెందిన టి. వి. శేషగిరి అయ్యరుగారు తెచ్చిన సూచనను నిన్నటిసభలో రంజాపూరు జిల్లాబోర్డువారు చర్చించి దాని విషయమై విచారించి జిల్లాబోర్డువారు రెండులో రెండుభాగములలో నో తెలియజేయుట కొకసంఘమును నియమించిరి. ఎకరమునకు 750 రు చొప్పున ఒండును తీసివేయుటకు సూచన రు 8000 అంచనా వేయబడెను. 9 మేజ్లనుండి చాక కవులును ఆవధించుచు మన్నాచి గాన గ్రామములోని మిరాశీదారుల కెవ్వరికిని రిమిషన్ యివ్వరాదని బోర్డువారి తీర్మానమును గావించిరి. 21 మంది ఆమకూలముగా 7 గురు మాత్రము ప్రతికూలముగా ఓటిచ్చిరి.

మద్రాసు కార్పరేషను వారి పుష్ప వదర్శనము

పుష్ప వదర్శనమునందు లిప్యమగు భాగములను గవర్నరుగారు పరిశీలించుట

గోషును ప్రభు దంపతులు కార్పరేషను అధ్యక్షునితో ఈ వదర్శనసందర్భమున తీసికొనిన ఛాయాచిత్రము

పుష్ప వదర్శనశాలయందు లతాగుల్లములతో ఏర్పరుపబడిన కిరీటము

విదేశ వార్తలు

సామ్రాజ్య వైమానిక ప్రయోగము

శీఫీల్డ్, మార్చి 1:—సామ్రాజ్య వైమానిక ప్రయోగము ను లండనునండి ఎల్ కంత్ రావరమును, బ్రస్టానుండే బగ్గాను విరమన ఏర్పాటు చేయుటకు వైమానిక పరిశ్రమలకు దేనియ జేసెను. కాని బ్రాహ్మణ్య గారు తిరిగివచ్చినవరకు దేనిని ఆహ్వానించుటకు వీలులేదని వైమానిక మంత్రి తెలియజేసెను.

సర్ విలియం బ్రాహ్మణ్య గారు బాగ్దాదు జేరిరి.

యూదుల జాతీయ గృహము

అరబ్బుల ఆక్షేపణ

బాల్కన్ ప్రకటనను పరిష్కరించు భంగకరమనియు దీనిని మార్చుకొన్న బాల్కన్ గారికి సత్కారము జరుపజాలమనియు ఆయనతో వివిధముల సంభాషణలు జేయజాలమనియు వార్తా పత్రికలు విచారమును దెలుపు నట్ల అందులతో ప్రకటించబడు ననియు పవిత్రస్థానములకు రానియమనియు తెరూసలం, పరిష్కరియను అరబ్బు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు తెలియజేసిరి.

క్రీడా వినిోదములందు వికమత్యముతో బనిజేయుటకు ఏర్పాటులను జేయుచున్నారు. అందరును పాల్గొనుటకు వీలు నటల ఏర్పాటు జేయుచున్నారు.

సార్వభౌముడు స్వస్థతిను గాంచుట

లీఫెల్డ్, పిబ్ర 28:—సార్వభౌముడు దినదినాభివృద్ధిని గాంచుచున్నాడు. ఊపిరితిత్తులవ్యాధి అంతగ లేదు. సార్వభౌముడు ఎప్పుడును బాగుంటున్నదీ తెలియలేదు. ఇంకొక పక్షమువరకు బయలుదేరని తెలియుచున్నది.

సోవియట్ పాలనము

బ్రిటిషు ప్రెస్ యూనియనుల నివేదికము

లిబరలు పత్రికల ఖండనము

లండన్, పిబ్ర 28:—చాలవొట్ల బ్రిటిషు ప్రెస్ యూనియను సంఘమువారి నివేదికమును తీవ్రముగ సోవియట్ పాలనమునుగూర్చి ఆక్షేపించుచున్నారు. సోవియట్ పాలన గప్పిపుచ్చుటకు తయారుజేయబడిన నివేదిక యనుచున్నారు.

బోలిషివికులపట్ల సానుభూతిగల ఆంగ్లేయులమీద ప్రెస్ యూనియనువారు ఆధారపడుటచే సోవియట్ పాలనను గ నివేదికను ప్రకటించిరిని డెయిలీ క్రానికలు పత్రిక వాకొనుచున్నది.

బ్రిటిషు ప్రెస్ యూనియను ప్రతినిధులు తమంతటా ము స్వయముగ విచారించి చెలిసికొనుటకు న్యవధి లేకపోవుటచే తమ చూడవలసిన ప్రదేశము విస్తారముగ నుండుటచేతను కార్మిక పక్షములో ఉభయకక్షీ దారులకు అనుకూలముగ నుండునటుల నివేదికమును ప్రకటించిరిని వెస్ట్ మిస్ట్రీరు గెజటు వాకొనుచున్నది.

డెయిలీ హెరాల్డు పత్రిక ఈ నివేదికమును జూచి తుదకు నిజపరిస్థితులు దెలిసినందులకు సంతసించుచున్నది.

జొమియనులకు వలసపోవుటకు వీలులేకుండ సాంఘిక వాదనాయకులు జేయగల్గిరి. కాని ఈ నివేదికము అనుకూలము గనున్నచో మరల రషియాకు ప్రజలు ఆపుటకు వీలులేకుండ పరుగెత్తెదరని మార్సింగుపోటుపత్రిక డెలుపుచున్నది.

ప్ర్యాంక్ జర్నలు ఒడంబడిక

మిత్రమండలి ఆలోచించుచున్నది

10 రోజులక్రిందట హార్టరు ప్రేస్ గ్రూపు గారు ప్ర్యాంక్ జర్నలు ఆభయపుటొడంబడికను గూర్చి అందజేసిన ఏర్పాటులను హెరియట్ గారు అందుకొనిరిని నమృతముగ తెలియుచున్నది.

1922 లో హ్యూనో గారు చెప్పిన ఏర్పాటుకంటె ఇది సాధారణముగ నున్నది. కాలనిర్ణయము దెలుపలేదు. జర్నలు పాఠ్యప్రతిపి సరిహద్దులకు విపక్షత జూపుటలేదు. ప్రజాభిప్రాయమును గనుగొన్నపిదప యుద్ధముగల్గు సేమో యనుచూచవలను దెలుపుటలేదు. కానితగవులను మధ్యవర్తులద్వారా పరిష్కారము జేసికొనవలె ననుచున్నారు. మిత్రమండలితో ఆలోచించిన గాని ప్రత్యుత్తరము నీయలేదని హెరియట్ గారు చెప్పిరి. పోయినవారములో మిత్రమండలి మంత్రులు చర్చించిరి.

తీవ్రమగు భూకంపము

కనడా యునైటెడ్ ప్రొవిన్సులో

న్యూయార్క్, మార్చి 2:—న్యూయార్క్ లో రైలు స్టేషనులో భూకంపము గల్గి నిన్నటిసాయంకాలము ఒక పురుషుడు చనిపోయెను. ఇద్దరు స్త్రీలు తులగాత్రిబులైరి. 1½ నిమిషమువరకే కంపము గన్పించెను. కనడా యునైటెడ్ ప్రొవిన్సులో గన్పించెను. ప్రాచ్యరాజ్యములందు 1755 నుండి ఇంతవరకు ఇంత తీవ్రమగు భూకంపము ఎన్నడును గలుగలేదట. చాల భవనములు కదలిపోయినవి. కాని నష్టము గల్గినటుల లేలేదు. ప్రపంచము లయనుగు కాల మేతెంచెనని నిశ్చయించి దేవతమునకు 200 మంది న్యూహ్యాంపు ప్రేరు గ్రామస్థులు పోయిరి. అట్టవారు 400 మెట్లు తూర్పుగ కంపము గల్గెననుచున్నారు.

మోటారుబండ్లు డీకొనుట

సాజిదు హుస్సేనుగారికి గాయములు తగిలెను

బొంబాయి, మార్చి 2:—మస్జీదు విశ్వవిద్యాలయపు రిజిస్ట్రారు గారకు సజిదు హుస్సేనుగారు ఒక స్నేహితునితో గలసికీర్తీస్సు రోడ్డుమీదుగ వచ్చుచుండగా ఒక మోటారుకారు వారికారును డీకొనెను. హుస్సేనుగారికి గాయములు తగిలెను. చికిత్సకొరకు వారు ఆసుపత్రికి గొనిపోబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

భర్తాస్థిమరులవల్ల ఏర్పడిన

ఆదాయములు

కామన్యుసభలో ప్రశ్న

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, మార్చి 2:—కామన్యుసభలో కమాండరు కెన్యెర్లీ గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి స్వాధీన మనందున్న 5 జ్యూనిస్థిమరులములమున 700000 స్టర్లింగు పా నుల లాభమేర్పడెననియు వర్సెల్సు సంధివరకుల ననుసరించి ఈ స్థిమరులను రిపరేషను కమిషనువారికి ఇవ్వవలయుననియు మరల కమిషనువారు ఈస్థిమరులను బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి కిచ్చెదరననియు తెలియుచున్నదని వింటుంటును ప్రభువుగారు చెప్పిరి.

నిషేధింపబడిన గంధము

కామన్యుసభలో ప్రశ్న

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

హిందువులగురి "అనియతప్రభోధము" బ్రయోగము "భారతదేశమున బ్రిటిషు పరిపాలనను" ఎం.యెల్.రాయగారి "భారతదేశపు ఆర్థికాభివృద్ధి" లభిపతిరాయగారి "భారతదేశము నకు ఇంగ్లండు ఋణము" అనుగ్రంథములు కార్మిక మాసపత్రిక భారతదేశమునకు పోగుడదని నిషేధింపబడిన విషయమును లాన్సుబరీగారు కామన్యుసభలో ఇండియా మంత్రిదృష్టికి తీసి కొనిరాగా వింటుంటును ప్రభువు గారిట్లుచెప్పిరి:—మొదటి పుస్తకమునందు భారతదేశమున బ్రిటిషు పరిపాలనను విష యమై అసత్యవాతలు ఆధికముగ వ్రాయబడెననియు, రాయ గారు వారిభార్య వ్రాయు వ్రాతలన్నియు రాజద్రోహపుకుట్ర లను ప్రోత్సహించుచున్న వగుటచే వారి పుస్తకము నిషేధింప బడెననియు వింటుంటును ప్రభువుగారుచెప్పిరి. కడపట నూచిం పబడిన పత్రికయందు బ్రిటిషు పరిపాలనములు అంతమొడిచియ టై ఎట్టివాతలు లేకున్నను ఇట్టి ఉద్దేశములు గలవారు ఇందు ఆధికముగ వ్రాయుచుండుటచే ఈపత్రికకూడ నిషేధింప బడెనని వింటుంటును ప్రభువుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

జనాను సంస్కరణములు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లోకియో, మార్చి 2:—వయసుపచ్చిన పురుషులకు వో టింగుఆధికారము కలుగజేయు సమరేజిబిల్లును కానసభవారు ఆమోదించిరి. ఇకను ఈబిల్లు ప్రభువులసభయందు ప్రవేశపెట్ట బడును.

చేతిమగ్గుములపై పన్నును

హెచ్చించుట

సకల వాలాగారి ఆక్షేపణ

లండన్, మార్చి 2:— నేటిదినము కామన్యుసభలో సకలవాలాగారు ముగ్గుములపై ముంకము నూటికి 2 1/2 వంతున్నదనియు, చేతిమగ్గుములపై నూటికి 15 వంతునకుంకము విధించుటచే వైతులకు ఇబ్బందికలుగుచున్నదనియు ఈవిషయ మై ఫిస్కలు కమిషనువారు కూడ ప్రస్తావించియున్నారని యు చెప్పిరి.

లాభముకలుగజేయు పరిశ్రమలసంబంధమున మూలవ్యయ ముగ పరిగణింపదగిన సామానులపై తక్కువముంకమును విధింప వలయునని ప్రభుత్వమువారు ద్వైకించుటచే మరమగ్గుములపైతక్కు వముంకము విధింపబడినది. ఫిస్కలుకమిషనువారి నూచనలపై (చేతిమగ్గుములకు సంబంధించిన విషయమున) ఒకవిధమగుచర్య పుచ్చుకొనెదమని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వాదనము గావించి యుండలేదు కాని సకల వాలాగారి తీర్మానము ఇండియాప్ర భుత్వమువారికి పంపబడునని వింటుంటును ప్రభువుగారు ప్రత్యు త్తరమిచ్చిరి.

విశాఖపట్నమునుండి వచ్చుచున్న స్టారుసెట్టు ఆను స్టీమరు పోర్టునెట్ల బడ్డెంతగలి చెడిపోయెననియు పోర్టునెట్ల నందే రిపేరు చేయబడెననియు ఒక తంతివార్తవల్ల తెలియు చున్నది.

సర్దారు హంతకుడు

నిజము తెలుపుట (ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

కొయ్లో, మార్చి 2:—సర్దారు స్టారు హంతకుడు త్వ సంధర్భమున ఆరెట్టు చేయబడిన ఆనాయక్ సోద రులతో నొకరు తిశీహత్య విషయమునందు సంబంధమున్నదని విచారణయం దంగీకరించెను.

ఏలము! అమ్మకము!!

పి. వి. చెన్నరాయచెట్టి అండు బ్రదర్సు ఇన్సూల్ వెన్సి సందర్భమున (పెటిషన్ నెం 174/1921)

అఫిడవిట్ అన్వేనిగారి ఉత్తరపు నమరించియు, అడమానదార్లు 1. కె. రామలింగయ్యకెట్టి అండు వి.రంగయ్య కెట్టి, పి.వి. వీరబ్రహ్మయ్యచెట్టిగారి ఆస్తికి ఎక్స్కూటరులు 2. కొప్పరపు ముబ్బయ్యకెట్టి అండు బాలయ్యకెట్టి.

పిల్ల అంగీకారముపైన మెసర్సు డౌడన్ అండు కో.,

వారు అడమానమునుండి విడుదలచేసి, సదరు ఆస్తిని ఈదిగువ తెలుపబడిన జాగాలలో, తెలుపబడిన ఠేదులందు బహిరంగయేలము వేసి విక్రయింతురు.

14-8-25 ఠేది కనివారమునాడు మధ్యాహ్నము 2 గం 30 నిమిషములకు మదనపల్లెలోను.

15-8-25 ఠేది ఆదివారమునాడు ఉదయము 9 గంటలకు చిన్నతిప్పసముద్రములోను.

16-8-25 సోమవారమునాడు ఉదయము 9 గంటలకు నిమ్మనపల్లెలోను.

17-8-25 ఠేది మంగళవారం నాడుపగలు 10 గంటలకు వాయల్పాడులోను యేలము జరుగును.

పైన తెలుపబడిన ఇన్సూల్ వెన్సిదారులకు (దివాలా దారులకు) చిత్తూరుజిల్లాలో ఆయాగ్రామములలో వారికి చేరిన యిండ్లు, భూములు (నంజ, పుంజ) వేలమువేసి అమ్మబడును. పూర్తివివరములకు క్యాటలాగుకు మద్రాసు, ముంబాయిచెట్టి పిథిలో, నెం 21 రు గృహములో నున్న ఆక్షన్లకు వ్రాసిన బడయగలరు.

మచిలీపట్నం డి॥ ము॥ కోర్టులో

ఓ. ఎస్. 782/1912 ఇ. సి. 249/1924

వాది:—దారా నమశ్శివాయ.

ప్రతివాదులు:—రాచనగల్ల రుద్రయ్య, అమాను బ్రహ్మం, వెలగలేటి నాగభూషణము.

ఈనెంబరులో ప్రతివాదులకు కేలునోటీసులు అనేక చోట్లకు అనేకపర్యాయములు చేయించినప్పటికి సర్దు ఆయి వుండలేదు. అందుకు గాను 20-8-25 తారీఖునకు వాయిదా వేస్తూ యాపత్రికలో ప్రచురపరచవలసినదిగా కోర్టువారు పుత్త ర్యుదయచేయించివున్నారు. కాబట్టి ఆక్షేపణలు చెప్పకొనవల సినవారు వాయిదాఅయిన 20-8-1925 తారీఖు పగలు 11 గం బలకు పై కోర్టువారియెదుటకు హాజరయి తెలియచేసుకోవలెను. లేనియెడల పరోక్షముందు పుత్తర్యులు వేయుదురు.

పచ్చా లక్ష్మీనరసింహారావు, వాదితరపుష్టిడరు 2-8-1925.

మచిలీపట్నం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O S 345/1913 E P 1925

వాది:—దారాయ నమశ్శివాయ

ప్రతివాది:—వెలగలేటి నాగభూషణం,

యా బ్రహ్మరాచారి

ఈనెంబరులో ప్రతివాదులకు డిక్రినోటీసులు అనేక చోట్లకు అనేకపర్యాయములు చేయించినప్పటికి సర్దు ఆయి వుండలేదు. అందుకు గాను 20-8-1925 తారీఖునకు వాయి దావేస్తూ యాపత్రికలో ప్రచురపరచవలసినదిగా కోర్టువారు పుత్తర్యుదయచేయించివున్నారు కాబట్టి ఆక్షేపణలు చెప్పకొనవలసినవారు వాయిదాఅయిన 20-8-25 తారీఖు పగలు 11 గంటలప్పుడయి కోర్టువారియెదుటకు హాజరయి తెలియచేసుకో వలెను లేనియెడల పరోక్షముందు ఉత్తర్యులు వేయుదురు.

పచ్చా లక్ష్మీనరసింహారావు, వాదితరపుష్టిడరు, 2-8-25.

శ్రీమద్రమారమణ గోవిందోహరిః

మహారాజరాజశ్రీ.....గారికి దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య అనేక సాష్టాంగ నమస్కారములు. ఉభయకుశలోపరి

స్వస్తిశ్రీ రక్షాక్షీనామ సంవత్సర ఫాల్గుణ శు ౧౦ లు (8-8-25) గురువారం, పునర్వసు నక్షత్రయుక్త మిఖనలగ్న మున (అభిజిత్తుహూర్తమున) శ్రీ శ్రీ శ్రీ రామనగరుగ్రామ మున శ్రీగోదండరామచంద్రస్వామివారి యొక్కయు, శ్రీరా మలింగేశ్వర స్వామియొక్కయు ఆలయముల నిర్వాహప్రారంభ (శంఖుస్థాపన) మహోత్సవమున, శ్రీరామదండు శిబిరము యొక్కయు, విద్యాస్థానముయొక్కయు నిర్వాహారంభోత్సవ మును జరుగును. సాయంత్రం సర్వోష్ఠి జరుగును. మహారాజ రాజశ్రీ దేవోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు భగవత్కథావ్రశంస నుపక్రమింతురు. గాన తాము సమటుంబ సపరివారముగా విచ్చేసి యేతత్కార్యసాఫల్యమునకు తోడ్పడి నన్ను కృతార్థుని జేయుదురుగాక అని విన్నవించుచున్నాను. చి త్తగించవలెను.

రామనగరు, చీరాల, } శ్రీశ్రీశ్రీ శేరాల, 2-8-25 } దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య.

శ్రీ చీరాల వాస్తవ్యులు ఈటువూరు కొలయ్యగారి కుమారులు, వెంకటేశ్వర్లు, రామయ్యకృష్ణగారు తమ కిందుతో అనేకబహుకృతులు అర్పించుచున్నారు.

నోటీసు

కడప డి॥ మునసబ్ కోర్టులో

అసలు వ్యాజ్యం నం 81 of 1925

అసలు పెటిషన్ నం 6 of 1925

పై అసలు నెంబరులో వాదులు ఓ పై అసలుపిటిక్షన్లో పిటివనర్లు

1. పోలేపల్లె ముబ్బయ్య, 2. పటారం శేషచార్యులు 3. కిరియపరాజా సుబ్బారాయుడు, 4. వడ్లపంటి అశ్వర్థ మయ్య, 5. పినుపాటి నారాయణ, 6. వడ్లపంటి రాచయ్య, 7. పుల్లగూర వెంకటేశ్వయ్య, 8. తలిచెట్టి వెంకటసుబ్బయ్య. అందరు హిందువులు-సాక్షి వేంపల్లె, తాలూకా పులివెందుల, జిల్లా కడప.

V S

పై అసలు నెంబరులో ప్రతివాదులు ఓ పై పిటిక్షన్లో రెస్పాండెంట్లు

1. చింతకాయల జమాల్ సాహెబ్, 2. కల్లూరు మహ్మద్ సాహెబ్, 3. కల్లూరు దస్తగిరిసాహెబ్, 4. సయ్యద్ బు డ్దెన్ సాహెబ్, 5. నల్లీసాహెబ్, 6. చింతకాయల శిలార్ సాహెబ్, అందరు మహమ్మదీయులు-సాక్షి డిల్లో.

1. కడపజిల్లా పులివెందుల తాలూకా వేంపల్లెగ్రామం పాతపేట బజారుపీథిలో శ్రీ ఆంజనేయస్వామివారి దేవాల యమునకు యెదురుగా పూర్వమువుండి తర్వాత శిథిలమైపడిపో యిన పీర్చావిడి అడుగుజాగాపైన మహమ్మదీయులు ఒక మఠి దునుకట్ట ప్రయత్నించుచుండగా, దానిని కట్టినంతవరకు పెరికి వేయుటకు సుండ్డేటోరి (Mandatory) యొక్కక్షణ్ కున్నా ఇకమిడకట్టకుండా పర్ పెయియర్ ఇకజిక్షణ్కున్ను, హిందువులందరికి ప్రతినీధులుగా వాదులు మహమ్మదీయులంద రికి ప్రతినీధులుగా ప్రతివాదులపైన అసలువ్యాజ్యమును దాఖ లుచేయుటకు శినిల్ ప్రాసీజరుకోర్టు ఆర్డరు 1 రూలు 8 ప్రకారం పర్మిషన్ యివ్వవలయునని పై అసలుపెటిషన్ నం 6 of 1925 ను దాఖలుచేసి, పిమ్మట పై అసలువ్యాజ్యము నం 81 of 1925 రును దాఖలుచేసియున్నారు.

2. సదరు అసలు పెటిషన్ యున్నా అసలు వ్యాజ్య మున్నా 1925 ఫంలరం ఏప్రిలునెల 14 ఠేదికి వాయిదా వేయ బడియున్నది.

3. కనుక సదరు అసలుపిటిషన్ కున్నా అసలు వ్యాజ్య మునున్నా ఆక్షేపణచేయగోరువారు పైకోర్టువారియెదుట 1925 ఫంలరం ఏప్రిలునెల 14 వ ఠేదిన హాజరై ఆక్షేపణ చేసికో వలసినది.

District Munsiff's] Court Cuddapha - M- Ananthagiri Rao, 2-8-1925 District Munsiff.

మదరాసు వార్తలు

లాకాలేజీ ప్రెస్సిపాలు:— ఆర్థిక దేవిమగారు ఇంగ్లాండునుండి తిరిగివచ్చి నిన్న మరల లాకాలేజీ ప్రెస్సిపాలు పదవిని స్వీకరించిరి.

క్రిస్టియన్ కాలేజీ ప్రెస్సిపాలు:— రెవరెండు మెట్టనగారు సీమనుండి తిరిగివచ్చి నిన్న రెవరెండు డాక్టరు మాఫట్ గారిపద్దతుండి ప్రెస్సిపాలు పనిని గైకొనిరి.

చెన్నపురి ఆన్న దాన సమాజము:— చెన్నపురి ఆన్న దానసమాజమువారు ఫిబ్రవరి నెలలో ఆదాయముపై పన్ను పట్టితో సరిగా పదునాలుగువల పదునారుమంది వీరులకు ఆన్న దానముచేసిరి. ఇందులో 680 మందికి ప్రత్యేకముగా ప్రముఖులు కొందరు భోజనముకెట్టిరి. 730 మందికి ఆన్న దాన సమాజమువారి యాజమాన్యముక్రింద ఆన్న దానము జరిగినవి క్రేకు రీమాకు తెలుపుచున్నాడు.

రాకపోకలు:— పి. హెన్రింగ్ బుక్ గారు జె. సి. మెలోనిదంపతులు ఇంగ్లాండుకు బయలుదేరి, పొందుచేరి గవర్నరుగారు నిన్న కలకత్తామీదుగా చంద్రనాగూరువెళ్లిరి. పాల్వూర్ భార్య, మాతురు, కొలంబోవెళ్లిరి.

టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారు మాచివరమునుండి యావులకుడు తిరిగివచ్చిరి.

మహమ్మద్ ప్రాసద్ గారు శే. దుదకుం మదరాసువచ్చిరి. నేడురాత్రిదీల్లికి భారతీకాసనసభకు వెళ్లుదురు.

ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయము: ఒకనవరణ రిజిస్ట్రేషన్ చి. యస్. కర్మ చి. ఏ. చి. టి. గా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీ విజయనగరము మహారాజులుగారు ఏప్రిలునెల లో విదేశములకు సంచారార్థమై వెళ్లుచున్నారని వ్రాసియుంటిని. అది పారపాలు. దానిని విజయనగరం మహారాజులుంగారు ఈమాసమున ఇంగ్లాండుకు వెళ్లుచున్నందున అని సవరించి చదువ ప్రార్థించుచున్నాను.

చెన్నపురి రాజధాని తపాలావారిసంఘము

పై సంఘమువారి కేంద్రసభకు మార్చి నెల 5 వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు సంఘసభననునందుగూడును. సమీపములో యిండియా గవర్నరుమెంటువారు తపాలావారి కష్ట నిర్దురములను తెలిసికొనుటకు తపాలావారిచే నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధిసభ్యులవారికి తేటి నివృత్తలవియున్నారు. అందుపై చేయవలసిన ఏర్పాట్లు యోచింపబడును. ఉపసంఘములు ప్రతినిధుల చెన్నపురికి బంపునటుల కోరబడుచున్నది. గా. కార్యదర్శి.

బాడ్ మింటక్ టోర్న మెంటు:— డా. బి. రాజగోపాలక మెమోరియల్ బాడ్ మింటక్ టోర్న మెంటు 5 వ వార్షికము ఏప్రిలు నెలలో యిప్పుడు నెలవులలో 7 తేదీ నుండి చింతాడ్రీకేట మైడెంటుక్లబ్ వారి యాజమాన్యముక్రిందజరుగును. తిండిగిన్నెలు 5 పతముకములు బహుమతులు. ఇందు ఒక గిన్నె క్లబ్బుకు కాళ్ళెము. రెండవది గెల్వినట్టిముకు మెడల్సుతో ఈయబడును. రన్నర్సుకు మూడవది గెల్వినట్టిముకు ఇడును. 81 మార్చిలో గా దరఖాస్తులు 5 రూపాయల ఫీతో టోర్న మెంటు క్రేకుటరీచేర పంపవలెను. నివరము లచ్చటనుండి యే తెలిసికొనవలయును. ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలెను. క్రేకుటరీ నెం. 13 స్వామినాయకాపిథి చింతాడ్రీకేట, మదరాస్.

బీచ్ మీటింగు:— రేపు సాయంకాలము 6 గంటలకు పి. సి. వెంకటపతిరాజుగారి అధ్యక్షక్రింద వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు ప్రేలుకొన్నిలు ఇభ్యత్వము బడసినందులకు అభినందించుచు బహిరంగసభ తిరువల్లిక్కేటి సముద్ర తీరమున జరుపబడును. భారతీకాసనసభలో బడ్జెటును నిరాకరించుటలో స్వరాజ్యయులకు స్వతంత్రవాదులుగూడ తోడ్పడవలసియున్నదని కోయను తీర్మానముగూడ యుపపాదించబడును. డా. రామారావు, సి. ఆర్. శెట్టి, టి. అదివారాయణ శెట్టి, శశిభూషణ రథ్, డి. రామేశ్వరరావు, బి. వెంకటరత్నం, ఎస్. పర్యమూర్తి మొదలగు ప్రముఖు లుపన్యసించురు. ఎల్లరును విచ్చేయ వ్రాధితులు.

ఒక ప్రమాదము

నేటియనయము నుమారు 7 గంటలకు కొత్తవాలు చానడిగడ్డ నున్నటువంటి ఆర్థాప్లికే విధిలో కూరగాయలను, అమ్మటకు అందరువచ్చి దుకాణములను పెట్టుకొనుట అందరికి తెలిసినవిషయమే. అప్పుడు రెండు ఆవులు ఒకదానిలో నొకటి పోరాడుచు కుమ్ముచును, ఒకదుకాణమువద్ద వేరము చేయుచున్న ఒక నెట్టిమీదబడి ఆనెట్టి అదరిపడి దుకాణము మీదబడిను. పాపము దుకాణమునందుండు కూరగాయలన్నియు, నలిగిపోయెను. నెట్టిగారికిభారముగా దెప్పింతగిలెను. ఈమాదిరి పలుమారుజరుగుచుండును. ఈలాగు యికముందెన్నటికిని జరుగకుండునటుల, మనగవర్న మెంటువారు సరియైన సదుపాయములను చేయుదురుగాక. (విలేఖరి.)

సప్తమాంధ్రాయుర్వేదసమ్మేళనము - మద్రాసు
అగ్రాసపాధిపతి, వైద్యరాజు డంటు సుబ్బావధానిగారు నానాటికి ఆయుర్వేదవిద్యావ్యాపకమునకు ప్రాధాన్యమితి ప్రముగా కలుగుటచే నాంధ్రవైద్యు లందఱును సమావేశమై శ్రోత్రవిషయము లోకేక మాలోచించ వలసియున్నది. నిఖిలభారతాయుర్వేద మహామండలి సమ్మేళన మీయేడు హరిద్వారము లో జరుగనున్నది. అంతకుమున్నే గావింపబడు మన సభలో ముఖ్యాంశము లన్నియు నిర్ణయించుకొని యాంధ్రవైద్య ప్రముఖులందఱు హరిద్వారమునకు గూడపోయి యామహాభయందు గూడ దేశకాలముల కనుకూలమైన విషయములు నిర్ణయించవలసియున్నది. సప్తమాంధ్రాయుర్వేద సమ్మేళనము మార్చి 27, 28, 29 తేదీలందు జరుగనున్నది. సర్. పి. త్యాగరాజు శెట్టిగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగాను డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి. బి. ఎ. ఎం. బి. సి. యం. గారు ప్రధానకార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొనబడిరి. భరతఖండ మంతటితో మనరాజధాని యొక్కవ విజయముగాంచినది. మహామండలి కార్యస్థానము మనవద్దనున్నది. ప్రత్యేకాయుర్వేద విద్యాపీఠము మనరాష్ట్రముననే విభుంధించియున్నది.

దేశమంతట నుప్రసిద్ధిపొందిన ఆయుర్వేద కళాశాలలు మన దేశముననే ముమ్మందు యశముగాంచినవి.

సర్కారువారు కూడ మన రాష్ట్రముననే మొదట ఆయుర్వేదపాఠశాల స్థాపించియున్నారు.

కావున ఆంధ్రవైద్య సాదరులందఱును సభకు దయచేసి సభ జయప్రదముగ జరుప ప్రార్థితులు.

ఎ. వైద్యనాథం

నెక్రటరీ, ఆయుర్వేద ప్రచారిణిసభ

భీమవరం మద్రెలపోటీపరీక్ష

మార్చి 15 వ తేదీ వరకు గూడ పోటీదారులు దరఖాస్తులను పంపవచ్చును

పరీక్ష ఏప్రిలు 12 వ తేదీన ప్రారంభమగును. పోటీచేయ గోరువారు మార్చి 15 వ తేదీలోగా 5 రూపాయలు రుసుముతో దరఖాస్తును భీమవరం త్యాగరాజభక్తి సభ కార్యదర్శికిపంపవలెను. పరీక్షలైన పిమ్మట ఆసామ్యు తిరిగి యిచ్చితేయ బడును. పరీక్షలో మొదటి తరగతిగా నెగ్గినవారికి స్వర్ణపుంట్టాకంకణమును రెండవ తరగతిగా నెగ్గినవారికి సింహతలబుపు బంగారుమరుగుల జతయును బహుమానముగా నీయబడునని శ్రీయుత భిమిడిపాటి మార్యనారాయణగారు నేడు భీమవరమునుండి తంజివారనంపిరి.

మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభ

అధ్యక్షుడవది కభ్యర్థులు

రేపు అధ్యక్షు డెన్నుకొనబడును. నాగపురము, మార్చి 3:- మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభాధ్యక్ష పదవికి రేపు ఎన్నికలు జరుపబడును. ప్రాతమంత్రి యస్. యం. చిట్టావీరు. ప్రస్తుతపు ఉపాధ్యక్షుడు యం. యస్. నాయుడు, వీరారసభ్యుడును స్వరాజ్యవాదియునగు యస్. ఆర్. తంచిగారును యూపదవికి అభ్యర్థులుగ నిలచిరి. (ఆ. ప్రె.)

మద్రాసు శాసనసభ

ప్రశ్నోత్తరములు

మార్చి నెల రెండవ తేదీ జరిగిన శాసనసభ సమావేశమున జరిగిన ప్రశ్నోత్తరములు ఈదిగువ ప్రకటింపబడినవి.

ప్రభుత్వభవనమున దేశీయకళలను

సంగీతమును ప్రవేశపెట్టుట

కడచినసంవత్సరపు బడ్జెటుసమావేశమున జె. ఎ. పల్లా నాగారు మాట్లాడుచు దేశీయ సంగీతవాద్యములకు ప్రభుత్వ భవనమునందు ప్రవేశము కలుగజేయవలయుననియు దేశీయకళలను నిరూపించు చిత్రపుటలను మున్నగువాటిని ప్రభుత్వభవనమునం బుంచవలయుననియు సూచా ఇచ్చియుండెరి. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువా రేమిచర్య పుచ్చుకొనినాయో, పట్టికు పావులయందు సన్నాయివాద్య ప్రవర్తనమును కార్ప రేషను వారు జరుపుచున్నట్లే ప్రభుత్వభవనమునందుకూడ జరుప ఏర్పాటులుగావింపరాదాయని పల్లానాగారు ప్రశ్నింపగా ఈవిషయములందు గవర్నరుగారు ప్యయముగ ఏర్పాట్లు గావింపుకొనెదరనియు ఇతరులు జోక్యముపుచ్చుకొనుటకు వీలులేదనియు ప్రభుత్వసభ్యుడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

డెల్టాకాలువలు

గోదావరి డెల్టాకాలువలను ఆవులబట్ట తెగగొట్టుటన్నిటిని నిషేధించు సముదగ జరుగుటలేదని ప్రభుత్వోద్యోగిశ్రీ ఆభి ప్రాయశచదున్నా రనియు ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువా రేమిఏర్పాట్లు గల్గించిరో తెలుపవలయునని పి. పెద్దిరాజుగారు ప్రశ్నించిరి. ఈవిషయమై ఆ డెల్టా ప్రదేశమునందున్న ఉద్యోగులు రిపోర్టులను పంపియున్నారనియు ప్రభుత్వము వారు వాటిని పరిశీలించుచున్నారనియు ప్రభుత్వసభ్యుడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

ఉప్పుదిగుమతి

(విటిఫునావలలో బరువుకొరకు ఉప్పుమాల భారతవేళ మనకు తేబడుచున్నదనువార్త నిజమా. అట్లయిన మూల ఉప్పు బలపై సుంకమువిధింపబడుచున్నదా యని పల్లానాగారు ప్రశ్నించిరి. చెన్నపురికి ఇట్టిమూటలను (విటిఫునావల వారెన్నడు తేలేదనియు, తెచ్చిన సాధారణ ఎక్సైజుమ్యాటరేటు ననుసరించి సుంకము విధింపబడుననియు ప్రభుత్వసభ్యుడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

మదరాసు

ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ

ఉస్మాన్ సాహెబుగారు నియమింపబడిరి.

ఖాన్ బహదరు ఉస్మాన్ సాహెబుగారిని మదరాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ్యులగ నియమింపబడిరనియు ఏప్రిలు 1 వ తేదీనుండియు చార్జి పుచ్చుకొనెదరనియు చెల్లియుచున్నది. బహుశక్తిగల హోండిపార్టుమెంటు నాక్రమింతురని తెలియుచున్నది. గౌరవనీయులగు గ్రహముగారు రిటైరునువో మేక్ మొకలుగారు వారిస్థానమాక్రమింపవచ్చును. మేక్ మొకలుగారు ఫర్లోమిడ వెళ్లునెడల కాంబెల్లుగారు గాని స్టాఫ్ గుగాుగాని స్థానమునాక్రమింతురు. వీరువురలో కాంబెల్లుగారికే ఎక్కువ యువాకాశములగలవట. మార్చి బ్యాంకుగారు చెవిన్యా మెంటుకు కార్యనిర్వాహకసభలోనే నిలిచియుండుట.

ఉదకమండలములో గుర్రపుపం చెములు

ఉదకమండలములో గుర్రపుపం చెములు మేనెల 2 తేదీ నుండి 16 తేదీవరకు మధ్యమధ్య జరుగుచుండును. గుర్రపుపంచల వివిరముల తెలిసికొనగోరువారు మేజర్. హెచ్. ఏ. పి. ల్లర్ వ్రాండ్ క్రేకుటరీ ఊటేరేషన్ అని వ్రాసి తెలికొనవలెను. అని ఎసోసియేటెడ్ ప్రెస్ వారు తెల్పుచున్నారు.

రాలచే గొట్టి చంపుట

అపామదీయుల దురవస్థ

బాటాలా, మార్చి 2:- ఇటీవల రాలచేగొట్టి చంపబడిన ముగ్గురు అసామ్యుడియ మతాలంబుల శవములు యింకను రాళ్లగుట్టలలో నేయున్నదని అసామ్యుడియ సంఘకార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు. కుమారుల శవములను దీసికొనిపోయి మహమ్మదీయ ఆచారము ప్రకారముగ భూస్థాపనము చేయుటకు ఉత్తరువు నీయవలయునని నియామకులొగారు గోరిరి. కాని ఉత్తరువీయబడలేదు. (ఆ. ప్రె.)

బెంగాలు శాసనసభ

పోలీసువారు బలాత్కారముగ యింటిలో

ప్రవేశించుట

కలకత్తా, మార్చి 2:—యస్. యస్. హల్దార్ (స్వరాజ్యపార్టీ) గారికి బెంగాలు శాసనసభలో జవాబుచెప్పమన దక్కాలో ప్రమాద చంద్ర గంగూలీగారింటిలోనికి పోలీసు వారు బలాత్కారముగ ప్రవేశపెడతదని సర్ హల్దార్జీ కేస్ సను గారు చెప్పిరి. సోదా సాక్షులయెదుటను ఆయింటిని నివసించు చున్న బిల్వేదనాథు గంగూలీగారును ఉండగనే పోలీసువారు లోన ప్రవేశించిరి. ఏపోలీసుయ్యోగియు యోప్రీతి త్రోసి వేయలేదని హాంమెంబరు చెప్పెను. (అ. ప్రె.)

బడ్జెటుచర్చ

కలకత్తా, మార్చి 2:—నేడు బెంగాలు శాసనసభలో బడ్జెటు చర్చను తిరిగి ప్రారంభించినప్పుడు, ప్రాథమికవిద్య సాంకేతికవిద్య, పారిశుధ్యము, ప్రబోధగ్రామము, వ్యవసాయము పశుశుభం-పీడినిమిత్తము రి సంవత్సరములలోగా రి కోట్ల ఆస్తు నుభీయవలెనని శరీరీరంజన్ సర్కార్ (స్వరాజ్యపార్టీ) ప్రభుత్వమునకు సూచించెను. ఈవల్లము ప్రత్యేకముగా ప్రజలలోనుండి యెక్కువనబడిన ప్రతినిధుల లో కూడిన బ్రటీ ల ప ర ము గా నుం చ వ లె ను. పీరి యొక్క అధికారముకు పీరు నిర్వర్తించవలసిన పనులును ఒక ప్రత్యేకశాసనమునే నిర్వచించబడి నూటికి రి నష్టహావన ఆయనపై 80 యేండ్లలో రాష్ట్రములకు విలంబవలెను. వడ్డీకిని నష్టపూర్వకానికి ఖర్చులకు సాయము రికి లక్షల యేర్పాటు కావలసియున్నది. జపానుదేశమునూతనముగా విద్యకొరకై ఆపన లను యేర్పాటుచేసినది. ఈపద్ధతినే యింగ్లాడు కాన్సిలుచారు గూడ అనుసరించిరి. దృక్పథమును విశాలము చేసినచోచిన యెడల విద్యయే అన్నియుత్పత్తులకును కారణమగుచున్నది. పెద్దపెద్ద శాస్త్రయొక్కయు కాలవలయొక్కయు స్క్రిములకన్న నేర్పెడిన యాత్రప్రభుత్వమువారికి లాభకారియును. ఏలనన గ్రువలన ప్రజలకు పనులను చెల్లించుకై అధికమైన తమ ధ్రువలను తాము తెలుసుకొని ప్రజలశాసనములకు యెక్కు లోబడియుండురు.

కో-ఆపరేటివ్ సర్కిల్ యిన స్పెర్ట్సులకు డబ్బుకావలె ని అమగుచు నిల్వయ్యగారు సర్ బాసిట్ బ్లాక్టుగారు చేసి న మామణు యూరరున్నటువంటిదేశములో అందోళనకలగ జాలవని చెప్పిరి. రాష్ట్రీయ కప్పములో 68,00,000 శమీషను ఇచ్చినందున 80,00,000 నిలవకలిగెనని ఆధికపథ్యుడు చెప్పెను. అందువలన ప్రజాయుత్త శాఖలకు తగినదిబట్టి గలదు. మంత్రులు నియమించబడి స్క్రిము లను తయారుచేసినప్పుడు సహాయముచేతునని వాగ్దానముచేసె ను. 7,50,000 పట్టిమెంటరీ గ్రాంటు చర్చలేకుండ ఓటుచేయ బడెను. సభ 17 వ తేదీకి నిలిపివేయబడెను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి దారుణహత్య

దేశబంధు దాసుగారు

ముఢాయాల పక్షమున న్యాయవాదిగా నుండురు

30 లక్షలకు ఏర్పాటు జరిగినది

బానలా హత్యకేసులో ముఢాయాల పక్షమున వాదించుటకు. దేశబంధు దారుణదాసుగారిని కోరిరి. ఆయనకు 30 లక్షల రూపాయల నియ్యటకు నిర్ణయించబడినది. కేసు కలకత్తాకు మార్చవలెనని పిటిషను పెట్టిరి. దాసుగారు మరల న్యాయ వాదిగా పనిచేయనారంభించెదరు. 10 లక్షల లభ్యుడే దాసుగారి కియ్యబడెను." అని యింగ్లీషునుపత్రిక ప్రకటించెను. విచారణ ఏప్రిల్లో ప్రారంభము కావచ్చును. ఈదాసుగారు మరల న్యాయవాది వృత్తినివలంభించెదరు వార్త సమృద్ధిగనడికాదని పలువురు తెలియచున్నారని బొంబాయి పత్రికలు వ్రాసెను.

పన్ను విచారణసంఘము

నాగూరు ఐరోపీయునుల సాక్ష్యము

శ్రీశ్రీ, మార్చి 2:—నేటి సాయంత్రము సర్ కాం థి యొక్క, సర్ గార్డను ప్రభుజు, కామ్య-గార్డు పన్ను విచారణసంఘము నెదుట సాక్ష్యమిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి కటికవాండ్రునమె

వార్త ఇబ్బందులు

బొంబాయి, మార్చి 2:—నిన్న సాయంత్రము నుండియు బొంబాయి మునిసిపాలిటీ వర్గశాల కటికవాండ్రు సమ్మెకట్టిరి. ఒక్క యెద్దను వధించుటకు పురపాలక సంఘము యియ్య కొనకుండుటయే సమ్మెకట్టుటకు కారణము. గొడ్డుమాంసము మేక మాంసము అమ్మకసాయివాండ్రు సమ్మెలోగలసిరి. మాంసపు అంగదులకు నేటి ఉదయమున మాంసముఅమ్మకమునకు రాలేదు. నేడు బొంబాయియందు మాంసపు ఆశీనములేదు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి, మార్చి 2:—కసాయివారల దుకాణములు మూయబడుటచే క్రాఫర్డు మార్కెట్టు నిశ్శబ్దముగనుండెను. కసాయివారలలో బాటు కూరగాయలు, పండ్లు అమ్మువారును దుకాణములను మూసివేసిరి. కసాయివారలయెడ సానుభూతి జూపుటకును, ముందు మునిసిపాలిటీవారు పద్దతింగడులపై పన్ను విధించుటకు దలపెట్టుచున్నారనియు అందులకు అంగదుల వారు అసంతృప్తి పని జూపుటకును కూరగాయలు పండ్లు అమ్ము వారలు సమ్మెయందు జేరిరి ఒక్క క్రాఫర్డు మార్కెట్టునందు మాత్రమేగాక యితరమార్కెట్టులను సమ్మెకట్టును. మాంసము గాని పండ్లుగాని, కూరగాయలుగాని దొరుకుటలేదు. పిట్టలు, చేపలు కూత్రము లభించుచున్నవి. ఇవి అవి ప్రేమముగ నున్న వని చెప్పవలసిన అవసరములేదు. తినుబండారము లమ్ము దుకాణములు మూయలేదు.

కసాయివాండ్రు యిబ్బందులు

పశువులను జంతువులనుబూర్వము బొంబాయి పురపాలక సంఘము పక్షపక్షియై బిక్కుచేయుచున్నది. ఇది కసాయివాండ్రుకు యిష్టముగ లేదు. మార్కెట్టు మావరింపెండెం టుగారు నిన్న బద్రావధశాలకు బోవ పరీక్ష చేయబడిన మాప్పది అవులను పంపుటకు దీసికొనివచ్చెను. అట్లుగావించుటకు అధికారి యియ్యకొనలేదు. వెంటనే 200 ల కసాయివాండ్రు సమ్మె కట్టిరి. దానివలన నేడు బొంబాయిలో మాంసములేదు. ఇంతియ గాక కేసువాముననే మేకలను జంపవలయునని మునిసిపాలిటీ చెప్పుచున్నది. అట్లుచేయుటచే 12 గంటలనంతరము అమ్ముచే పాగ నిల్వయున్న మాంసము వాసనగొట్టును. వాసనవేయుచు న్న మాంసము తినిభోదారులు పొరవేయుదురు. ఇది కసాయి వాండ్రు యెప్పు రెండవయిబ్బంది. సడ్లును, కాయగూరలను అమ్మువారు లేవు దుకాణములను దెబ్బచెదరు. కాని కసాయి వాండ్రుయొకను పట్టుదల వదులులేదు. (అ. ప్రె.)

శ్రీయుత కాండ్రేగుల

రామచంద్ర రావుగారు

నిన్న విడుదలచేసిరి

శ్రీయుత రామచంద్రరావుగారిని నిన్న (2 వ తేదీ) మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు కోయంబుత్తూరు చెరసాలనుండి విడుదలి. నేడునయము (8 వ తేదీ) మొయిలులో వారు చెన్న పురికి వచ్చిరి. ఇచట రెండుకోజులుండి పిమ్మట రాజమహేం ద్రవరం చెల్లెదరు. వీరికి 1924 ఫిబ్రవరి 16 తేదీని రాజమహేం ద్రవరమున అరెస్టుచేసిరి అనాడే 15 నెలలు కఠిన శిక్ష వేసిరి. ఫిరవదును 25 వత్సరములు. శ్రీయుత మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య గారు కారాగృహమున కేగినపుడు వీరు కాంగ్రెసుపత్రికకు సంపాదకత్వము వహించిరి. వీరు 1921 జనవరిలో బి. ఎ. పరీక్ష కు దరఖాస్తు చేసిరిగాని అంతలోనే ఆసహాయార్థము తీర్మాన ము నాగపూరు కాంగ్రెసులో అమోదించబడి నందున కళా శాలను బహిష్కరించిరి. రాజమహేంద్రవరము తాలూకాలో కాంగ్రెసు ప్రచారము గావించిరి. పిమ్మట కాకినాడ జాతీయ పాఠశాలలో ఒకవత్సరము ఉపాధ్యాయుడుగానుండెను. పిమ్మట రాజమహేంద్రవరము తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘమునకు కార్యదర్శిగానుండెను. వీరిని కొంతకాలము రాజమహేంద్రవర ము చెరసాలలోనుంచి పిమ్మట కోయంబుత్తూరు చెరసాలకు మార్చిరి. కోయంబుత్తూరు చెరసాలలోని ముఢకాలయమున వీరు అసెంటింటు ఫోయముగా పనిచేసిరి. వీరికి జయిలులో ఆదరణయును అరోగ్యమును మొత్తముమీద చాగుగనే యుం డెనని నేడు బి. నూర్యనారాయణరావుగారు మాట వ్రాసిరి. తిరువళ్ళీలో బిగుస్త్రీటులో 18 వ నంబరు గృహమున ప్రస్తుతము వీరు బసచేసిరి.

ఆంధ్ర స్వరాజ్యపార్టీసభ

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఈనెల 1 వ తేదీని బెజవాడ పట్టణమునందు ఆంధ్ర స్వరాజ్యపార్టీ మహాజనసభ సమావేశమైనది. సభ్యులు చాల మంది వచ్చియుండకపోయినను ఉత్సాహకరముగ నున్నది. అధ్యక్షులగు మ-రా-శ్రీ వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి.

ప్రభుత్వమున క్రొత్త కార్యనిర్వాహక సంఘమునకు ఎన్నికలుజరిగినవి. మ-రా-శ్రీ అయ్యదేవర కాశీశ్వరావు పంతులుగారు అధ్యక్షులుగను, డాక్టరు డి. యస్. రామచంద్రరావుగారు, ఉన్నర లక్ష్మీనారాయణపంతులుగారు, సమ్య దుమొహిద్దీన్ బి. ఆచారీగారు కార్యదర్శులుగను ఎన్నుకొన బడిరి. మరియు అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావుపంతులు, వింజ మూరి రంగారావులుగారల అభిలభారశ స్వరాజ్యపార్టీసభకు ప్రతినిధులుగ నెన్నుకొనబడిరి. (ప్రస్తుతము పదివేలరూపాయలు ఆంధ్ర స్వరాజ్యపార్టీకి విరాళముగ నియ్యటకు అభిలభారత స్వరాజ్యపార్టీని ప్రార్థించుచు తీర్మానించడమైనది.

కర్నూలుజిల్లాలో మద్రాసుశాసనసభకు ఖాళీయైన స్థానములో తగినవారిని స్వరాజ్యపార్టీపక్షమున నిలుపజేట్టుటకు తగినవిర్పాటుచేయుటకు గాడిచెల్ల పారిసర్వోత్తమరావు పంతులు సయ్యదు మొహియద్దీన్ ఆచారీగారిని కమిటీగా యేర్పాటుచేయుటకు తీర్మానించబడినది.

ఆంధ్రరాష్ట్ర స్వరాజ్యపార్టీ కాన్ఫరెన్సును శ్రీఘమై సంతకర్తలలో బెజవాడయందు జరుపుటకు, స్వరాజ్యపార్టీ ప్రముఖులను దానికి ఆహ్వానించుటకు తీర్మానించడ మైనది.

శ్రీయుత వేమవరపు రామదాసుపంతులుగారు స్టేటు కాన్సిలు ఎన్నికలలో స్వరాజ్యపక్షముతరపున అభ్యర్థిగా నిలిచి గౌరవప్రదముగ గెలుపొందినందుకు రామదాసుపంతులు గారిని, కాంగ్రెసునందు విశ్వాసముమావించి యీ పార్టీవారికి తమసమృదులను యిచ్చినందుకు వోటర్లను యీసభికారు అభినందించుచున్నారు.

సంవత్సరము వైకాళమునుండి ఆంధ్ర స్వరాజ్యపార్టీ ప్రవేశించెడుగావుండి వ్యయప్రయాసలకోర్చి పనిచేసిన వేమ వరపు రామదాసుపంతులుగారికిని, సెక్రటరీలకును, కార్య నిర్వాహకసర్గమువారికిని యీసభికారు కృతజ్ఞతాపూర్వక పం దనము లర్పించుచున్నారు.

కుప్త నివారణసంఘము

ఆటంపేలు పనులు చేయబడెను

ఇయోతుమాలు, మార్చి 2—రాజప్రతినిధిచే నేర్పాటు చేయబడిన సంఘము తరపున కుప్తనివారము కొరకు సామ్యును పనులుచేయుటకు నిన్న నిచ్చట డిప్యూటీకమిషనరుగారైన రావుగారు పురమండీరమందొక సమావేశమును జరిపిరి. రావుగా రధ్యక్షులుగను, డాక్టరు యస్. కె. శేనుగారు కార్యదర్శిగను 26 గురుసభ్యులుగలకమిటీయేర్ప డెను. సమావేశమునకు బెక్కండ్రు వచ్చిరి. ఆయనల రూపాయలు వసూలయ్యెను, పర్యాజాగీరుదా రగు డత్తాత్రేయ కృష్ణరావుగారు రూ 1000 లును సోనుగా ను వాస్తవ్యులగు యల్. జి. రూయకాంగు గారు రూ 1000 లును విరాళముగ నొసగిరి. జిల్లాయందు 20,000 లు వసూలు చేయుటకు కమిటీవారు ఉద్యుక్తులుగ నున్నారు. (అ. ప్రె.)

విశాఖపట్టణముజిల్లాలోని వలంటరీర్లు కు విజ్ఞాపి

మార్చి 2న రివ తేదీమొదలు 10 వతేదీవరకు ఉపాధ్యక ఆ గ్రహారంలో స్వామివారికళ్యాణము ఘోషనము జరుగును. ఆ సందర్భమున కాంగ్రెసు, ఖద్దరుప్రచారము జరుపుటకు వలంటీ ర్లుకావలసియున్నారు. భోజన ససతిసదుపాయము ఏర్పాటు చేయబడి యున్నది. తమ కాంగ్రెసువారి వద్దనుండి తమ్యులను పంపుమిన్నట్లు అధికారపత్రములతో వలంటీర్లు రివ తేదీకి ఉపాధ్య క నరసిపట్నంపైవనుకు రిమైళ్లమారమున గలదు. 2-వ తేదీని జిల్లాజాతీయోప సంఘసభ ఆక్కడనే జరుగును. ఉత్తనప్రభుత్వ తరములు శ్రీమక్ష్మితివాద భయంకరమంతరత్వం కంకట గోపాలాచార్యులుగారు (ఉపాధ్యక, నక్కపల్లిపొట్టు) అని వ్రాయవలెను.

మల్లి మదుగుల కోదండరామస్వామి, కార్యదర్శి, జిల్లాజాతీయోపసంఘము విశాఖపట్నం

ప్రభుత్వోద్యోగములందు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము

చెన్నపురి కాననసభలో చర్చ
నల్లేశ మొదలియారుగారి తీర్మానము

నిన్న మధ్యాహ్నము చెన్నపురి కాననసభయందు ఆర్థికభూమి ఆయోగ్యులపట్టికను ప్రజాశాసనసభ తరువాత, ప్రభుత్వోద్యోగములందు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును గమనించుటను గురించి చా|| సి. నల్లేశ మొదలియారుగారు రుపపాదించిన తీర్మానముపై సాయంత్రమువరకు దీర్ఘమైన చర్చ జరిగెను. తుదకు చా|| బి. టి. రామలింగచెట్టిగారు రుపపాదించిన సవరణ సభవారీచే సంగీకరింపబడెను.

చా|| సి. నల్లేశ మొదలియారు

నల్లేశ మొదలియారుగారు ఈక్రింది తీర్మానమును సుపపాదించిరి. "ప్రభుత్వమువారి క్రిందనున్న "లోపము" "అపవర" గ్రామ సర్పంచులయందు మాటికి 40 చొప్పున, హిందూ బ్రాహ్మణేతరులకును, 10 చొప్పున నిమ్మబాతులకును, 15 చొప్పున మహమ్మదీయులకును, 10 చొప్పున భారతీయ క్రైస్తవులకును, 10 చొప్పున బ్రాహ్మణులకును మిగిలిన స్థానము లిరసంఘములకును, పోటీపరీక్షల నొనర్చి నియమించుటకును ఏర్పరచవలెనని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫార్సుజేయుచున్నారు." ఈతీర్మానము గత కాననసభయందే యుపపాదించబడినదిగాని చర్చమాత్రము ఈసభకు నిమిషించుటకే.

రామలింగచెట్టిగారి సవరణ

చా|| బి. టి. రామలింగచెట్టిగారు, తీర్మానమునకు బదులు ఈక్రిందివాక్యములజేర్చవలసినదని ప్రతిపాదించిరి.

"ప్రభుత్వమువారు, 15-7-22 తేదీ నా 658 జి. ఓ. యందును 6-2-24 తేదీ నా 76 జి. ఓ. యందును వివరించిన విధానము ఆచరణయందు వెల్లు పనిజేయుచున్నదియు విచారించుటకును-ప్రభుత్వోద్యోగములందు తిరస్కరణకు, తమకు స్వాధీనముగ రావలసిన భాగమునందని సంఘములకు ప్రస్తుతపు అన్యాయములు తొలగింపవలయునని మొదటి యవకాశము సగుటకు తగుపద్ధతులను సూచించుటకును ఈసభనుండి ఒకయుపసంఘమును నియమింపవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు."

రామలింగచెట్టిగారు సైవరణ సుపపాదించుచు-రెండు ప్రభుత్వమువారి యుత్తరములు సరిగ నములలో నుంచబడలేదని-భక్తులందరినీ వ్యాపించియున్నదని నుడిచిరి. ఇది చాలకష్టసాధ్యమగు విషయమనుటకు సందేహములేదు. ఈసమస్యను సంతృప్తిగ పరిష్కరింపనియెడల దేశభివృద్ధి చెనుకబడును. అందుకు గలసి దేశీయాదర్శమునకు పనిజేయుటకు వీలుండదు. స్వరాజ్యముకొరకు పనిజేయు నీకాలమున నీయుద్యోగముల మాటలు రుచింపకపోవచ్చును.

బి|| బి|| ఎరిరాజులునాయుడుగారు సవరణను బలపరిచిరి.

జె. ఎ. సాల్వానాగారు, ఈసమయమున, రామలింగచెట్టిగారి సవరణయెడల ప్రభుత్వమువారి వైఖరిని తెలుపవలెననియు ప్రభుత్వమువారు సవరణ సంగీకరించుచో దాను తనసవరణను పాదింపవలెననియు నుడిచెను.

చా|| సి. నల్లేశ మొదలియారుగారు:— సవరణలో గావింపబడిన సూచన ఈసమస్యను మూలద్రోయు మార్గమనియు, ఆయినను ఏదైన సమాధానమునకు వచ్చుట కెన్నియనెడల సవరణ సంగీకరించెదననియు నుడిచెను.

మరియుక సవరణ

జె. ఎ. సాల్వానాగారి క్రిందిసవరణను సుపపాదించిరి. "జేర్సేరు ప్రభుత్వోద్యోగములందు నియమించుట కర్తవ్యము నియమించుటపుడు-ఆయాసంఘములందుగల విద్యార్థులను బట్టి ఆయాసంఘముల ప్రాతినిధ్యమును నిర్ణయింపవలెననియు, పంచముల పందర్బమున మాత్రము-ఆయాసంఘముల విద్యార్థులను నిర్ణయించుట కవసరమగు కనిష్ఠవిద్యార్హత లున్నచో వారికి ముందు పాక్క నొసగవలెననియు, ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫార్సు జేయుచున్నారు."

సాల్వానాగారు సైవరణ సుపపాదించుచు, రామలింగచెట్టిగారి సవరణలోని ఉపసంఘమువారు సైవరణను ప్రాతిపదికముగ దీసికొనవచ్చుననియు నుడిచెను. విద్యార్థులకర్తవ్యముల నిరసంఘములవారికంటె బ్రాహ్మణులెక్కువ ఉపయోగించు

కొనిరి అందుచే వారే అధిక సంఖ్యాకులుగా నుద్యోగములలోనికి దీసికొనబడిరి. అది వారి తప్పుగాదు. అర్హతలున్నవారగుటచే వారి కుద్యోగములు వచ్చెను. అందుచే విద్యార్థి-ముఖ్యపరీక్షగా గమనింపవలెను. నిమ్మబాతులకు మాత్రము ప్రత్యేక సదుపాయము లొనర్పవలెను.

వీరయ్య ఆర్. శ్రీనివాసకాగారు సైవరణను బలపరిచిరి.

చా|| బి. టి. రామలింగచెట్టిగారు:— రెండవసవరణను ఎదుర్చుచు ఆయాసంఘములలోగల విద్యార్థుల సంఖ్యను బట్టి మాత్రమే ప్రాతినిధ్యమును నిర్ణయింపరాదని నుడిచిరి. ఈ విషయమున భేదాభిప్రాయముగలవారు. అందుచే ప్రస్తుతముగల అన్యాయములగురించియు వానిని తొలగించుపద్ధతులగురించియు నోక్తయవసంఘమువిచారించుటసరముగాన సాల్వానాగారు తనసవరణనుపసంహరించుకొనవలెనని కోరిరి.

సాల్వానాగారు సవరణ సుపసంహరించుకొనిరి.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు, ఈసాంఘికవివాదములవలన బాతీయాభివృద్ధికి చాలభంగముగలుగుచున్నదని నుడిచిరి. అందుచే నీ విషయమున తీర్మానములవలన గాక అన్ని పక్షముల నాయకులును గలసి రాజీతేసికొని సమాధానపడవలయును. తీర్మానములోని పదముల నిర్మాణము చాల అపాయకరముగ నున్నది. అందుచే నీతీర్మానమును నవల సమాధానమును కుదుర్చుకొనుటకు ప్రయత్నింపవలెను.

చా|| బి. టి. తేజికాచలం చెట్టిగారు టి. రామలింగచెట్టిగారి సవరణను బలపరుచుచు, ప్రభుత్వమువారు జారీజేసిన యుత్తరములను పాఠ్యకర్తలనున్నందును జిల్లాయందును గూడ గమనించుట లేదని నుడిచిరి.

ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారు, ఒక యుపసంఘమును నియమింపవలెనని కోరుచు, ఇదివరకే యుద్యోగములలోనున్న యువకుల హక్కులకు మాత్రము భంగము గలిగింపరాదనియు నుడిచిరి.

ఆర్థికసభ్యుడు

గా. ఆర్. ఎ. గ్రహామగారు, ప్రభుత్వమువారికిరవున మాటలాడుచు, ప్రభుత్వోద్యోగములందున్న బ్రాహ్మణుల నందరిని ఒక్కమారు వెడలగొట్టి, ఆస్థానములందరిని మొత్తము మేరయు వేగముతో-బ్రాహ్మణేతరులచే నింపవలెనని తలచుట ఏమాత్రమును న్యాయముగాదని నుడిచిరి. ఉద్యోగముల మొత్తము సంఖ్యలో పాల్వి భీచియెడల, ప్రతివత్సరమును గలగు ఖాళీలసంఖ్య చాలస్వల్పముగనుండును. అందుచే ప్రభుత్వమువారు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును గురించి కావించిన యుత్తరములవలన ఎక్కువ ఫలితముల గన్పరుచుటకు చాల సవరణములు పట్టును. ఈ దినమున జరుగుచున్న చర్చయొక్క వైఖరిని జూడగా, ఆయాసంఘములలోని వ్యక్తులకు జీవనోపాధులగల్గించుటకే ప్రభుత్వోద్యోగములేర్పడెనని యెంచుచున్నట్లుదోచుచున్నది అది చాలపొరబాటు. పరిపాలనావ్యవహారములు సరిగనిర్వహింపబడునట్లు చూచుటయు, పనిస్థావముగను, మిలేవ్యముతోను జరుగునట్లు చూచుటయు, అవసరమైనవానికంటె నెక్కువపడవు లుండకుండ జూచుటయు. క్రిష్టమధులసవారి నాకర్షించునట్లు మంచితేజము లొసగుటయు, ప్రతివారును దీసికొనుచున్న వేతనమునకు తగిన పనినిజేయునట్లు చూచుటయు ప్రభుత్వమువారివిధి. అందుచే సాంఘిక కారణములచేత మాత్రమే ఉద్యోగములకు నియమించుటగాని, ప్రమాదముజేయుటగాని వైర్యమునకు విరుద్ధముగ నుండును సాంఘిక కారణముచే. అభ్యర్థియొక్క శక్తిసామర్థ్యముల గమనించుట నూనిజేయునెడల, ప్రభుత్వమువారు పన్నునొసగప్రజలయెడల నిర్వర్తింపవలసినవిధిని నిర్వర్త్యమొనర్చినవారగుదురు. కొన్ని సంఘములవారు గావించుచున్నది నీర్వాదులను తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారెంత ప్రయత్నించినను ఇంకను ఉద్యోగములందు బ్రాహ్మణులసంఖ్య అధికముగనున్నదని ప్రభుత్వమువారు గమనించుచునే యున్నారు. ఉద్యోగులలో నుండు వ్యక్తిగతవిషయములకు తావులేకుండజేయుటకుగాను స్టాఫ్ సెలక్షనుబోర్డు నియమింపబడెను. ఈ బోర్డును నియమించినపుడు నా 658 జి. ఓ. ఓ. ఓ. సూత్రములను గమనింపవలెనని వారికి తెలుపబడెను. వారావిషయమును గమనించిరిని నమ్ముటకు కారణముగలదు అభ్యర్థులలో శక్తిసామర్థ్యములగులవానిని సెలెక్షుజేయుట ఈబోర్డుపని. బ్రాహ్మణేతరులే నియమింపబడునట్లు చూచుట వారిపని గాదు. ఈబోర్డు వచ్చినప్పటినుండియు నియమింపబడిన బ్రాహ్మణుల సంఖ్య ఇదివరకుకంటె చాలతక్కువ. చెనుకటిసంఖ్యకును ఈసంఖ్యకు

ముగల వ్యత్యాసము చాలఅధికము. ఈ యుత్తరము 2 వత్సరములుగా మాత్రమే ఆచరణలో నుండెను. బ్రాహ్మణులను పూర్తిగా నిషేధింపవలెనని యుత్తరముజేసినవేదప్ప, ఈవ్యత్యాసములో ఎక్కువమార్పు గలిగింపదు. బ్రాహ్మణులెవ్వరికిని ప్రమాదమునీయరాదని ఈసభవారు యుద్దేశమా? శక్తిసామర్థ్యములమాట విచారించుకదా, చిరకాలానుభవమును నిర్వర్త్యమొనర్చి క్రింది బ్రాహ్మణేతర ఉద్యోగుల నొక్కమారు వైఆధికారములలో నుంచబడవలెనని ఈ సభవారి యుద్దేశమా? అర్హతలదాదాయని ఏమాత్రము విచారించక ఉద్యోగములలో నియమింపవలెనని సభవారి యుద్దేశమా? అందుచే ప్రభుత్వమువారి యుత్తరపు సరియగు ఫలితముల నీయలేదని గౌరవనీయుపసభ్యులు చలచుటకు కారణమేమి? ఈ సభవారుగాని, లేక నిజముగ వేర్వేరు సంఘముల ప్రతినిధులుగల ఏ సంఘముగాని ఈవిషయమును బాగుగ విచారించి ఒక సమాధానమునకు వచ్చినయెడల నది ప్రభుత్వమువారి యుత్తరపునందేయున్నట్లు మారుగాంచగలెదము. అందుచే నోక్తయుపసంఘమును నియమించుటకంటె ఈ సమస్యలో సంబంధముగల సభ్యులు ఒకచోగూడి చర్చించి తాము గోరువదేదియో ప్రభుత్వమువారికి తెలుపుట నుంచిది.

సర్. కె. వి. రెడ్డి నాయుడుగారు రామలింగచెట్టిగారి సవరణను బలపరుచుచు, సైవరణనింపబడినది. ఓ. ఎట్టి పరిస్థితులందేకారణముచే గావింపబడినదియు వివరించి, పాఠ్యకర్తలనున్నట్లు జిల్లాలలోగూడ నది సరిగ గమనింపబడలేదని నుడిచెను. బ్రాహ్మణులను పూర్తిగా నిషేధించునెడల పరిపాలనాస్థావము తగ్గిపోవునను జెడరింపు చిరకాలమునుండి వినుచున్నాము. దానికి వృద్ధాప్యము వచ్చినది. పరిపాలనకాఖిలం దందరికిని సరిసమాన భాగములేనిది ప్రజలందు సరిసమాన భావముకుదురు. వైసన్నవారు కొంత క్రిందకు క్రిందనున్నవారు కొంత పైకివచ్చినగాని సరిసమానత్వముండజాలదు. సరిసమానత్వమే ప్రజలనైక్యమొనర్చి ఒకజాతిగా బలపరుపగలకే బ్రాహ్మణులను పూర్తిగా నిషేధించుటగాని మా యుద్దేశముగాదు. వారి భాగము వారనుభవింపవలెననియే మా యుద్దేశము ఈ మాత్రము నా చరణలో పెట్టుటకు సర్వజనాంగీకారమును మార్చుచున్నయెడల దానిని గమనింపటకు ఈ యుపసంఘము తోడ్పడగలదు.

సత్యమూర్తిగారు రామలింగచెట్టిగారి సవరణను బలపరుచుచు ఈసమస్యపరస్పరప్రేమతో పరిష్కరించు కొనవలసినదని నుడిచిరి. ప్రభుత్వోద్యోగములచే నేసంఘములభివృద్ధినిందదను విషయము నిజమైనను ఈసమస్యను సౌభ్రాతృభావముతో పరిష్కరించుకొనవలెను. స్వరాజ్యసంపాదన మొదలగు విషయములకు దేశీయుల డృష్టివంతము కేంద్రీకరింపవలసియున్నది. ప్రతిసంఘమునకు వారివారి హక్కులకానూకొనుటకు తగురక్షణము నొసగవలెను.

ఎ. రంగనాథ మొదలియారుగారు రామలింగచెట్టిగారి సవరణను బలపరిచిరి.

సి. రామలింగారెడ్డిగారు:— ఈసవరణయందు నూచించిన యుపసంఘము తగు జాగరూకతతో విచారించినయెడల నిందువలన కొంతమంచిగలుగగలదని నుడిచిరి. స్వరాజ్యసంపాదనము మొదలగు సమస్యలను గురించి విచారించు సమయమున నిట్టి ప్రశ్నలు సంభవింపరాదు. అందరకును సంప్రేమికరముగ విషయమున నీసమస్యను పరిష్కరింపబడిన తీర్మానము చాల అభివృద్ధికరముగ నున్నదిగాని ప్రభుత్వమువారు దీనిసంగీకరించెదమగాక యని ఆశించెదను.

చా|| నల్లేశ మొదలియారుగారు సవరణ సంగీకరించినతరువాత ఫోటునకు బెట్టగా సభవారిచే సంగీకరింపబడెను.

అంతటితో సభముగి సెను. తిరిగి బుధవారమున సమావేశము జరుగును.

కన్య కావలెను

మగవాడగల యజ్ఞవల్క్యైయోగికుటుంబమునకు చెందిన యువకుని కి యోగ్యులగు విద్యాలయమునకు మర్యాదగలకుటుంబమునకు చెందిన 16 సంవత్సరములలో గా ప్రాయముగల కన్య కావలెను. వరునివహిస్తు 33 సంవత్సరములు. కాశ్యపవగోత్రము. నెలకు రు 80 జీతము తెచ్చుకొనుచున్నాడు. వలయునారు యాక్రింద చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

వరుడు C/o Post Master,
P. O. Peddapuram, Godavari Dt.

విదేశీ వార్తలు

సామ్రాజ్య ప్రతిష్ఠాపనము

కార్యనిర్వాహకవిధానము

ప్రభుత్వమువారి క్రొత్తయోర్పాటులు

లండన్, ఫిబ్రవరి 27:—సామ్రాజ్య ప్రతిష్ఠాపనమును

అధినివేశ వర్తకకాఖా సహాయపరిశ్రమను, గవర్నరులను నిర్వహించుటకు ప్రభుత్వచట్ట వివరములను ప్రకటించిరి. ఈ గవర్నరులు మాడుపరిపత్తినివ్వవలసిన పనికేసెదరు. ఈసంస్థ కను ఖర్చులను ఇచ్చునంతకాలము, దొంగిలించుట, ఇండియా దేశమును ఒకగవర్నరును నియమించవలెను. ఇతరగవర్నరులను వర్తక సంఘము వారును, అధినివేశ కార్యాలయమువారును, కోశాధిపతులను వ్యవసాయ కాఖా మాతృకు, అధినివేశ వర్తక సంఘము వారును నియమించెదరు. ప్రకృతికాత్త్రసంఘములవారు పారిశ్రామికపరిశోధకసంఘమువారును తమతరపున 10 మంది కెక్కునగాకుండు నియమించవలెను. ఇందులో సామ్రాజ్యగనులపనివాండ్రతరపున ముగ్గురుండవలెను.

దీనికొరకు ప్రతిసాలన 9000 పౌనుల చొప్పున 311 రి సంవత్సరములవరకు ఖర్చుచెట్టవలసింది. ఈవిధానము అమలుచేయబడినది.

ఫ్రెంచి మోటారుబండ్లు

చాదుసరసువయనము

ప్యారిస్, ఫిబ్రవరి 27:—తునీషియాలో వచ్చుచున్న ఫ్రెంచిమోటారుబండ్లు చాదుసరసును జేరెను. 850 కిలోమీటరుల దూరము నడచినది.

ఫ్రెంచి ఆర్థిక పరిస్థితులు

ఆర్థికప్రముఖ కోతలు

ప్యారిస్, ఫిబ్రవరి 27:—ప్ర్యాంక్షుధరను యభివృద్ధి జేయుటకై ఆర్థికప్రముఖ కోతలను నిశ్చయించిరి.

విదేశీయులపై పన్ను

విదేశీయులు 200 ప్రాంతాల పన్ను నీయవలెను. విదేశీ కార్యములు కొన్నివరకులను సెరవేర్చవలెను. విద్యాభ్యుదయము 10 ప్రాంతాల నీయవలెను.

రుమేనియా హక్కులు

జర్మనీతో తగవు కుదరలేదు

లండన్, ఫిబ్రవరి 25:—యుద్ధకాల ఆక్రమాసందర్భములో ఇవ్వబడిన మొత్తమునుగూర్చి జర్మనీ రుమేనియా తగవు కుదరలేదు. కాని రుమేనియా జర్మనులను తరుముచున్నారనియు, జర్మనులకును, సోత్తుపై చర్యను దీనికొనచున్నారనియు తెలియచున్నది.

ప్రస్తుతపు చిక్కులన్నిటికిని దెబ్బనేకారణమని రుమేనియా విదేశాంగమంత్రి చెబుచున్నాడు. జర్మనీ ఇదివరకు కొన్ని సంవత్సరములక్రింద ఆక్షేపించిన నట్టియు ఇప్పుడాక్షేపించినట్టి మొత్తమును కొంతవరకు దగ్గించుటకు ఒప్పకొంటిమని రుమేనియాను చెబుచున్నాడు. ప్రస్తుత సందర్భముల నాలోచించి అత్యవసరకారణము ప్రయత్నములనుజేసికొనక నిష్పనదిగాదు ఇంతవరకు రుమేనియా ఎట్టిచర్యను దీనికొనలేదు. బహిరంగముగ కయ్యమునకు దిరుగుట కిష్టములేదని చెబుచున్నది.

జర్మనీ దెబ్బపొందుటకు బుకారెస్టులో ఎవరును లక్ష్యతెట్టలేదు. అధికయుద్ధము రుమేనియాకంటె జర్మనీకే ఎక్కువ పమాదకరము.

సివిలుసర్వీసు అంచనాలు

లండన్, ఫిబ్రవరి 27:—1925-26 సంవత్సరమునకు సివిలుసర్వీసు మందిపు 287000000 పౌనులు వేయబడెను. నిరుపేదలకు 801,000000 పౌనులు ఆయెను.

న్యూయార్క్ పానుధర

మారకము పడిపోవుట

లీఫ్ట్, ఫిబ్రవరి 27:—నేడు న్యూయార్క్ లో పానుధర నాలుగు డోలరులను, 75 కి పంతులు పడిపోయెను. న్యూయార్క్ ఫెడరల్ రిజర్వ్ బ్యాంకు డిస్కంపుంటుధర తగ్గి పోవుటచే ఈమందము గల్గెను.

దక్షిణఆఫ్రికా ఆసియా

వాసులపై దాడి

కేపుటౌన్, ఫిబ్రవరి 25:—ప్రస్తుతపు పార్లమెంటు సభలో ఆసియావాసుల సమస్యయే చంచలమును గలంగజేయుచున్నది.

వర్ణవివక్షతచట్టము రెండవపర్యాయము చర్చించినపిదప భారతీయులను దేశీయులతో సమానముగ జేయుటచే ఆసియా అంతయు దక్షిణఆఫ్రికాను ద్వేషించుట కేర్పడునని ప్రభుత్వమువారిని స్పష్టమైనవాని చక్కగ మందలించెను. ఈవిషయమై ప్రయత్నములనుచేయుటకు రెండవపర్యాయము మార్చి 6 తేదీన ప్రవేశపెట్టెదరు. కర్నలు కాలిఫోర్నియా దీనిని ప్రవేశపెట్టిరి.

ట్రాన్సువాలులో ఎచటను వర్తకపు లైసెన్సులను మరల ఇచ్చుటకుగాని క్రొత్తగా జారీచేయుటకుగాని పిలువేకుండ ఆసియావాసులకు పలుకుబడియున్న ప్రతికంపెనీకిని ఈవిల్లు వర్తించును. ఆసియావాసులకు భూములుండగూడదు.

ప్రభుత్వలైసెన్సులపై ఏమియు లేలలేదు. కాని ఈవిల్లుకు అవకాశములేకుండనే బోవు సమకొనుచున్నారు. చాలమందిసభ్యులు ప్రతికూల భారతాభిప్రాయమును గ్రహించిన పిదప యీ చట్టమును ఆలోచించుటకే వ్యవధి యుండదనుచున్నారు.

భారతీయులను గూడెములలోనుంచుటలో చెలివిన యభిప్రాయమునకు ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమెట్టిదో తెలియదనుచున్నారు.

భారతీయులవిషయమై ప్రభుత్వాభిప్రాయమును వర్ణవివక్షతనుగూర్చి చర్చించునపుడుగాని కర్నలు కాలిఫోర్నియా చట్టమును చర్చించునపుడుగాని హ్యూజుగారు తెలియజేసెదరనుచున్నారు.

బ్రిటను విదేశాంగ విధానము

ఫ్రాంసులో ఆందోళనము

లండన్, ఫిబ్రవరి 25:—బ్రిటను యూరపియనువిధానమునుగూర్చి ఫ్రాంసు చాల ఆందోళన బడుచున్నది. ఈవిషయమై పరస్పరవిరోధాభిప్రాయములు బయలిపడుటచే మరింత ఆందోళనగలుగున్నది.

డొమినియనుల వరకులచే గ్రేటుబ్రిటను ఏమైన వెనుదీయునేమోయని చాలకలవర మువయించినది. నిజముగ గ్రేటుబ్రిటను దేనినైన జేయనుద్యోగించెనాయని ఫ్రాంసు ఆశ్చర్యబడుచున్నది. ప్రపంచమునకు మరల జర్మనీకు ప్రపంచమును గలంగజేయకుండ పూచీపడెదమని గ్రేటుబ్రిటను అభయముసగవలెనని ఫ్రాంసు గోరుచున్నది.

యూరపులో తామెంతవరకు పోక్యము గలంగజేసికొనవలెనో నిశ్చయించుకొనుటకు వ్యవధి గావలెనని డొమినియనులు గోరుచున్నవి.

గ్రేటుబ్రిటను ఊరక ఒడంబడికను సంతకము జేయలేదనియు ఫ్రెంచివారికి భయములేకుండ ఒడంబడిక వరకులను సెరవేర్చెదమని డొమినియనులతోబాటు అభయమిచ్చిన ఫ్రాంసుకు మనసు నిలకడగనుండును. తరువాత రాయబారులను గా వింపవచ్చును.

జర్మను ఆక్రమణ ప్రదేశము

బ్రిటిషువారు ఖాళీజేయుట

లండన్, ఫిబ్రవరి 25:—పైనికవరకులను సెరవేర్చినకే జర్మను ప్రవేశమును కొలొనును ఖాళీజేయుట బడుననియు ఫ్రెంచివారికి మరల జర్మనీకుండ ఉపద్రవమురాకుండ ఏర్పడినచో అనుదానికి సంబంధములేదనియు పూర్వమున్నటుల జర్మనులు ఫ్రెంచివారికి ఉపద్రవమును గలంగజేయజాలరను సమ్యక్ముగల్గినకే ఖాళీచేసెదమను పట్టుదలను బ్రిటను విడచుచున్నదనుచున్నారు.

పరిణయము

సయ్యదు అమీరాల్ గారికొమ్మట్టు మేరీ లూయీకార్టరు కన్యను వెండ్లియాడెను.

తురుష్క రాజద్రోహ శాసనము

కాన్స్టాంటినోపిలు, ఫిబ్రవరి 25:—రాచకీయులలో పవిత్రమైనట్టియు మతసంబంధమైనట్టియు, విషయముల నుపయోగించిన శిక్షను విధించుటలో కొంత సవరణను జేయవలసింది. ఇట్టిపనులకు తోడ్పడు వారాపత్రికలకు ఒకసంవత్సర మాపుజేయుటకు ఆలోచించుచున్నారు.

సారులో ఫ్రెంచి సేనలు

జర్మనుల 7 వ ఆక్షేపణ

బెర్లిన్, ఫిబ్రవరి 27:—సారులో ఫ్రెంచిసేనలనుగూర్చి జర్మనులు 7 వ పర్యాయము ఆక్షేపించుచు ఈపర్యాయము ఆతిథీనముగ జాతిసమితివారికి ఆక్షేపక లేఖపంపిరి. ఒకసంవత్సరమే జాతిసమితిసభ వాదయమిచ్చినను పరిస్థితు లభివృద్ధిగాంచలేదనిరి. ప్రస్తుత పరిస్థితులు సందేహించదీక నల్లంబించిన వసుచున్నవని తెలియజేసిరి.

సోవియటులు

జర్మనీ

వర్తకరాయబారులు ప్రారంభమగుట

లండన్, ఫిబ్రవరి 25:—మస్కోలో మరల సోవియటు జర్మనులు వర్తకరాయబారులను ప్రారంభించిరి. ఇంతవరకీయని సౌకర్యములను సోవియటులకు జర్మనీ ఇచ్చుటకు పూచీపడెను. ప్ర్యాంక్షు సోవియటు వర్తకసంబంధములు వెగ్గవనభయముతో సోవియటులకు జర్మను లీసౌకర్యములను జూపుచున్నారట త్వరలోనే ఈవిషయమై మార్గము సేర్పాటుజేసెదరు.

ఆస్ట్రేలియా బంగారు

సిడ్నీ, ఫిబ్రవరి 27:—1925 జనవరి మొదటి తేదీనున్న మొత్తమునకు తక్కువ ఒడంబడి ఏర్పాటుజేసి లైసెన్సుతో బంగారు సెనుకుతిజేయవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు నిచ్చిరి.

నాల్సులో భూమిఅదరుట

నష్టము లేదట

లీఫ్ట్, ఫిబ్రవరి 27:—ఉత్తర నాటింగుహంపైరులో భూమి అదిరిన దని చెబుచున్నారు. ఇండ్లన్నియు కడలెనట. కాని అంతనష్టము ఏమియు గలంగలేదట.

అంతరిత్రమండలి ఋణము

ఫ్రెంచి ప్రధానామాత్యుని ప్రకటనము

ప్యారిస్, ఫిబ్రవరి 25:—ఫ్రెంచిప్రభుత్వమునకు జర్మనీ ఇవ్వబడిన మొత్తమును తగ్గించి ఫ్రెంచిఋణమును ఏర్పాటుజేయవలెనని హెరియటుగారు ప్రకటించిరి. రషియా బ్రిటిషువారి కీడుపలసిన మొత్తమును గూడ ఆలోచించవలెననిరి. రషియాకా నీలేకపోవుటచే ఆభారమంతయు ఫ్రెంచివారిపై బడరాదనిరి. నష్టపరిహారములను లెక్కలోజేర్చినగాని తామియవలసిన అప్పును ఈయబాలమని ఫ్రాంసు, రుమేనియా, ఇటలీ తెలియజేసిరి.

ట్రాన్సువాల్డానియా దండయాత్ర

లండన్, ఫిబ్రవరి 27:—వాహనీలు ట్రాన్సువాల్డానియాపై దండెత్తిరన్న విషయమై అధినివేశ కార్యాలయము వారికిని విదేశాంగకార్యాలయమువారికిని ఏమియు ఖాయముగ తెలియలేదు.

సోవియట్ రషియా ప్రభుత్వ పరిస్థితులు

మంచినీలకడగల ప్రభుత్వము

నిరుసు నవంబరు 28వ తేదీన రషియాలోని బ్రిటిష్ పునర్వ్యవస్థాపక సభ్యులను బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము యూనియన్ వారు 250 పులల నివేదికను ప్రకటించిరి.

సోవియట్ రషియా ప్రభుత్వము మంచినీలకడగల ప్రభుత్వము. కార్మికలను పట్టణ ప్రభుత్వమునకు కలదు. రైతులనుగూడ వేలకొలది ఆమోదించుచున్నారు. ప్రతిజాతివారి కిని, విద్యాధిపతులను రాజకీయస్వాతంత్ర్యముల నిచ్చిరి. మత స్వాతంత్ర్యముగలదు. పరిపాలనము చక్కగ సాగుచున్నది. విదేశీయులు సేద్యమునకు సంగతులైనవియ్యగలవు.

ఎవరో స్వల్పసంఖ్యాకులు నిరోధము జూపినను పొటించ నవసరములేదు. అన్నియు చక్కగ జరుగుచున్నవి.

ఇంగ్లండులో తుపాను

గురువారమునాడు ఇంగ్లీషుభాషలలో తుపానువీయటచే పడవులను చాల నష్టముగల్గెను. మాన్చెస్టర్ పడవ భయం కరముగ వ్యర్థము బోలినవచ్చెను. బ్రహ్మాండముమీద దీని ని గొంపోయి గట్టుకుట్టిరి.

విసిలండులోగూడ 64 గురు చనిపోయిరి. చేపలపడవ లలో ఇవి జరిగెను.

శ్రీ శ్రీ ఎబర్డు అధ్యక్షుడు

రిచిస్టాగు సభకు గొప్పసత్వము

దేశముయొక్క చిక్కులు

లీపెల్, మార్చి 1: — ఇచట ఎబర్డు అధ్యక్షుడు మృతి జెంది నందులకు అందరను విచారించుచున్నారు. ఎబర్డు అధ్యక్షుని కుటుంబమునకు సార్వభౌమ డెల్లి నులోనున్న బ్రిటిష్ రాయశారివారా సానుభూతిని తెలియజేయునను. రిచిస్టా గు ప్రజలకు తీరని కొరత గల్గినందులకు బ్రిటిష్ ప్రభు త్వమువారు సానుభూతిని జూపుచున్నారని తెలియజేయు దనిరి.

రాచకీయ దృష్టితో జూచిన ఎబర్డుగారి మృతి చాల విచారకరమునుచున్నారు. కమ్యూనిస్టు విప్లవములకు వీలులేకుం డ ఎబర్డుగారు జేయుగిరి. ఎబర్డుగారి దూరదృష్టి నిదానమే జర్మను రిపబ్లిక్కు గాపాడినది. జర్మనీలో 10 సంవత్సర ములనుండి ఎడతెగక కొట్టుకొనుచుండుతెరి ఎబర్డుగారి కాల ములో అట్టివేదియు లేకుండెనని అబ్జర్వరుప్రతిక వాకొను చున్నది.

జర్మనీలో ఇప్పుడు అధ్యక్షుని ఎన్నుకొను సమస్య కష్ట ముగ ఏర్పడినది. ఏప్రిల్, మేమాసములలో ఎన్నుకొనవలసి యుండును. ఎబర్డుగారు తమ చాకచక్యముచే ప్రతిష్ఠను గడించిరి. దేశమును గాపాడిరి. రాచకీయ నాయకులలో ఇతనిస్థానము వాక్యమిందుకొనుటకు తగినవారు లేరట. డాక్టరు లూథరుగారిని ఎన్నుకొనవచ్చు ననుకొనుచున్నారు. ఇది జరుగుచో కన్సర్వే టివులకు విజయమే. మార్క్సుగారు రోమును క్యాథలిక్ మతస్థు డగుటచే అభ్యక్షునిదానికి ప్రజలు సమ్మతించరని దోచుచున్నది. ప్రజాభిప్రాయమును బట్టి అధ్యక్షుని కొత్తగ ఎన్నుకొనెదన. ఆరువారములలో ఇది జరుగునట.

డెల్లి నులో సినిమాలు నాటకాలు మూడుబడినవి. విచారసాగరములో మునిగియున్నవి. పండులు ఆగిపోయె ను. బుధవారమునకు బహిరంగముగ సంగీతపాటలు ఆపుజేయ బడెను.

ప్రెంచిసేనేలు అధ్యక్షుడు

ప్రెంచి అధ్యక్షుడు ఎబర్డుగారి చావుకు సానుభూతిని జూపిరి. మరల రిపబ్లికను; రాజీగావలె ననువారును కొట్టు కొనెదతేమోయని భయపడుచున్నారు. గురువారమునాడు సమాధి జేసెదరు. ఎబర్డుగారు స్మృతిలేకనే చనిపోయిరి.

ఎబర్డుగారు 1871 సంవత్సరమున జన్మించిరి. 1912 లో రిచిస్టాగు సభ్యుడుగ ఎన్నుకొనబడిరి. వచ్చేసంవత్సరము సోష లు డిమాక్రాటిక్ పక్షమునకు అధ్యక్షుడుగ ఎన్నుకొనబడెను. 1919 లో జర్మనీ అధ్యక్షుడుగ ఎన్నుకొనబడిరి. యుద్ధములో ఇతని కుమారులు ఇద్దరు చనిపోయిరి.

ప్రేడ్ యూనియనుపై పన్ను

ను విధించు క్లిష్టసమస్యను సేదు మంత్రివర్గమువారు రా లోచించిరి. ఈవిషయమై కన్సర్వేటివులకు చాల ప్రతిపాద భావ మేర్పడుటచే తక్షణము కాననమునే ఆలోచించవలెనని బర్మన్ హెడ్ ప్రభుసంఘమువారు ప్రభుత్వమువారికి సిఫార్సు జేసిరి.

ప్రభుత్వమువారి సిఫార్సుల సంగీకరించెద రనకొనుచు న్నారు. మ్యూన్సిపల్ గారిల్లును నిరాశంపవలెనని కార్మిక లిబరల్స్ సవరణలకు ప్రకటించిరి.

లండనుదురంతము

శ్రీమంతుడగు ఆర్మీయనువ్యక్తిని ముట్టడించుట

అపాయకరముగుస్థితియం దుండుట

లండన్, ఫిబ్ర 28: — లండనులో కాపురమున్న ఆర్మీ నియమవర్తకుడొకడు ఎక్సిజెరు అనునాతడు స్వహత్యప్రయత్నం చే రిలో రక్తము గారురు బడియుండెను. తలమీదను, మణిబంధ ముమీదను గాయములుండెను. చొక్కాచిగిరిపోయియుండెను. నేలమీద వెండినాణెములు చెల్లాచెదరై యుండెను. ఖరీదుగల గడియారపుగొలుసు అతనిదగ్గరబడియుండెను. టెల్ ఫోను తీగల ను నరికివేసిరి. తాళముచెవిఅవలబడియుండెను. కొట్లాడినటులగు రైలుగాన్నించెను. పోలీసువారువచ్చిరి. ఇతనిని ఆస్పత్రికి గొం పోయిరి. అపాయకరముగుస్థితియందుండెను. ఇంతవరకేమియు అతడు చెప్పలేకున్నాడు. ద్రోహి దొంగకాదట. ఒక చేతికట్టి కన్పించెను. విదేశవ్యక్తిగుర్లు దీనియందు గన్పించెను.

కనడా ఓడ గట్టెక్కుట

ప్రయాణికులను మార్పుట

లీపెల్, ఫిబ్ర 28: — కనడా పసిఫిక్ మార్గమునబోవు ఓడయొకటి గట్టెక్కినది. ప్రయాణికులు ఇంకొక పడవలో గొంపోబడిరి. కొంతమందికి గాయములు తగిలినవి.

సామ్రాజ్య విభేదములు

లండన్, ఫిబ్ర 27: — కామన్సుసభలో అపాయకరము గు ఉన్ని, రోములను పరిశుద్ధముచేయు విషయమై అంతర్జా తీయ ఒడంబడికను ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటుజేయలేదని లాక ర్ల్యాండ్ పబ్లికర్లు తెలియజేసిరి. జనీవాసభకు పూర్వమివిషయ మై గల్గిన భిన్నాభిప్రాయములను పరిష్కారము చేయుటకు ఒక సమావేశమును గాంచవలెనని రిసుడేరింగు గారనిరి. ఈసంగతిని దేశీయమంత్రికి తెలిపెదనని ల్యాండ్ పబ్లికర్లు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

న్యూయార్కులో ఇంగ్లండు బ్యాంకురేలు హెచ్చునను కొనుచున్నారు.

ప్రేడ్ యూనియను పన్ను

వార్తాపత్రికల విమర్శనము

లీపెల్, ఫిబ్ర 28: — ప్రభుత్వమువారు ప్రైవేటుమును గూర్చి మాక్సిమిలియన్ గారి విల్లును ఆమోదించరని ప్రైము డెయిలీ న్యూస్ పత్రికలు డెబువుచున్నవి కాని ఈవిషయమై ప్ర త్యేకముగ కాననము లండనులోని ప్రభుత్వమువారు తలంచుచు న్నారని మార్షింగుపోస్టుపత్రిక డెబువుచున్నది. వచ్చే శుక్ర వారము మాక్సిమిలియన్ గారివిల్లును రెండవసారి చర్చించెదరు. అపు డు స్పష్టముగ మంత్రివర్గమువారు తమ నిశ్చయమును డెయిజీ సెదరు.

బ్రిటిష్ నౌకను బట్టుకొనుట

అక్రమమునుట

అమెరికనున్యాయమూర్తి తీర్పు

లోన్, ఫిబ్ర 27: — మద్యపాన నిషేధాధికారులు బట్టుకొన్న బ్రిటిష్ నౌకను విడిచివేయవలెననియు దానిని బట్టు కొనుట తప్పనియు అమెరికనున్యాయమూర్తి డెయిజీ సెను.

కుర్దుల తిరుగవాటు

విప్లవకారులు ఎల్ అజిజు, కాన్స్టాంటినుండి పూర్తిగ తొలగించబడిరని తెలియుచున్నది. స్థానికప్రజలే ప్రభుత్వ క్రి పరులును విద్యాధిపతులును అగు నాయకులతో తరుమగొట్టిరట.

వాల్యలు ఉప ఎన్నికలు

ప్రెస్ గారిని ఎన్నుకొనుట

లండన్, ఫిబ్ర 28: — వాల్యలు ఉపఎన్నికలలో ప్రెస్ గారికి 14783 ఓట్లువచ్చెను. డాక్టరు మకామిఖా గారికి 12800 ఓట్లువచ్చెను. కత్తలాధిపతులు స్థానికగారికి 11610 ఓట్లువచ్చెను. ఈఎన్నికకు కారణము ప్రెస్ గారు ఎన్నిక కానములకుభిన్నముగ ప్రవర్తించుటయేననుచున్నారు.

ఆలెంబీగారు రాజీనామానొసగుట

కెయిరోవార్తలు ఆలెంబీగారు రాజీనామా నీయలేదను చున్నను మార్షింగు పోస్టుపత్రికావలేఖరి ఆలెంబీగారు రాజీ నామానిచ్చినయే డెబువుచున్నాడు.

ప్రాంసు - జర్మనీ

వర్తకపుటేర్పాటులు

పారిస్, ఫిబ్ర 28: — ప్రాంచి - జర్మనుప్రతినిధులు వర్తకపుటేర్పాటులనుగూర్చి సంతకముజేసిరి. జర్మనుల ప్ర త్యేక సౌకర్యములను గోరుటచే ఇంతకాలముపట్టె ననుచున్నా రు. ఆల్సెన్-లోరైనునుండి జర్మనీ కెనుమతిజేయు నరకులవిష యమై ప్రస్తుతము తాత్కాలికముగ ప్రాంచివారికి సౌకర్యము లేర్పరచిరి. వరల ఈవిషయమై ఒడంబడికను పూర్తిజేయుట కుముందు ఆలోచించెదరు.

ఫ్రెంచి సైన్యములు

సైన్యమునందు 607000 మందిని, నౌకాదళమునందు 60,900 మందిని ఏర్పాటుజేయుటకు నిశ్చయించిరి.

ఫ్రెంచి ఆర్థిక పరిస్థితులు

పారిస్, మార్చి 1: — ఆర్థికపత్రములో జర్మను లీయ వలసిన మొత్తము 1250,000,000 ప్యాంకులను జూపిరి. ఆక్ర ము సైనికవ్యయమునకు 660000000 ప్యాంకులను ఏర్పాటు జేసిరి.

క్రొత్తనుకములు

పంచదార, కోకో, బియ్యము, మారకము మున్నగునాటి విద విధించబడును.

చమురుకొట్టు వేలుట

100 మంది చనిపోవుట

రెయోడి జనీరో, ఫిబ్ర 28: — ఇంకెవరకు 100 మం ది చనిపోయిన తెలుచున్నది. 600 మందికి గాయములు తగి లెను. 8000 ఇండ్లు తలకుబడెను.

రెండుగంటలలో 50 మంది చిక్కుపడిరి. చాలవరకు బ్రెజిలుగనులపనివాండ్లు బాధపడిరి. బ్రెజిలుకార్మికులకూడ బాధితులైరి. భయముచే చాలమంది చనిపోయిరట.

జనరలు సర్ ఆర్. లెన్యుమాక్సుగారు చనిపోయిరి.

కెడ్ పార్లమెంటుసభ్యుల అల్లరి

లండన్, ఫిబ్ర 27: — కామన్సుసభ స్థాయిసంఘము లో స్కాచిబిల్లువిషయమై ఆంగ్లేయుడగు సర్ ఫ్రెరిక్ కాబ గారిని అధ్యక్షునిగ నియమించుటచే కెడ్ పార్లమెంటుసభ్యులు అల్లరిజేసిరి. ఇతనిని నియమించరాదనిరి. స్కాచిబిల్లువిషయమునకు సంబంధించిన దానిని ఆంగ్లేయుడు పరిష్కారము జేయజాల దనిరి.

కాని అతనినే ఖాయపరచిరి.

సింగపూరు నౌకాసమావేశము

బ్రిటిష్ యుద్ధనౌకలసౌంపు

31 వ తేదీని జరుగనున్న నౌకాదళ సమావేశమునకు బ్రిటిష్ యుద్ధనౌకలు చాల దివ్యముగ జేరినవి.

శ్రీరామ నాట్యలేఖలు

(10)

గంజాంనటులు

మనోనాథా! దాశరథీ!

నీ కృపామహిమ యంత క్రివంతము? నిన్నుడలచి రెండు గ్రంథదళముల విసరినంతనే దేశము దెట్టిదానురాగ మేర్పరచి మదీనుమిచ్చుక వ్యాపారమునకు ఆవగాళియు అమర్చుచుంటివి? యానశ్శీవము నీ సాధుగాకముల సారాధిండు సుచరిత్రుల కెట్టి యపారదౌకికాముష్మికసంపద లాసంగి పెద్ద సేతువోగదా? 'సుకృతండుమృత్యువైవేద్య గచ్చ వ్రతునుగచ్చతి' అనువాక్య మిహమందే సిద్ధించునట్లు నేను వెల్లువవేతే గంజాము మండలములో నాయం దపాదప్రేమాతిశయముల వెలిబుచ్చు మిత్రులను మార్చియుంటివి. ఈ గారవమంతా నీకుగాక నాకు చెల్లునా? రాయించేది నీవే చదివేది నీవే! మెచ్చుకొనేది నీవే మెచ్చునీవే! మేమంతా నీచేతి పనిముట్లు! నీవాడించు, కీలు బొమ్మలము!

చుట్టప్రమాపుగా గంజాముమండలము తిరుగవచ్చును. కొన్నేళ్లక్రింద చిల్కాసరిగరపు తాపాక్షియక ముఖాకించి 'రమ్యదృశ్యా'లనే పలుకుబాట్లలో నీవేదించియున్నాను. మల్లె యీ నాటికి గంజాంమండలపు శిశిరసౌభాగ్యమును చూడగలిగిని.

మెట్టగట్టు లన్నీ చిక్కని, నల్లని, యడవిచెట్లతో కొండనాగుల రక్తనాళములతో పాటుముట్టిన బండరాలతో వనలరల్లికొన్న తరుస్కంధములతో వరుసబడిరి సుమిగూడి చేరువ కరుగుచూ, దప్పున కేళిచూ, నగరంగవరంపరల తెరచిచూపు తున్నవి. లోయలలో చిన్నగుంటలు, పెద్ద చెరువులు చుట్టగాలిలో తపతప లాడుతున్నవి. పొలాలన్నీ పైడిలేముల పరచినట్లు పండిన వరిచేలతో పచ్చగించియున్నవి. పెండితేరుల వలె చెరువులు విప్పారి తళుకుమీర; బంగార మారబోసినట్లు పంటచేసులు అందగింప; ముఖములు బోపిలవలె దూరపుగొండలు నునుపుమీర; పూరిగిడిన కెక్ర్రాకి గుచ్చుడితీగెలు పూత సొగసుల జాటుచుండ; బ్రహ్మరండికంచెల కల్లుకొని గిరిమల్లికలు విరియ్యూము; కళ్లములముట్టు మూగి గోమహిమకాటకంబులు నవగ్రాసలు బుడ్రుకుతూపాల్చుచే పంపడింప; కోతనశిల ప్రాకృతగీతికానినాదములతో వినుపిడి యుంకరింప; పులుగు మాతలు పల్లెటిబాలకుల యాటాళిలక కలముతో మేళవించ; బంతిపూవులు సాంపుమారి పండువకళ తేర్పరచుచుండ; బాతు జంటలు రెక్కలగొరుకుడు గ్రీవాభంగమున జెన్నారీ కోనేటి నీటిపై విశ్రాంతయానము సలుపుచుండ; సెలయేళ్లబులబాటములతో; సుఖయసంధ్యల విచిత్రోజ్వల గగనవిశ్వాసములతో, వెన్నెలకల మంచుసొగసులతో; గంజాముమండల మత్స్యంశప్రేక్షణీయమై పలుకులకందరాని యందంపురానియై చూడకన్నులు జాలనట్లున్నది.

గంజాములో ప్రస్తుతము పుత్తకొండ్రసమస్యలు మనుష్యులను కలవర పెట్టుచున్నవి. వాదప్రతివాదాని నీవెరుగనివి కావు. కాని, నాట్యాదికానివలె అభిప్రాయ భేదాలేమికనుపించవు. జిల్లాలో జమీందారులు జాస్తి, రయతులం తక్కువ, అందుచేత జమీందారులు పోషించే సంస్థానముల తప్ప ప్రజాపోషితమైనవి అంతగా వృద్ధి పొందకున్నవి. కాని అన్నిటిలో ముందంజ వేయు ధీర దీనిధులకేమున్నారు. ప్రాచీన సాంప్రదాయాభిజ్ఞులగు పండిత సింహము లొకప్రక్కను, సంప్రదాయ నిర్బంధముల విడలిండు కొని పరుగులిడు నవ్యవిద్యత్సంకతు లొకప్రక్కను, గంజా వికాశమండలములలో కనుపడుచుండురు. జమీందారు లుండుటచేత వీణమొదలైన దేశీయగానసాధనములం దావరణ, వంచి రాచమర్యాదలు, ప్రజలందరికి యలనడి వుంటవి.

ఈ ప్రాంతాల్లో గృహస్థులు వీణపాట నెక్కువ మన్నించి సాధించు చుండురు. తెలుగు పద్యాలను, సంస్కృత శ్లోకాలను విచిత్రతాళగతులతో మనోహర రాగవిలసనముతో జదివేసేర్పు మానైపునతను. ఈపద్ధతులు మనవారు గరవవలసియు నర్హులైనా మిడి కళాకాలలో సంస్కృతోపాధ్యాయులుగ నున్న మల్లయ్యకాస్త్రిగారు యాభిక్షిలో పురాణశ్రవణ మాదరణీయముగ జేయుచుండురు.

అవదాని కొక చిన్న కొండ జమీందారేకాని, వరుంబడి సాలూకారులకులను మించవుగాని, పర్లాకిమిడిరాజు తనయూరిలో స్వదేశసంస్థానాధీశుల రాజనగరులలో నగుపడు విద్యాపోషకసంస్థాపన లన్నింటిని నిలపిపోషించుచున్నాడు. నిజంగా

మానైపు జమీందారులు స్థానికరాష్ట్రీయ పురములందలి న్యాయవాదుల మోటారుబడాయిను పోషించుటకు తమ బొక్కనును గల్లనేయక తమతమ ప్రాంతములలో, జనోపకారమును సంస్థలు నెలకొల్పి పోషిస్తే, ఎంతో బాగుండును. పర్లాకిమిడిరాజు సంస్కృతాంగ్లేయయువతీ విద్యాలయములతో బాటు నొక చక్కని నాట్యశాలను కట్టించి యుత్కృత నాట్యసమాజ మొకదానిని పోషించుచున్నాడు.

ఈ ఓడ నాటక సమాజమునాడు కృష్ణలీల ఆడించి నాకు తమదేశపు నాటక గానాభివృద్ధిపద్ధతులను చూపించినారు. ఇందులో బాలరసంబహుభాగరూపితతో తర్కించు చేయుచున్నాడు. నాట్యశిక్షకుడైన అప్పనభరచూ పిల్లవాండ్రకు పాటనేర్పుటయొక్క యేనందర్బాన యెట్టిముఖాంగ విన్యాసమును పెట్టుకొనకలెనో చక్కగజూపించి, ఆదియలదువలెనూ సాధన చేయించుచున్నాడు. మానైపు వ్యాపారసమాజాల్లోనూడ ముందు పద్యాలు, గద్యవాచకాలు వర్ణించిన తరువాత రిహస్యలలో ఆభినయమును ప్రతిప మ్మేళనమును అలవరచుచుండురు. మొదటి ప్రయోగాల్లో నటులు యిచ్చటా అచ్చటా కూర్చుండి తమపార్శ్వం ఒప్పుజెప్పుచుండురు. అప్పనభరచూ మొదటినుండి రంగస్థలంబున నాటకమును ప్రవర్తించినట్లే ప్రతిపాత్రను ఉచితస్థాన నూక్రమింపజేసి, ప్రయోగాద్వారము గానాభినయములతో నటులను తర్కించేయుచున్నాడు. అందుచేత నటులు ప్రదర్శనమునాడు త్రాతగా పోజులు తెచ్చిపెట్టుకొనవలసిన ఆవసరం ఉండదు. వాచకము మనోగతమైందే అభినయంనూడ మొదటినుంచి అలవాటై ప్రకూదకహితముగ చిరాభివృద్ధి సరససంస్కృతపదార్థముల సంశ్లిషడదును. ప్రత్యేకనటుల నీధి శిక్షించుట యొక్క రంగస్థలాన నిలునవలసిన పూర్వాగ్రహంబును కూడ మొదటినుండి యలవాటుచేయును. అదిగా పోజులు మొదలుపెట్టి ననాడే నీ రియను గ నాటకమాడవలెనూడ మొదటిట్లు చున్నాడు. ప్రాంతీయ చేతుకపును అప్పనభరచూ అప్పటి పోజును పట్టి చూపుచుండురు. అందుచేత యీ సమాజములో ప్రతిపాత్ర ఆభినయించెడి రీతియంతా వొక్క మేధస్యులం డి యొక సూత్రభాయిని నిర్ణయమునండి యుత్పన్నమై కలాలక్షణానుగుణము నాటకమొక కళకావనిన్నీ వొక బుద్ధినుండి వెలువడి రసప్రకటనమే కళాభిక్షేయమున కర్హులననియు నాట్యవిద్య కళాగౌరవ మొందుటకు సూత్రభాయని సేర్పునిగ్గ యులు అనుసరించి నడువలెననియు చెప్పుచున్నాడు. అప్పనభరచూ యిట్టి సర్వనిర్ణాయక సూత్రధారి ప్రచార ములందించెనని చెప్పవచ్చును.

వివదానికి యుత్కృతభావ ప్రాకృతములై నున్నది. సామాన్యంగా అర్థమవుతూనే యుండుంది. సింగళీభాషంత మార్దవముగ లేదు. బెంగళీలోనుండు వర్ణభ్రంశము కటూచ్ఛరణములైవు. వీటిరెండిటికి నడుముగ నడుస్తుందని చెప్పవచ్చును. గవ్యోపన్యాసాలు వొకమాదిరిగ నున్నవి. పాటలు బెంగళీ తెలుగు పద్ధతుల ననుసరించుచూ విన సాంపుగచున్నవి.

పర్లాకిమిడిలో తెలుగుకంపెనీ వొకటివుండేది. ఇందులో చిలువారి బుచ్చన్నపంతులు అన్నాపంతులు గామమూర్తి మొదలైనటులు ఆభినయిచూపుండేవారు.

ఇప్పుడీసమాజం పనిచేయుండలేదు. అందలినటులుమాత్రము తమతమపాఠ్యుల కొన్నిచదివి పాడి వినిపించారు. ప్రస్తుతము గంజాంజిల్లాలో టెక్నెలిగ్రాముమందు ఆంధ్రకళాప్రచారక సంఘము, భక్తపురంలో, హిందూభియాట్రీకంపెనీ, సోంపేటలో డ్రామెటిక్సొసైటీ, శ్రీకాకుళంలో యామె చూర్గురామాచలసభలు ఆస్కాలో యామెచూర్గుకంపెనీ, జీవించియున్నవి. వీటిల్లో పేరెన్నికగల నటులను నాడు ఆడేముఖ్యవేషాలను యిక్కడ తెలుపుచున్నాను. శ్రీకాకుళంలో కల్లెపల్లి కూర్మనాథకవి, చట్టి పూర్ణయ్యపంతులు, ఈశ్వరశత్యనారాయణ, పీర్సాని శివరావు, యమ్. యల్. భోజరాజు, బూరెల నరసింహంపంతులుగార్లు పేరుగలిగి నాటకాలాడుతున్నారు. తరువాత సరస్వతుల మల్లయ్యకాస్త్రి, రామమూర్తి, ప్రభారామమూర్తి పంతులు, కొల్లూరు రామచంద్రావు, శివల శ్రీరామమూర్తి, మానేపల్లి రామమూర్తి, గరిమెళ్ల రమణపంతులు, కె. మురహారావుగార్లు గంజాంమండలములో యెన్నికగలిగి యభినయించుచున్నారు. శ్రీకాకుళపు యామె చూర్గుకంపెనీవారు చదువేసి వాకొరకొక నాటకాన్ని ప్రదర్శించిరి. కాని కొరుకొండచూటల జూదు నలసటచే నీ నవకాశమును యువ మోగించుకొన జాలకుంటిని.

వైకెజ్జిన నటులుగాక టెక్నెలి ఆంధ్రప్రచారక సంఘమునారు ప్రహ్లాదను, పూర్తిగాను, కుశలవ, సావిత్రినాటక

ములలో కొన్ని రంగములను చూపించిరి. ప్రహ్లాద, జయంతి వెంకటజగన్నాధ గావుగారు బి.వి.యల్.టి. గారు హిరణ్యకశిప వేషమును వేసిరి. వీరి విగ్రహము కొంచెము పాటి. సంగీతము కూడ ఎక్కువనే చెప్పవచ్చును. కాని హిరణ్యకశిప పాత్రాని కి నాగరాజరావోసంగిన లొకసంపన్నగృహస్థుడనే అర్థమును స్యతంత్రముగా నూహించుకొని యీ అర్థంలో 'లోకములన్ని యన్ తూణములోన జుంబించినవాడ వింద్రియానీకము చిత్తమునగెలవనేరవు.' అనే భావంతో కథాసందర్భములన్నీ కొంచె మించుమించుగా నాగరాజరావువలె అభినయించిచూపారు. వైకి యంతోపం నటిస్తున్నా పుత్రునియందారని ప్రేమను సంతోషమును మధ్యమధ్య వెళ్లగక్కతూ బాలభక్తాగ్రణి నారాయణస్వరణ మొనర్చునప్పుడు ద్వేషము కన్న అపహ్వా మెక్కువచూపుచూ సరససాధుత్వముతో చిత్రార్థముఖముద్రలతో నిర్వహించిరి. 'ముంచితివార్యం' అనుపద్యములో చివరకు 'చావడిదేమిదిత్రమా'యను నప్పుడు జగన్నాధరావుగారు తనుచూపుల మింజిపైబరపి పరమార్థ సంస్కరణముదయించిన ట్టికనిమేష మనుప ర చి యంతలో విస్మయలై 'ఇన్ని లొకకళలు భక్తిభవానికి చాలవన్నట్లు చూపించి యంతలో చివాలన తన యహంకారప్రవృత్తి గ్రమ్మర సందుకొనెను. ఇచ్చట నాగరాజరావు నిర్వేదమగుపరచెను. మరునాటియాటలలో జగన్నాధరావుగారు కొన్ని హాస్యభూమికల దాల్చిరి. వీరి యాటలెరువు జూడ దువ్వబుడి యుంకంధరుడు, ముప్పికెట్టి పాత్రల నభియంపదగుదురని తోచుచున్నది.

ప్రహ్లాదలో వినుకొండ బోగారావుగారు లీలానతివేషాన్ని వేశారు. మరునాటి సావిత్రిలో నీతడు సత్యవంతుడుగ ను; కుశలవలో నీతగున కన్పించెను. ఈతని దూపు నడత సంగీతము అభినయనైపుణ్యము చెప్పకోవలసినవే. మానైపున యుండినయెడల యీ పాటికి వీరికొరకు నాటకసమాజాలు పోటీపడి సంయంధించుచుండెడివారే. తనపార్శ్వ జరుగునపుడే కాక మిగిలిన పాత్ర లభినయించు సమయమునూడ సందర్భా చితమైన మూకాభివయ మొనర్చుచూ, రసానుభవమగుపరచుచుండురు. లీలానతి పుత్రులకు సమాపదేశములజేయు యత్నించుచూ భర్తను వారింపజూచుచూ తండ్రికొడుకులవైరము నొక విచిత్ర తానుణికదుర్మోగముగ భావించుచూ చివరకు ప్రహ్లాదుడు విషము తాగిన పట్టుల తాను మూర్ఛిల్లు సందర్భాన్ని చక్కగా చూపించినారు. వీరు ఆడిన సావిత్రిలో సత్యవంతుడు జేటకరిగి వనమధ్యమున పులిసాతనండి సావిత్రిని దప్పించి యాపెయ్యక్క కృతజ్ఞతా పరిణామముగ నాపె వలపు లంది కొని మొదట సంశయించి యాచల తానునూడ నలవనేర్చును. ఇందులో సత్యవంతుడు అప్పటికి ముగ్ధనాయకుడని చెప్పవచ్చును. వలపునూడ లెరుంగడు. పితృనేవాపరుడై ధమర్విద్యాదుల నభ్యసించుచూ నుత్తమగర్వముల గరచుచూ జీమాతవాసానునివలె 'ఏవనింద్య మునీద మిషిత్తఫల ప్రాప్త్యై భవేవ్యావనం, భక్త్యాయాతియదీశమేవతితా శుశ్మామనాః స్యమే' అనుమాటలస్మరింపజేయుచు కాలము గడపుచుండినాడు. అడవిలోనుండగా తండ్రి నగరిని కేత్రుడగుములు ముట్టజించె నను నార్త తెలిసినది. ఇట్టి సందర్భం లో పితృ భక్తి శత్రువమృగ్గనోత్సాహము, తా నడపులనుంటినను విచారము బుద్ధి నూగించుచుండ సావిత్రి ప్రణయప్రసంగముల నందించ నరుదెంచును. ఆదివరకున్న తలపులలో కామమర్మమెరుంగని ప సనలుపులుముతో చీకాకుపడుచు మెల్లగ శృంగారప్రసంగము లందికొన సేర్పు సందర్భాన్ని బోగారావుగారు చక్కగ చూపించిరి. యముడునీనులో ముచ్చటించవలసిని ప్రత్యేకసందర్భమేమును లేదు. నీతవేషంలో లక్ష్యులగు విడవిచెట్టి పెడల బోవునపుడు రామునిపై గూరని ప్రేమాభివ్యాసము లంతర్యాహినిగ స్ఫురించుచుండ తాత్కాలిక వియోగశోకమును సరసముగ చూపించిరి.

టెక్నెలిలో నొక విచిత్రమైన కలింగవైశ్యకులుంబు మున్నది. టంకాల సాంబయ్యగారు శ్రీపురుష వేషాలు వేసేవారు. వీరి తమ్ములొకరు హోర్మోనీసాయిస్తూ యింకొకరు తపలా మోచుతూ మరియొకరు ఇంద్రుడు మొదలైన వేషాలువేస్తూ యున్నారు. సాంబయ్యగారి కొడుకులిద్దరూ బాలపాత్రల నభినయిస్తారు. వీరిల పుచ్చారణ, సంగీతము, కులనియమముల నతికమించి యసాధారణవిస్తవ్యమాధుర్యములతో చెన్నారు తున్నది. ఆపశబ్ద మెక్కడారాదు. ఇందులో పెద్దవాడు, శిశి భూషణరావు ప్రహ్లాదలో మూడవప్రహ్లాదగునగు, కుశలవలో కుశుడుగను సావిత్రిలో సావిత్రిగను అభినయించెను.

చిన్నతనంలో దేవకొండ వెంకటసుబ్బారావుగారి వలె శ్రీపురుష వేషాలు సమాన స్థానముతో కళ

నైజాము రాష్ట్ర ఆంధ్ర సభలు, మధిర

భారతదేశమునం దన్ని భాగములందును మాత్రానో జీవము ప్రసరించుచున్నది. నైజాము రాష్ట్రముందును ఆంధ్రముహాజనులు ప్రబోధము గాంచుచున్నారు. ఆచ్యుత క్రమక్రమముగా నవతర విజృంభించినది. యవజలంకరు నాత్సహముతో ముందునకు నడుచుచున్నాడు. గత మాడుకర్తలనుండి ఆంధ్రజనసంఘములు బయలుదేరి నైజామరాష్ట్ర గ్రంథాలయోద్యమమున కెంతయు బలము చేకూర్చినవి. వరంగలుజిల్లా మధిరలో తృతీయ నైజామరాష్ట్ర జన కేంద్రసంఘసభయును ప్రథమరాష్ట్ర గ్రంథాలయ ప్రతిభాసహజసభయును యీనెల 21, 22 తారీఖుల యందు సమావేశమయినవి.

దెబబాద్ కనలిమారగున, వాడికిబోవు నయిబాము రయిలునాగ్గున నొక చుక్కర గానమున్నది. పశ్చిమకృష్ణామండలములో చేరిన నందిగాను బిత్తూరు తాలూకాలోని బోవునార లిక్కడ రయిలుదగును. నయిబాము దేశవాసులు బ్రిటిషుయిండియావారును కలియుట కెక్కుడు ఆకాశములుగల యిచ్చోట పిల్లవరి 20 వ తారీఖు రాత్రి ఊము రయిలుదిగసరికి వ్యచ్చంద సేవకులు మమ్ముల కెదుర్కొని స్వాగతమిచ్చిరి. తనిఖిచేయనిదే బోగుడనని మమ్ములనదలిచితి మొదలైన వ్యచ్చంద సేవకుడొకడు మా వెంటఁబడియుండెను. తాను నమిసి మమ్ములపొనిచ్చిన నయిబాముకాయల యిద్దో గీటులు సహజబోధవృద్ధులం గడిచి ఆహ్వానసంఘమువారిచే యేర్పాటు చేయబడిన విడుదలం బ్రవేశించితిమి.

రయిలుజేవును నానుకొనియుండిన వికాలమును మైదానమునందు చుక్కగా చిత్రించబడిన బొటలప్రక్కను ఫర్లాంగల కొలది తోరణము లెంతయు ననోవారముగా విరాజిల్లుచుండెను. డి. పి. డబ్ల్యు నారి కననకులును, వారి ననుసరించి వేయబడిన చలువపందిళ్ళను, ఆహ్వానసంఘమువారి రుండుటను, ప్రతి సభల భోజనపజ్జానాదివసతులనును అనుభూతమునం దెను. దానికి ఫర్లాంగునాచుములోనున్న పెంగలి వెంకటరామారెడ్డిగారి ఫ్యాక్టరీగదులలో ప్రతినిధులగులను చానిసమీపముననే రమ్యముగా నలంకరింపబడిన సభామంటపమును, ఫ్యాక్టరీ ప్రాంగణమునందమగ్నుబడిన స్వాగతసూచక ధ్వజపతాకతోరణములును, చూపటుల నాత్సహజసంఘములగున, దేశభక్తిపూరితులగున జేయుచుండెను. తాటాకుపందిళ్ళను, వేడినీళ్ల వసతులును, కాఫీ, ఉపమా, టీ, మొదలగు అల్పహారములును అగంతకులకు సౌకర్యములను కలుగజేసి కొద్దిలో కాకినాడకాంగ్రెసును స్మరణకు తెచ్చుచుండెను.

మహాత్మాగర్జునులు సాధించు కథిమానముతో పాటు ఆంగలమును అధ్యయనము ముఖ్యములు. మధిరపరగణాలో ధనికులగు జాగీర్దారులను భూస్వాములగు ప్రముఖులును గలరు. గాని, వారిలో దేశభావమును మృగ్యము. ఇట్టి పరిస్థితులలో, పెద్దభూస్వాములును, హైకోర్టు న్యాయవాదియు, మధిర పరిసరములు విశేష పలుకుబడిగలవారును అగు శ్రీయ్యత మాడ పాటి తిరుమలరావు పంతులుగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షతవహింపగలిగిరి. సర్వకార్యములను, అసహాయకూరుడై, చక్కబరచెను. వీరి చాకచక్యమున త్వరితముగా భోజనాదులు పూర్తిగా వింపబడి 21 వ తారీఖున పండ్లెండుగంట లగసరికి ఆంధ్రజనసంఘసభ సమావేశమయినది.

సభాధ్యక్షులగు రావుబాబులకు సామల వెంకటరెడ్డిగారు తన్ను రేగింపుతో మేళతాళములతో తీసికొనివచ్చెదరని ఎంచు ముందుగనేవచ్చి సభాభావన మలంకరించెను. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు, తనయంపన్యాసమున తమసంఘమువారి యభిప్రాయములను సూత్రిప్రాయమున వెల్లడించెదరనాత అధ్యక్షుకోపన్యాసము నడచునాది హనుమంతరావుగారిచే చదువబడెను. ఆంధ్రజన సంఘకార్యదర్శి యగు శ్రీయ్యత మాడపాటి హనుమంత

భూషణుని కొప్పుచున్నది. ఒడ్దికలు, పొకడలు, స్వతంత్రంగా రసవంతంగా ముచ్చటగావులవి. ఆభినయమందు నైజామతిభగవద్దేవుడు, కుతుకుడు రావవీర్యసంజాతుని శాకచక్యము, వీర్యశైర్యములు, మైత్రీమనస్సు, భ్రాతృవాత్సల్యము నిర్దోషముగ జూపించెను. సావిత్రిలో వలపుపట్టులందు యమని అనుసరించు నవ్వడునూ, స్వాభావికకటాక్షల్య మగువరచెను. తగినశక్తితో ప్రసిద్ధులగు చూచుచు కొంతకాలము సంస్కృతాంధ్రముల చదువుచూ సంగీతము నేర్పుకొంటూ, ఆభినయసాధన మొనర్చుచూ వ్యవహరిస్తే శిశిభూషణరావు తెలుగునాట్యరంగాన రాగల పెద్దకేసులలో జేరనని తోచుచున్నది. వైశ్యులలో యిట్టి ప్రతిభ అసాధారణమే. ఏమోబాబో! ఏ యగాధసాగర గర్భాంతరాళమున కెట్టి యుజ్యలమణిరాజమును దాచియుంచావో? నీ శేతెలుసు! ఇట్టిరుకపరమహిమ విధేయనాట్యసంజయిండు పురాణం నూరికాస్త్రం.

రావుగారి కేర్పనలను సభ్యుల సహకార విశ్వభావములచలనను సాయంత్రము 8 1/2 గంటలసరికి అధ్యక్షుడు 2 3 తీర్మానములను చేయాలిగను.

అల్పహారములు పూరికాగానే సాయంత్రము 5 గంటలకు మధిర గ్రంథాలయసంవత్సరోత్సవము ప్రారంభమయెను. ఈగ్రంథాలయ మతిశీఘ్రకాలములో అత్యుత్సాహమున అభివృద్ధిగాంచెను. స్థాపించిన రెండుసంవత్సరములనుండి యంతవరకు గ్రంథములసంఖ్య 1000 వరకు పెరిగెను. ఇట్టి జోన్నత్యదశకు తీసికొనివచ్చిన గ్రంథాలయకార్యదర్శి యగు మిరయాల నారాయణుప్రగా రెంతయు ప్రశంసార్హులు. ఈ సంవత్సరోత్సవసభకు మ-రా-శ్రీ మాదిరాజు రామకోటిశ్వరరావుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. వీరు హనుమంత కౌపురస్తులు. సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు. ఆంధ్రజనసంఘముల స్థాపించు పందర్బమున వీరును శ్రీయ్యత మాడపాటి హనుమంతరావుగారును నిజామరాష్ట్ర రాష్ట్రమునందు పర్యటనమొనర్చిరి. వీరగ్రాసనాధిపత్యము వహించి కొంత సమయానుమతాలసంభాషణ మొనర్చిన తరువాత కాగ్యదర్శిగారు తమనివేదికను చదివిరి. దూసాటి వెంకటరమణాచార్యులవారి యుపన్యాసము విజ్ఞానోద్ధీప్తితమై శ్రోతల కెంతయో యుల్లాసమును గలిగించెను. శ్రీయ్యతలు నయిబామురాష్ట్ర పుర్యారాజప్రతాపమును, పుర్యక్షవీర్యరహస్యత్యమునుగురించియు వర్ణించునపుడు ఆవేశపూరితుడై ఒడలు గగనోద్ధిను కంట తడి పెట్టినసభ్యు డందరువేదనచెప్పట సాహసము కాసేదను. హాకిమి గళిగద్దీనుగారు గ్రంథాలయోపయోగములనుగురించి మాట్లాడిరి. గ్రంథము సాగరసభరితమును నేపీహితుడు. సర్వకాల సర్వాస్థలయందును సన్నిధానంద్రి యగు నెచ్చెలి. కొట్టిసను తిట్టిసను తిప్పిసను సహించగల పరమమిత్రుడు. ప్రస్తుతము గ్రంథాలయము ధనాభావకోగముచే బాధపడుచున్నది. వీనికి మున్దర్బముటిక లను మాత్రలను వాడెలయనను మొదలుగాగల హాస్యరసపూరితమును భావగర్భితమును వాక్యములచే సభ్యులకు ఆనందమును గలిగించిరి తరువాత హైదరాబాదు నుండి వచ్చిన అప్పన్నశాస్త్రిగారు నయిబాము గనర్ప మెంటు యుద్వేగగ్గులందురు మన గ్రంథాలయసభ్యులుగా జేరినగాని జనలు భయమువీడి మనసభలకు విచ్చలువిడిగా రారనిరి. అధ్యక్షులగు రామకోటిశ్వరరావుగారు సర్కారుయొద్దగ్గులందరు ఇదివరకే తమయంద్యమమునందు సానుభూతికలిగియున్నారని యుచాలమంది సభ్యులుగాగుడ కలరనియు తమరాష్ట్రములో సర్కారునకును ప్రజలకును భేదభావము లేకుండ నడవమను సాగుచున్నదనియు తమ యంతోవ్యవస్థాసమున నెలవిచ్చిరి. తంజావూరు లయిబరీలో 2000 ల అముద్రిత తెలుగుగ్రంథములు గలవు. ఇతరభాషా పుస్తకములు మాడ తెలుగు లిషియందు గలవు. అచట, ఇద్దరు వీరులప్రతిములు గలవు. అందునో నొక వీరునికేరు ముచ్చయ్య. దీనినిబట్టి పుర్యము తెలుగుభాష, యిప్పుడు మన మనకొనుచున్న త్రిలింగ దేశపు సరిహద్దులను దాటి పోయి ఎక్కుడుగౌరవప్రభావతులను గడించినది. మనము అసమము నిజాంరాష్ట్రముందున్న పుర్యారాష్ట్రచరిత్రనయినను నేక రించవలయునని యుద్వేగమొనర్చిరి. మామూలుగా జరుగు పంచనవవర్షము జరిగినతరువాత, సభాధ్యక్షునిప్రక్కనే కూర్చునియుండిన సామల వెంకటరెడ్డిగారు లేచి నేను ఇప్పటి రమణాచార్యులవారి యుపన్యాసములను ఎంతయో తెలిసిన వాడనయితిని. నే నీపుణ్యభూమిలో పుట్టితిని ఎంతయో గర్వించుచున్నాడను. ఈరోజు నేను పునీతుడనైతినిని తెలంచుచున్నాను. నేను పించెనుపుచ్చుకొని నా మిగతాకాలమంతయు దేశసేవయందు వినియోగపరచెదనని దీక్షగాచెప్పి సభ్యులలో జయజయధ్వనములు చెలరేగి మిన్నముట్టజేసెను.

తాడేపల్లి వేణుగోపాలరావు.

అవుడోహింకండు రైల్వేను ఈస్తుధిండియా రైల్వేతో చేర్చుటకు తీర్మానింపబడినదియు కొన్ని నెలలో ఈవీర్పాటు అమలునకు వచ్చునని యాధికార తోయుచున్నట్లు పయినీయరు పత్రిక ప్రకటించుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

లాహోరులో ఫిబ్రవరి 28-వ తేదిన గవర్నరుగారగు సర్ మల్కము హాయిలీగారు శిశుసంరక్షణ ప్రదర్శనపు ప్రారంభమహోత్సవమును జరిపిరి. ప్రవర్తనాధికారుల సన్మానపత్రమునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఈ ప్రదర్శనములందల గొప్పలాభము కలుగునని అభిప్రాయపడిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఇండియా ప్రభుత్వపు కార్యాలయములు ఢిల్లీలో మాన్చినెల 31-వ తేదిన మాయబడుననియు ఏప్రియలు 2-వ తేదీనుండి సిప్తాకు మార్చబడుననియు తెలియచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

నెకెండాబాదునందు ఫిబ్రవరి 28వ తేదీఉదయం కి|| శే|| మేజరు హెచ్. హెచ్. కామెరనుగారి అంత్యక్రియలు గొప్ప గౌరవముతో జరిగెను. (ఆ. ప్రె.)

రామచంద్రపురం తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు

శ్రీయ్యత బులుసుసాంబమూర్తిగారి కాంగ్రెసుఅభ్యర్థుల నామినేషన్

16-2-25 స|| రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డు నకు అభ్యర్థుల నెన్నుకొనటకు రామచంద్రపురం తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘమువారు సమావేశముజరిపిరి. ఈసభకు విక్కిని వెంకటరత్నంగారు అధ్యక్షతవహించిరి. గోదావరిజిల్లాలో అన్ని తాలూకాబోర్డులకు కాంగ్రెసుతరపున అభ్యర్థులను నియమించుటకు యేర్పరుపబడిన శ్రీయ్యత బులుసు సాంబమూర్తిగారు ఈ సభకు విచ్చేసిరి. ఇదివరలో కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులను యెన్నుకొనటకు యేర్పరచిన ఉపసంఘమువారి రిపోర్టును కాంగ్రెసుఅభ్యర్థుల దరఖాస్తులను యీసభయందు చర్చించిరి. ఉపసంఘసభ్యులలో కొందరు తాలూకాబోర్డుఅభ్యర్థులుగా నిలుచుటచే కాంగ్రెసుఅభ్యర్థుల స్థానములను నిర్ణయించుటకు తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘమువారు శ్రీయ్యత బులుసు సాంబమూర్తిగారిని ఆర్డీబిటరుగా నిర్ణయించిరి. శ్రీయ్యత సాంబమూర్తిగారు కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులు పరిశీలించి యీక్రింది నియామకములను గావించిరి.

ఈక్రింది ఫిర్కాలకు యీదినవకభ్యర్థులను కాంగ్రెసు తరపున సభ్యులుగా నిలుపుటకు తీర్మానించబడినవి.

ఇతరఫిర్కాలనుండి ఈఅభ్యర్థులు తమదరఖాస్తులను ఉపసంహరించుకొనవలెను.

మిగిలిన కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులు తమ యెన్నిక దరఖాస్తులను ఉపసంహరించుకొనవలెను.

1. ఆలమూరు ఫిర్కా:—1. గన్నె వెంకట సుబ్బారాయుడుగారు, 2. నరసింహదేవర సత్యనారాయణగారు.
2. సోమేశ్వరము ఫిర్కా:—1. మల్లిడి సత్యనారాయణగారు 2. రామిరెడ్డిగారు అల్లం.
3. పామర్రు ఫిర్కా:—1. బోమ్మల రామచంద్రరావుగారు 2. చోడ రామలింగరావుగారు.
4. వెంకటాయపాలెము ఫిర్కా:—రాయపాటి సత్యనారాయణగారు.
5. రామచంద్రపురం ఫిర్కా:—చిలుకూరి వెంకట్రామయ్యనాయుడు.
6. మండవేటి ఫిర్కా:—1. ఓక్కిని వెంకటరత్నము 2వ స్థానమునకు కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులపోటీ అక్కరలేదు.
7. ఓక్కివోలు ఫిర్కా:—రెండు స్థానములకు కూడా కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులపోటీ అక్కరలేదు.

తాలూకాలోని కాంగ్రెసుఅభిమానులను ఓటరులన్నూ యీసభ్యులను తాలూకాబోర్డులోనికి తమఓట్లనిచ్చి యెన్నుకొనటకు వేడుచున్నాను.

ఉప్పలూరి రామమూర్తి, రా||తా||కా|| కార్యదర్శి. మూలస్థానం 24-2-25.

“తమకుతాలూకా పసలపూడి అనే గొడుచెర్ల గ్రామములో గాడపాటి గోగులు నేతల కెంద్రయ్య ఇంకా తదితరుల ప్రాత్సహములను 1925 స|| మార్చి 14, 15 తేదీలలో అది యాంధ్రముహాజనసభ జరుగునుగాన దానికి అధ్యక్షులుగా మహారాజశ్రీ నరాలెట్టి దేవేంద్రుడుగారు యం. ఎల్. సి. ఎన్నుకొనబడిరి. ఆదియాంధ్ర సహోదరులందరు విచ్చేయ ప్రార్థించుచున్నాము. భోజన సదుపాయములు ఉచితముగా గావించబడును.

చిందాడ శ్రీనివాసరావు నిడుదవోలు

గొప్ప మ్యాజిక్ ప్రదర్శనము

ఫిబ్రవరినెల 26 వ తేదీన దెబబాడ శ్రీమారుత మోతే హాలులో “ది గ్రేట్ పెనిస్సులార్ బ్యాజిక్ ట్రూప్” వారు గొప్ప మ్యాజిక్ ప్రదర్శనమును చూపించిరి. వారి నేర్పరితనముకు, హస్తలాఘవమును మొదటినుంచి చివరవరకును అత్యద్భుతముగా నుండెను. పురవాసి

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి నెల 3-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 30 0 0 మొదలు	38 8 0 వరకు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు వరకు
మనుమ తెనాలివి,, ప 43 గలవి రు	14 0 0 14 8 0
నెల్లూరివి,, డిటా,,	15 8 0 16 0 0
డిల్లివి,, డిటా,,	16 4 0 16 8 0
రాసులు రా. 164 బస్తా 1-కి,,	8 12 0 9 0 0
సువ్యలు,,	20 0 0 24 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	,, 10 8 0 11 0 0
నెనగలు,, డిటా,,	10 8 0 12 8 0
నెసలు,, డిటా,,	12 8 0 18 8 0
మినుములు,, డిటా,,	18 0 0 15 8 0
ఉలపలు ర 164,,	8 4 0 8 8 0

3. నూనెవస్తువులు

సువ్యలనూనె బా 1-కి,,	154 0 0 155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి,,	14 0 0 22 0 0
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పు బా 1-కి,,	55 0 0 60 0 0
ఇతరప్రదేశము,,	50 0 0 58 0 0
వేరునెనగనూనె గాజు బా 1-కి రు 120 మినుకూనె 122	
అముదము బా 1-కి,,	184 0 0 185 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి,,	145 0 0
హరపసుపు,,	100 0 0 105 0 0
మిరప కాయలు(గుంటూరివి) బా 1-కి,,	110 8 0 115 8 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఖగు 1-కి రు 50,55	
కాశహ నిపాయకట్టు,,	70,75
బెల్లము బా 1-కి రు 35 0 0	52 8 0
చింతపండు బా 1-కి,,	80 0 0 52 8 0

5. ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి,,	32 0 0 38 0 0
చదరంప,,	32 0 0 35 0 0

6. లోహములు

చెండి 100 తులలికు,,	74 8 0 74 10 0
బంగారము, తులము 1-కి,,	21 12 0 22 0 0
సవరము 1-కి,,	13 14 0
ఇత్తడి బా 1-కి,,	260 0 0 275 0 0
రాగి డిటా,,	235 0 0 800 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పాల్ గలవి 35, 4 0	84 0 0

7. రంగులు అతిజరైన

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు,,	70 0 0 72 0 0
తొట్టికృష్ణము డిటా,,	
సింహా డిటా,, గుర్రం డిటా,,	

8. దూది

బొండా జెడ్డుబారువ 1-కి,,	800 0 0
పల్నాడు దూది,,	240 0 0

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి,,	8 0 0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి,,	6 0 0
పుల్లూరు యేసుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి,,	8 8 0
అహమదాబాద్ నెం 12½ పెట్టె 1-కి,,	7 12 0
నూజియేసుగ నెం 20,,	10 10 0
జపాన్ నెం 20,,	
,,,, 40 ఏ తేబిలు అయినను,,	18 6 0
గోకాకు నెం 12½,,	8 10 0
వద్వాక్ నెం 24½,,	11 4 0
14½ క్విలక్ పక్షి,,	8 0 0
నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె,,	10 10 0
నెం 22,,	10 14 0
నెం 12½ బెన్ని సర్కసు,,	8 8 0
నెం 14½,,	8 12 0

బారిష్టరు పార్సీ తిశం (భాగము ౧)

గ్రంథకర్త: శ్రీ మొక్కపాటి సుసంహితాస్త్రిగారు (సాహితీసమితి)

క్రానుసైజు. మేలు కాగితము. పుస్తకము క్రొత్త పోకడలలో ముచ్చట గూర్చుచున్నది.

పార్సీతీత మను కుట్టువాడు ఇంగ్లాండుకు ప్రయాణముచేయు కథ. హాస్యరసభరితము. నవ్వు - కడుపు చెక్కులగును. వాడుకమాటలలో వాయబడినది. సాహితీసమితి వారి కథల రుచి దాదాపు ఆంగ్లంబున నెఱిగినదే. ప్రతి యాంగ్లంబును చదువదగినది.

మెల్ల రుప్ 1-4-0 మాత్రమే.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

పోస్టుబాక్సు 212 మద్రాసు.

జర్నలిస్టుల శాస్త్ర ప్రకారము నూతనముగా కనిపెట్టబడినది.

బర్లిన్ లోనున్న డాక్టరు వాస్ గ్రాస్ అడు పై యఫ్ గారిచే కామశాస్త్రమునందు

కనిపెట్టబడిన నూతనకల్పనలు

1 కి రు 2-8-0

సర్ వాస్ యాన్:- అంటువ్యాధులు రానియక ఆటంకపరచును. 5 ట్యూబులుగల ప్యాకెట్టు లిబిడిన్:- నపునకత్వమును శాశ్వతముగా పోగొట్టుటలో ప్రసిద్ధి కెక్కినది యిది మొక్కటియే

ఆస్ టెక్సు:- న్యభావ విరుద్ధములేక గర్భమును ఆపును.

బుడ్డి 1 కి ధర రు 6-0-0

బుడ్డి 1 కి ధర రు 6-0-0

టవలైన్:- స్త్రీలకు గలుగు సల వ్యాధులను కుదుర్చు ఔషధము. బుడ్డి 1 కి ధర రు 3-0-0

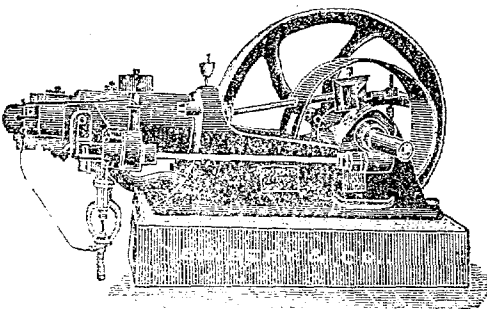
అన్ని పట్టములలోను ఏజంట్లు కావలెను. ఔషధములతో పథ్యనియమములు, ఇతరవివరములు పూర్తిగా 1884

Genz Wheeler & Co., (F. Dept)

[తెలుపబడును.

3, Commercial Buildings, Clive Street, CALCUTTA.

or 8, Broadway (Upstairs) Madras.

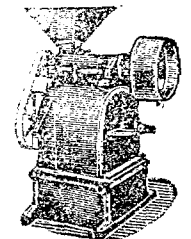
మద్రాసునందుండు స్టాకునుండి
మెషిన్లరి ఆమకము

ఒక 25 బి. హెచ్. పి. ప్రాతహది

హారన్స్ బి ఆయిట్ ఎంజిను. 2 స్టెప్పులు

తోన, ఇతర అన్ని దరికరములతో

అనువ్యవహరించి.

(2) రెండు 20 బి. హెచ్. పి. హారన్స్ బి ఆయిట్ ఎంజినులు. (ఆక్రాయుడు)

(3) రెండు 28 బి. హెచ్. పి. హారన్స్ బి ఆయిట్ ఎంజినులు. అన్ని దరికరములు పూర్తిగా గలవి.

(4) ఒక క్రొత్త 17 బి. హెచ్. పి. స్టాండర్డ్ క్రూడు ఆయిట్ ఎంజిను.

(5) ఒక 32 బి. హెచ్. పి. హారన్స్ బి ఆయిట్ ఎంజిను. బాగుగా పనిచేయునట్టితో మన్నని. అన్నియు

పూర్తిగా గలవి.

(6) రెండు 10 అడుగుల క్రొత్తలాతీలు రిక్తి సెంటరుగలవి.

ఇవిగాక సిండియల్లులు, జిన్నా, షేసింగు మెషీనులు, పంపులు, నగలుచేయువారికి కావలసిన మెషిన్లరి. తెలు

పాల్లరులు నెం 1, 2, 7 అందుకు సంబంధించిన భాగములకూడ మావద్దగలవు.

వివరములు కావలసినచో వ్రాసిన తెలుపబడును.

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras.

HEAD OFFICE:-43, Ripon St, Calcutta.

BRANCHES:-London, Bombay, Lahore,

Delhi & Benares.

B. D. BERY & Co., 1737

Engineers, Machinery Merchants &

Government Contractors,

8, Sembudoss Street, G. T. MADRAS.

నిర్ణయము! గడియారము గొలుసులు ప్రయాసలేము!
 32 పట్టములు, 172 ప్రక్కలు గలిగిన మంచి త్రవీచిత్రపు క్యాబులు ధర రు 1.
 6 పవరములు గడియారములకు తగిలించుటకు మున్న గొలుసులు మెడల
 ధరించుటకు తయారుచేసి సిద్ధముగా నుంచుకొనుటకు పట్ట
 గకములను తయారుచేసి సిద్ధముగా నుంచుకొనుటకు పట్ట
 ఈ గకమునకు పిడి 1-కి 1-8-0 చ్చా యును.
 సెంటరు, బంగారుపట్ట పూర్తి నిష్పదము.

ఉమ్మడి రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి కంపెనీ,
 నగలవర్కరులు, 25, బై నాబాబు రోడ్డు, మద్రాసు.

అన్యతాంజనము

శ్రీమద్వాత్సకిరామాయణము

1943

ఓంకారము వేదములకు మూలమైనట్లును గాయత్రీమంత్రము మంత్రములకెల్ల ప్రారంభమైనట్లును శ్రీమద్వాత్సకి విరచిత రామాయణము కావ్యములకెల్ల నాదియై యలరారుచున్నది. సర్వోత్కృష్టతగల యీ రామాయణమహర్షివమునకు పుష్పా నీయు లనేకు లనేక సంస్కృతవాఙ్మయనాథులు సేర్పరచియుండిరి. అందు గొన్ని ముద్రింపబడి దర్శనీయములుగను గొన్ని ముద్రింపబడని దర్శనసౌలభ్యము లేకయుండుటయుఁ గాంచి బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాటి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు ముద్రితాముద్రిత వ్యాఖ్యానములఁ జాలవలెనని పండితులు పొమరులు తిమిత్తులు తదితరులు సంస్కృత వ్యాఖ్యానానతికముల సుగమముగాఁ బ్రవేశించి చూచి యందలిని శేషములగాంచి సంతసించునట్లు నొకనాఁబరగు సంపూర్ణాంధ్ర వ్యాఖ్యానమును, ప్రతిశ్లోకమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషార్థములు, కథాసంవర్ణము ననుసరించి చిత్రపటములను గలిగి యలరారునట్లు రచించి 50 పానుల డబుల్ రాయల్ పైజా గ్లేజుకాగితములమీద చెండుమాపము తొక్కికొక్కసంపుటముగాఁ బ్రకటింపచున్నారు. సంపుటము 200 పుటలు గలిగి యెండు చేయబడియుండును. జీవితశేషము యందుగడుప బద్ధకంఠులై శ్రీ శాస్త్రులవారు దీవంగుల రాజకీయ సైత్తిక సాంఘిక మతధర్మములను, విహికాముష్మిక మార్గములను గర్తవ్యములకముగాఁ జేసి ముద్రించుచున్నారు. ప్రతి భారతీయాంధ్రుఁడు బలిపడగిన గ్రంథము. ఇతవలెను బాలకాండమున వైద్యసంపుటములు ముద్రింపబడినవి. ఆయోధ్యాకాండ సంపుటములు ముద్రింపబడుచున్నవి. సంపుటము లన్నియుఁ దెప్పించుకొనునారు కాశీతఁచందాదారులుగా నెన్నబడుదురు. కాశీతఁచందాదారులు మొదట రు 0.8-0 లు ప్రవేశరసము చెల్లింపవలెను. సంపుటము 13 పోస్టుఖర్చులుగాక చందాదారులకు రు 1.2-0. ఇతరులకు రు 1.4-0. వినరములు మాకుఁచాసి తెలిసికొనవచ్చును.

వలయువారు:—

శ్రీ మద్వాత్సకిరామాయణ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,

ఆంధ్రపురము, రాజమహేంద్రవరము.

ముప్పనసామరాజు అండు వీరాజు.

1477

శేర్ధాపురము పోస్టు.

విజ్ఞాపన
స్వదేశము

1918 సంవత్సరం

KRAMTRADE

REGISTERED

నుంచిమేము మనదేశము నవలంబించుచున్న పట్టుతో మాస్వాత్సకి లో నీ వడుమట, నేయుట, రంగులవేయటమున్నగుపనులవలన వివిధరకముల

స్త్రములను రంగుతో చిత్రవిచిత్రమైన జరీ సాదా అయి లు కమ్ములతోను తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన శివ అఖిలభారత కాంగ్రెసువస్తుప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవి దేశములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమైనవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునగురించి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూష కాంతిభాగ్యుగారు అమృత బజారుపత్రికయందు ఇట్లువ్రాసిరి.

... ఇతర కాంగ్రెసుసంఘము వారున్న మరియుతర ప్రజలుకూడ అన్ని రకములఖద్దరున్నా ప్రదర్శించి ఇంకను ఎందరోకలరు. అందరిని ఇచ్చట ఏకరపుపెట్టుటకు వీలులేదు. పట్టువస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. పెద్దాపురంవర్తకులు ముప్పనసామరాజు వీరాజుగార్లు పట్టుకత్తరియములునుగోవతులును వడ్డుగుడ్డలు కొలుగుడ్డలును తెలగుడ్డలును చీరలును మున్నగురకములును ప్రదర్శించిరి. బెంగళూరు అస్సామవారు కూడ ప్రదర్శించిరి.

పట్టువస్త్రములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క ఆదేశమును రకములను విపులముగా వ్రాయుటవలనదేశము స్వదేశవస్తుపరిశ్రమలో మాద్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీనభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణమునందును మాబట్టలు దొరకును.

కొండకువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలో నేనాణ్యము తక్కువలయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములనిహాసపుచ్చుచున్నార గాన అందరియొక్క జాగ్రత్తరీతి మాప్రతిబట్టయందు వుండేమాట్రేడ్ మార్కును ఇందున ప్రచురించితిమి.

ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:—సారసంధి రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవియగు నన్నయభట్టానుడు రచించిన ఆంధ్రవాక్యరణమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు సూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల సుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి నన్నయ కర్తృకము కాదను పోరి వాదములన్నియు సప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. భాషా నేడు తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము లెన్నియో కలవు. వెల 0.12-0. పోస్టేజీ వేటు.

ఆంధ్ర పత్రిక శాస్త్రాలయము,

శివారుణి శివార్థి, ము. బా.సు.

కా మి ని యా నూ నె

పెంట్ కలేందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

పెంట్ కలువి దువ్వపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ కుండలుపెట్టి పూర్తిగా సాదగును అట్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. పెంట్ కల కేవలద్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యావధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. కఠినరీతివల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిసుభ్రవరచును బుడ్డివెల 1 రూపాదంబు. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

వీచిచార్జీలు ప్రత్యేకము.

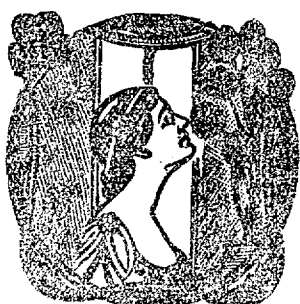
ఆటోదిల్ బహారు

రిజిష్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏనువానన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వాయుడు

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న వరిమళ
1 డ్రం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
2 డ్రం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు ముందునరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలువీజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామఠీడు, బొంబాయి అని వ్రాసిన అడయగలరు.